

చైతన్య మానవి

chaitanyamaanavi

సంపుటి : 12

సంచిక : 10

హైదరాబాద్,

అక్టోబర్, 2017

40 పేజీలు

10 రూ॥లు

పాకిలీలకు స్వేచ్ఛ..
విద్యార్థినులపై ఆంక్షలు..
సరస్వతి నిలయాలా?
నిర్బంధపు కేంద్రాలా?

వెస్ట్ కృష్ణాలో ఒంటరి మహిళలకు ఇళ్ళు కేటాయించాలని రౌండ్ టేబుల్ సమావేశం

స్వాతి వైన్స్ తొలగించు ప్రజలపై పెట్టిన కేసులను ఎత్తివేయాలని ధర్నా

మద్యం నియంత్రించాలని కోరుతూ విద్యా ఆధ్వర్యంలో ఫలో విజయవాడ

విశాఖ రూరల్ సంద్రాంగి గ్రామంలో బడి దగ్గర వున్న మద్యం షాపులు తీసేయాలని విద్యా సభ

కాకినాడలో మద్యం వ్యతిరేక పోరాటం కరవత్రాలు ఆవిష్కరణ

విశాఖ సంతోష్ నగర్ లో వైన్ షాపు తొలగిస్తున్నట్టు ప్రకటిస్తున్న ఎమ్మెల్యే విష్ణుకుమార్ రాజు

తుండుర్రులో 7వ రోజు నిరాహారదీక్షలో పాల్గొన్న చిన్నారులు

మద్యంకు వ్యతిరేకంగా జాతాను ప్రారంభిస్తున్న ఆనంతపురం విద్యా నాయకులు

శ్రీకాకుళం పాత చిట్టంలో ఆదివాసీ మహిళా మృతికి కుటుంబ సభ్యుల నిరసనకు విద్యా మద్దతు

మద్యం పాలనీని రద్దు చేయాలని పాదయాత్ర చేస్తున్న మహిళలను అడ్డుకుంటున్న పోలీసులు

ఆరోగ్య మంత్రి ఆర్థికతాప ప్రకటనలు - ఆరోగ్యం అధ:పాతాళానికి

రాష్ట్రమంతా జ్వరాలతో మంచ మెక్కింది. ప్రజల ప్రాణాలు గాలిలో కలిసి పోతున్నాయి. తూ.గోదావరి జిల్లా చాపరాయి మండలంలో 18 మంది విషజ్వరాలతో చనిపోయారు. అనంతపురం సర్వజన ఆసుపత్రిలో 14మంది మరణించారు. మంత్రిగారు డాక్టర్లు, సిబ్బంది సెలవులు రద్దు అంటూ ఆర్థికతాప చేస్తున్నారు.

ప్రజల ఆరోగ్యానికి అండగా నిలవాల్సిన ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు నిధుల కొరత, సిబ్బంది కొరతతో కునారిల్లు తున్నాయి. గిరిజనులు అధికంగా ఉన్న ఒక మండలంలో 51,000 మందికి ఒక పి.హెచ్.సి ఉంది. తమిళనాడులో 90 శాతం పిహెచ్.సిలో మాత్రమే ఇద్దరు డాక్టర్లు పనిచేస్తున్నారు. కమ్యూనిటీ ఆరోగ్య కేంద్రాల్లో 9 మంది డాక్టర్లు ఉండాలి. అన్ని వైద్య సేవలుండాలి. మన రాష్ట్రంలో మచ్చుకి ఒక్కటంటే ఒక్కటి ప్రమాణాలకనుగుణంగా లేదు. 858 మంది డాక్టర్లు 2,410 ఏ.ఎన్.ఎమ్.లు, 5,154 పురుష ఆరోగ్య కార్యకర్తలు, 347 టెక్నిషియన్లు, 208 ఫార్మాసిస్టులు మరెందరో సహాయకుల పోస్టులు భర్తీ చేయాల్సి ఉన్నా ప్రభుత్వం ఎందుకు పట్టించుకోదు? విశాఖ కెజిహెచ్.లో 900 మంది నర్సులు అవసరం. 368 మంది మాత్రమే ఉన్నారు. కాకినాడలో 800 మందికి 240 మందే ఉన్నారు. ఇక పడకల పరిస్థితి! ఒకే మంచం మీద ముగ్గురు తల్లుల దృశ్యం మనకు అనుభవమే.

వైద్యుల కొరత, అరకొర సదుపాయాలు, పనిచెయ్యని పనిముట్లు, మందుల కొరత అన్నింటికీ అవస్థలే. ఒంగోల్లో సి.టి. స్కాన్ 6 నెలలుగా

పనిచెయ్యకపోతే బాగుచేయించే పద్ధతి ఎందుకు లేదు? గుంటూరు, విశాఖ, కాకినాడ అనేకచోట్ల మందుల కొరత కొనసాగుతూనే ఉంది. ఆరోగ్యశ్రీ క్రింద మందుల సరఫరా ఆగిపోయింది. దీనిని చక్కదిద్దాల్సింది ఎవరు? 108 వాహనాలకు డీజిల్ బిల్లులు లేక ఆగిపోవడానికి కారణం ఎవరు? అత్యవసర విభాగంలో కూడా వెంటిలేటర్ల కొరత ఉంటే “గోల్డెన్ అవర్”లో కాపాడుకోవల్సిన ప్రాణాలు నిలబడతాయి?

ఎక్కడ చూసినా చెత్తకుప్పలు. మలమూత్రాలతో కూడిన మురుగు రోడ్లపైనే ప్రవహిస్తుందని విజయవాడ నగర మేయర్ ప్రకటించడమేగాక ఎవరికి వారు సొంత గోతులు తవ్వకోవాలని సెలవిచ్చారు. రాజధాని విజయవాడలో 17 లక్షల టన్నుల చెత్త పోగుపడినా పట్టడంలా! బహిరంగ మల వినర్జన అవార్డుల గురించి మాట్లాడే పాలకులకు దోమలు, ఈగలు, నీటి కాలుష్యం లేని పరిసరాల శుభ్రత చేతగాదా!

మానవ వనరుల అభివృద్ధిలో మనదేశం 130వ స్థానంలో ఉంది శిశు మరణాల సంఖ్య 1000కి 46, 56 శాతం గర్భిణీ స్త్రీలు రక్తహీనతలో ఉన్నారు. ఆయు: ప్రమాణం 64 సంవత్సరములు. కేరళలో 74 సంవత్సరాలు.

ప్రజారోగ్యానికి : స్థూల జాతీయోత్పత్తిలో కనీసం 5 శాతం బడ్జెట్ కేటాయించాలి. కాని 1.02 శాతం మాత్రమే కేటాయించటం నిర్లక్ష్యానికి నిదర్శనం. ఇంగ్లాండ్.లో 83 శాతం, అమెరికాలో 47 శాతం ఆరోగ్య వ్యయం ప్రభుత్వానిదే. కాని మనదేశంలో ప్రభుత్వ వాట 25 శాతం మాత్రమే. కేటాయించిన నిధులను కూడా

మార్చిలో విడుదల చేయటం దుర్వినియోగానికి లేదా నిధులు మురిగిపోవడానికి దారితీస్తుంది. రాజీవ్ ఆరోగ్యశ్రీ, ఎన్.టి.ఆర్ వైద్యసేవ పేరుతో ప్రభుత్వ నిధులు కార్పొరేట్ అస్పత్రులు బలపడటానికి, ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులు రోగగ్రస్తమవడానికి తోడ్పడ్డాయి. సానుకూలమైన పని పరిస్థితులు కల్పించకుండా వైద్యులు సేవలందించటం లేదని చేతులు దులిపేసుకుంటున్నారు నేతలు. విధులకు డుమ్మా కొట్టేవారు కూడా తమ వంతు ఆరోగ్య సేవలకు విఘాతం అవుతూనే ఉంటారు. రౌతుని బట్టి గుర్రం కదా!

వైద్య ఖర్చుల కారణంగా 3వ వంతు జనం పేదరికంలోకి నెట్టబడుతున్నారని ఒక అంచనా.

వ్యాధి నివారణా చర్యలను నిర్లక్ష్యం చేసి, వ్యాధి తీవ్రమైన తరువాత ఉచిత వైద్యం అందించడం ప్రైవేటు వైద్య పరిశ్రమ లాభాలు పోసుకునేందుకే. తప్ప ప్రజల ఆరోగ్యాన్ని కాపాడేందుకు కాదు. ఆయుధ వ్యాపారం తరువాత అత్యధిక లాభాలను ఆర్జిస్తున్నది ఔషధ పరిశ్రమే. తమిళనాడు, రాజస్థాన్ రాష్ట్రాల్లో ఇన్ పేషెంట్స్ తో పాటు, ఔట్ పేషెంట్స్ కి కూడా ఉచితంగా మందుల సరఫరా జరుగుతుంది. మన రాష్ట్రంలో పెద్ద ఆసుపత్రుల్లో కూడా మందుల కొరతే.

ఆరోగ్యం ప్రజల ప్రాథమిక హక్కుగా ఉండాలి. వ్యాధి నివారణకవసరమైన చర్యలు చేపట్టాలి. మురుగు, చెత్త లేకుండా చేయాలి. కాలుష్యంలేని నీరు అందరికీ అందుబాటులో ఉండాలి. “అందరికీ ఆరోగ్యం” లక్ష్యంగా విధానాలను రూపొందించాలి. అమలు చెయ్యాలి.

చైతన్య మాసవి

ఈ సంచికలో

భూ మండలాన్ని ఫిలే చక్రవర్తి నుండి
జగదేకసుందరి వరకు ఎవరైనా సరే
కాలం గాలానికి చిక్కాల్సిందే..
తమవు మీద కాలం చేసే గాయాలను
మోయవలసిందే..

అడ్వయిజరీ బోర్డు
వేములపల్లి సత్యవతి
డాక్టర్ బి. విజయభారతి
డాక్టర్ శిలాలోలిత

ఐదవ్యా ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళాసంఘం

చిరునామా :

ఐదవ్యా రాష్ట్ర కార్యాలయం,
1-1-9/10 జవహర్ నగర్,
హైదరాబాద్-20
ఫోన్, 9490098620

E-mail : Chaitanyamanavi@gmail.com

fb : aidwaap

Blog : aidwaap@blockspot.com

సంపాదకులు

డి.రమాదేవి

సంపాదక వర్గం

కె. స్వరూపరాణి

బి. ప్రభావతి

మేనేజర్: ఎం. సుధ

ప్రజాశక్తి డైలీ ప్రింటింగ్ ప్రిస్,

బ్లాక్ నెం: 21/1 ఎంహెచ్ భవన్,
అజమాబాద్ ఇండస్ట్రియల్ ఏరియా,
హైదరాబాద్ -20

పోస్టల్ చందా

సంవత్సరానికి రూ: 200/-

విడిప్రతి వెల రూ: 10/-

సీరియల్

కథ

ఆరోగ్యం

పుస్తక సమీక్ష

జ్ఞాపకం

స్ఫూర్తి

కేస్ స్టడీ

సమాచారం

సినిమా సమీక్ష

ఉద్యమవార్తలు

మనువు నీడలో : హరితాదేవి 5

పేదల భూములు-స్వాముల స్వాహా-

అధినేతల అండ : ఎస్.పుణ్యవతి 7

జిఎస్ టీ 8

వీరేశలింగం పంతులుగారు-బాల్యదశ : వేములపల్లి సత్యవతి....9

పాత్రికేయురాలు గౌరీలంకేశ్ హత్య : వేములపల్లి సత్యవతి.....10

మరో అమ్మ : గన్ మెన్లు - కాపలాదారులు 12

గాంధీజీ - మత సహనం : బి.విజయ భారతి 13

విలీన మండలంలో మరో ఉద్ధానం : డా.ఎస్.సురేష్ 14

ఉద్యోగి 16

అదర్శ మూర్తి జెన్నీ మార్డ్ : బి.వేణుకుమారి 17

గ్లాడిస్ లోబో 24

అమ్మ అధికారంలో ఉంటే! 25

కార్టూనిస్టు మోహన్ గారికి శ్రద్ధాంజలి 26

రొమ్ములున్న అమ్మ : నంబూరి నాగవెంకట చంద్రశేఖర్ 27

నా జ్ఞాపకల్లో బెజవాడ : ఎల్. వాసవి 28

రచ్చగెలిచారు - ఇంటగెలవండి : కె.శారద.....29

దళిత స్త్రీ తొలి ఆత్మకథ 30

తారే జమీన్ పర్ : సిద్ధార్థ కట్టా 31

బిజెపి సోషల్ మీడియా

దుష్టసేన గుట్టు రట్టు : ప్రబీర్ పురుకాయస్థా 32

ఉద్యమాల బాటలో 34

పత్రికలో విభిన్న అంశాలపై వస్తున్న వ్యాసాలు రచయితల అభిప్రాయాలు
మాత్రమే. అందులో పేర్కొన్న అన్ని అంశాలతో మానవి సంపాదక వర్గం
ఏకీభవిస్తుందని భావించవలదు.
- ఎడిటర్

PRINTED AND PUBLISHED BY D. RAMA DEVI, AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM, PRINTED AT PRAJASAKTI
DAILY PRINTING PRESS, M.H. BHAVAN, PLOT NO. 21/1, AZAMABAD INDUSTRIAL AREA, HYDERABAD-500020,
TELANGANA STATE. PUBLISHED AT AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM AIDWA STATE OFFICE 1-1-9/10,
JAWAHAR NAGAR. HYDERABAD-500020, TELANGANA STATE. EDITOR: D. RAMA DEVI. R.NO. APTEL/2006-20000

మనువు నీడలో

- హరితాదేవి

నిర్భయ లాంటి తీవ్రమైన చట్టం ఏమీ చెయ్యలేకపోయింది. పండిట్ మదన్ మోహన్ మాలవ్యా దేశమంతా తిరిగి ఎంతో శ్రమకోర్చి నిర్మించిన ప్రతిష్ట మసకబారిపోయింది. వంద సంవత్సరాల గొప్ప చరిత్ర కూడా ఎవరికీ ఏమీ నేర్పలేకపోయింది. ప్రజాస్వామ్యం, స్వేచ్ఛ, సమానత్వం లాంటి గొప్పలు పైకి కనబడే గులాబిలాంటివని అడుగున వున్నట్లు కనబడుతున్న పితృస్వామ్యం, మనువాదం, మతతత్వం లాంటి ముళ్ళు బలాన్ని పుంజుకుని అన్నివైపులకు అత్యంత వేగంగా విస్తరిస్తున్నాయని నిరూపితమైంది. రాజ్యం ఎటువైపు వుంటుందో ఆ శక్తులు బలం పుంజుకుని సమాజంలోని అన్ని వర్గాలపైన జరుపుతున్న దాడులకు ఇది కొనసాగింపు.

దాడులకు, వేధింపులకు గురైనవారే నిజాయితీని నిరూపించుకోవలసిన పరిస్థితులు వున్న సమాజంలో బనారస్ హిందూ యూనివర్సిటీ (బి.హెచ్.యు) ఉదంతం మరొకసారి ఆ పరిస్థితులని నిరూపించింది. విశ్వవిద్యాలయంలో వున్న లైబ్రరీలో చదువుకుని హాస్టల్ కు వెళుతున్న ఒక విద్యార్థిని, బయటినుంచి వచ్చిన వ్యక్తుల వల్ల లైంగిక వేధింపులకు గురైంది.

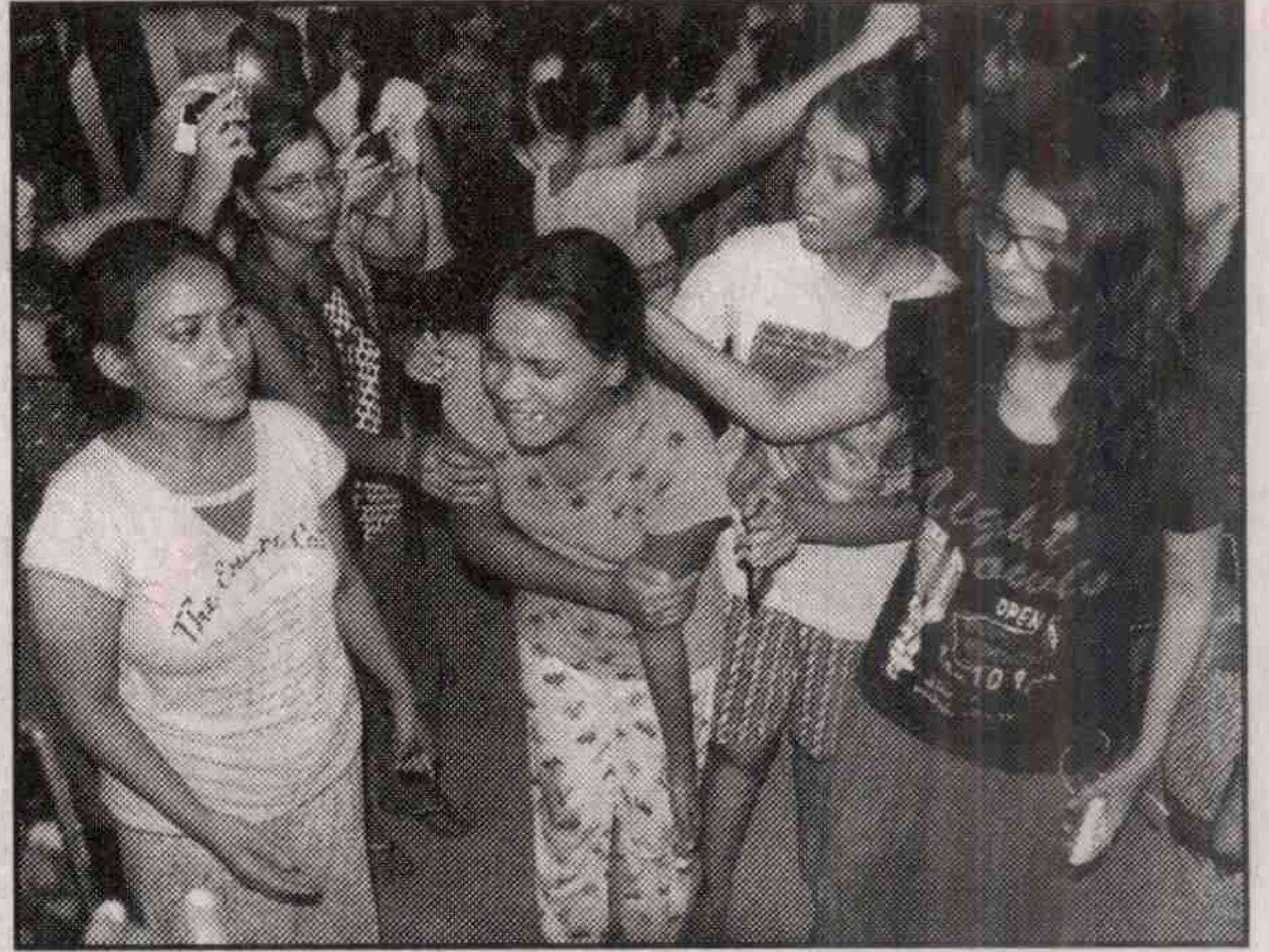
ఏ మాత్రం బాధ్యతలేని వి.సి వ్యాఖ్యలు ఆయన ఈ పదవికి అర్హుడేనా అన్న అనుమానాన్ని కలిగిస్తాయి. “జరిగింది మర్చిపోండి, ఆరు దాటిన తరువాత ఆడపిల్లలు బయట ఎందుకు తిరుగుతున్నారు?” అన్నారాయన. “మగ పిల్లలు మగపిల్లలే, వారిని అనుకరించే ప్రయత్నం ఎందుకు చేస్తున్నారు” అని కూడా అన్నారు.

బైకుమీద వచ్చిన ఇద్దరు వ్యక్తులు ఆమెని లైంగికంగా వేధించారు. దగ్గరలో వున్న భద్రతాసిబ్బందికి ఫిర్యాదు చేయగా నిందితులపై చర్యలు తీసికోకపోగా విద్యార్థిని ‘ఒళ్ళుతెలియకుండా నడిస్తే ఎలా’ అంటూ ఎగతాళి నవ్వులతో ఆమెకే హితబోధ చేసారు. యూని

వర్సిటీ అధిపతి ధోరణి కూడా గార్డులకి భిన్నంగా లేకపోవటం సమాజంలో పాతుకుపోయిన పితృస్వామిక భావజాలానికి అద్దంపడుతుంది.

ఏ మాత్రం బాధ్యతలేని వి.సి వ్యాఖ్యలు ఆయన ఈ పదవికి అర్హుడేనా అన్న అనుమానాన్ని కలిగిస్తాయి. “జరిగింది మర్చిపోండి, ఆరు దాటిన తరువాత ఆడపిల్లలు బయట ఎందుకు తిరుగుతున్నారు?” అన్నారాయన. “మగపిల్లలు మగపిల్లలే, వారిని అనుకరించే ప్రయత్నం ఎందుకు చేస్తున్నారు” అని కూడా అన్నారు. హాస్టల్ రూల్స్ అనుసరించిన వాళ్ళు లైంగిక వేధింపులకు గురికారు అని ఎలాంటి మొహమాటం లేకుండా వి.సి అన్నారు. రూల్స్ అనుసరించనివాళ్ళు లైంగిక వేధింపులని ఆహ్వానిస్తున్నట్టు అన్న ప్రశ్నకి సమాధానం లేదు. ఆర్.ఎస్.ఎస్. భక్తుడైన వి.సి దగ్గరనుంచి ఇంతకంటే ప్రజాస్వామ్యయుతమైన భావాలని ఆశించలేము.

లైంగిక వేధింపులకు, అత్యాచారాలకు గురైన ఆడపిల్లల వస్త్రధారణ, నడవడిక ఆరోపణలకు గురౌతున్న నేపథ్యంలో ‘నేను చుడిదారే వేసుకున్నాను’ అని ఆ విద్యార్థిని

చెప్పటం గమనించదగినది. బాధితురాలినే నేరస్తురాలుగా చూడటం విద్యార్థినుల ఆగ్రహానికి ఒక కారణం. విద్యార్థినుల నిరసనలకు విద్యార్థులు కూడా గొంతు కలపటం సంతోషించదగ్గవరిణామం. వేధింపులకు గురైన విద్యార్థిని తన జుట్టును కత్తిరించుకుని గుండు గీయించుకోగా అందుకు మద్దతుగా మరికొందరు స్నేహితులు కూడా గుండు చేయించుకున్నారు.

అత్యంత ప్రతిష్టాత్మకమైన బి.హెచ్.యు.లో విద్యార్థినుల పట్ల పోకిరిల వేధింపులు అక్కడ నిత్యకృత్యం. సాయంత్రం వేళ తమపై దాడులు అత్యధికంగా జరుగుతున్నందున ప్రధాన ప్రదేశాలలో కాపలా ఏర్పాటు చేయాలని, హాస్టల్ కి వెళ్ళే మార్గాలలో సి.సి కెమెరాలు, లైట్లు అమర్చాలని ఎప్పటినుండో కోరుతున్నారు. ఇది జరగక పోవటంతోపాటు, ఫిర్యాదు చెయ్యటానికి వెళ్ళిన విద్యార్థినులపై కాపలాదారుల నుంచి, వి.సి వరకు కనబరిచిన నిర్లక్ష్యం, ఎగతాళి, విద్యార్థినుల గుండెలు మండించి కలిసికట్టుగా నిరసనకు దిగేటట్టుగా చేశాయి.

ఆడపిల్లలను వేధించటం సహజం. ఆరు గంటలకల్లా ఆడపిల్లలు గదులకు వెళ్లిపోవాలి అని శాసిస్తున్న వి.సికి, ఈ విద్యార్థినుల నిరసన ధిక్కారంగా కనబడటంలో వింత ఏముంది? అందుకే మగపోలీసులు వచ్చారు. విద్యార్థినులకు సహాయంగా వచ్చిన మహిళా ప్రొఫెసర్ “నేను ప్రొఫెసర్ని అని చెప్పినా వినకుండా చేయి చేసుకున్నారు. విద్యార్థినులను దుర్భాషలాడారు, చిత కొట్టారు, చివరకు భాష్పగోళాలు ప్రయోగించారు.

సెంట్రల్ యూనివర్సిటీలో జరిగిన రోహిత్ వేముల హత్య నుంచి (అది ముమ్మాటికీ మనుధర్మాన్ని రక్తంలో పెంచి పోషిస్తున్నవాళ్ళు చేసిన అన్యాయమైన హత్య) ఇప్పుడు బి.హెచ్.యు.లో జరిగిన లైంగిక వేధింపులు ఒక్కరోజులో చోటు చేసుకున్న పరిణామాలు కాదు. కాషాయ ప్రభుత్వం పథకం ప్రకారం ప్రజాస్వామిక శక్తులపై జరుపుతున్న దాడులే. దేశంలోని సర్వ అంగాలను కాషాయీకరించటమే పనిగా పెట్టుకున్న ప్రభుత్వం విశ్వవిద్యాలయా లన్నిటిని తమ అనుకూల అధికారులతో నింపివేశాయి. ఫలితంగా అనేక ఆంక్షలు అమలులోకి వచ్చాయి. బి.హెచ్.యు. లో రాత్రి ఆరు తరువాత యూనివర్సిటీ ఆవరణలో అమ్మాయిలు తిరగకూడదు, ఎనిమిది తరువాత రూమ్స్ లో కూడా చదవకూడదు, వారికి నచ్చిన దుస్తులు ధరించరాదు, ఇంటర్నెట్ వాడితే అగ్లీల వెబ్ సైట్స్ చూసి అమ్మాయిలు చెడిపోతారు కాబట్టి వాడకూడదు. ఇన్ని ఆంక్షలు వున్నా విద్యార్థినులపై లైంగిక దాడులు అక్కడ నిత్యకృత్యం. దీనికి భిన్నంగా జె.ఎన్ యు, హెచ్.సి.యు.లలో విద్యార్థినులపై వేధింపులు లేకపోవటం గమనార్హం. బి.హెచ్.యు.

విద్యార్థినుల 52 గంటల నిరసన జెఎన్ యు, హెచ్.సి.యు నిరసనలను గుర్తుకు తెచ్చినా కొన్ని మౌలికమైన తేడాలను ముందుకుతెచ్చాయి. జెఎన్ యు, హెచ్.సి.యు.లలో విద్యార్థులను అరెస్ట్ చేసినప్పుడు టీచర్స్, అసోసియేషన్స్ విద్యార్థులకు మద్దతుగా బలంగా నిలబడ్డాయి. కొంత మంది టీచర్స్ అరెస్ట్ కూడా అయ్యారు. దీనికి భిన్నంగా బి.హెచ్.యు టీచర్స్ విద్యార్థుల పైన పోలీసుల అమానుషమైన దాడి తరువాత కూడా నిశ్శబ్దాన్ని ఆశ్రయించారు. యూనివర్సిటీలో వున్న భయానక వాతావరణాన్ని ఇది తెలియ చేస్తుంది. చాలా తక్కువ మంది టీచర్స్ మాత్రమే విద్యార్థులకు మద్దతు తెలిపారు. జెఎన్ యు, హెచ్.సి.యు.లలో వున్న బలమైన వామపక్ష ప్రజాస్వామిక వాతావరణం బి.హెచ్.యులో లేకపోవటం, ప్రభుత్వాలు యూనియన్లను నాశనం చెయ్యటం ఈ పరిస్థితికి ఒక కారణం.

ప్రభుత్వానికి ఏమాత్రం చిత్తశుద్ధి వున్నా యూనివర్సిటీ విద్యార్థినుల హక్కులను గుర్తించాలి. కుల,లింగ వివక్షతను పూర్తిగా

రూపుమాపాలి. వేధింపులకు గురిచేసిన అధికారులను శిక్షించాలి. ఫిర్యాదు చేసినా స్పందించని విశ్వవిద్యాలయ అధికారులపై చర్యలు తీసుకోవాలి. విద్యార్థులపై బనాయించిన అక్రమ కేసులు ఎత్తివేయాలి. వారి చదువులకు భరోసా ఇవ్వాలి.

దేశంలో బలమైన ప్రతిపక్షం లేక పోవటం, ప్రజాస్వామిక శక్తులు బలహీనంగా వుండటంతో, కాషాయ మూకలు శక్తిని పుంజుకున్నాయి. ఇంతకు ముందు హెచ్.సి.యు, జె ఎన్ యు ఇప్పుడు బి.హెచ్.యు.లలో విద్యార్థులు శక్తివంతమైన ఉద్యమాలు మొదలుపెట్టినా సమాజం వాటిని అందుకుని కొనసాగించలేకపోయింది. తమకు ఎదురు తిరిగిన గౌరీలంకేష్ లాంటి వాళ్ళని హత్య చేసి సమాజంలో భయానక వాతావరణాన్ని నెలకొలిపే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. మేధావులు, ప్రజా స్వామిక వాదులు ఉమ్మడి ఉద్యమాలతో వీటిని ఎదుర్కోకపోతే భారతదేశ భవిష్యత్తు ప్రమాదంలో పడుతుంది. ఎన్నో పోరాటాల ఫలితంగా సాధించుకున్న హక్కులు నిరుపయోగమౌతాయి.

పేదల భూములు-స్వాముల స్వాహా-అధినేతల అండ

- ఎస్.పుణ్యవతి

ముత్తమ్మ కోయంబత్తూరు పాలంకరిలోని గిరిజన మహిళ. ఇటీవల ధర్మపురిలో జరిగిన తమిళనాడు రాష్ట్ర ఐదవ మహాసభ ముత్తమ్మను సన్మానించింది.

ముత్తమ్మ తన భర్త, ముగ్గురు పిల్లలతో 20 సంవత్సరముల క్రిందట కోయంబత్తూరు దగ్గరలో అటవీ ప్రాంతంలో యోగాశ్రమంలో రోజుకూలీగా పనిచేసింది. పొదుపు సంఘాల్లో చేరి తరువాత ఆశ్రమంలో పని మానేసింది. భర్త, పిల్లలు ఇప్పటికీ అక్కడే పనిచేస్తున్నారు. తాను పొదుపు సంఘ సభ్యులతో కలిసి అడవికి వెళ్లి మందు మొక్కలు, ఆవాలు, ఉసిరి, మామిడి, శీకాయ, రకరకాల గడ్డి సేకరించి తెచ్చి అమ్ముకుని జీవనం సాగించేవారు. అయితే అటవీ శాఖాధికారులు అటవీ ఫలసాయ సేకరణకు టెండర్లు వేయాలని, డబ్బు చెల్లించాలని చెప్పడంతో అంత స్థామత లేని పొదుపు సంఘం చతికిలపడింది. ఈ అవకాశాన్ని యోగాశ్రమం ఉపయోగించు కుంది. ముత్తమ్మ, ఆమె తోటివాళ్లను అడవిలోకి తీసుకొనివెళ్లి వారి పరిజ్ఞానం ఉపయోగించుకొని మందు మొక్కలు సేకరించింది. తరువాత ముత్తమ్మ బృందాన్ని ఆశ్రమ అధికారులు అడవినుండి వెళ్లగొట్టారు.

ముత్తమ్మతో సహా గిరిజన స్త్రీలు బ్రతకడానికి కూలిపనులకు వెళ్ళేవారు. గతంలో భూదాన ఉద్యమ సందర్భంగా ముత్తుస్వామి గౌండర్ అనే ఆసామి 44 ఎకరాలు గిరిజన కుటుంబానికి ఇచ్చినట్లు గుర్తుతెచ్చుకుంది. 1988లో వాళ్లు పట్టాలిచ్చారు కానీ భూమి చూపలేదు. ముత్తమ్మ పాత పట్టా కాగితాలు వెతికి పట్టుకొని ఆదివాసీ మహాసభ జరుగుతుంటే అక్కడికి పోయి నాయకులకు విషయం చెప్పింది. నభలో పాల్గొన్న ఐదవ నాయకులను కలుసుకుంది. అప్పుడు మొదలైందీ 'కథ'. మొత్తం రెండువందల మంది గిరిజన కుటుంబాలు ఈ భూసమస్య బాధితులు. యోగాశ్రమం ఈ

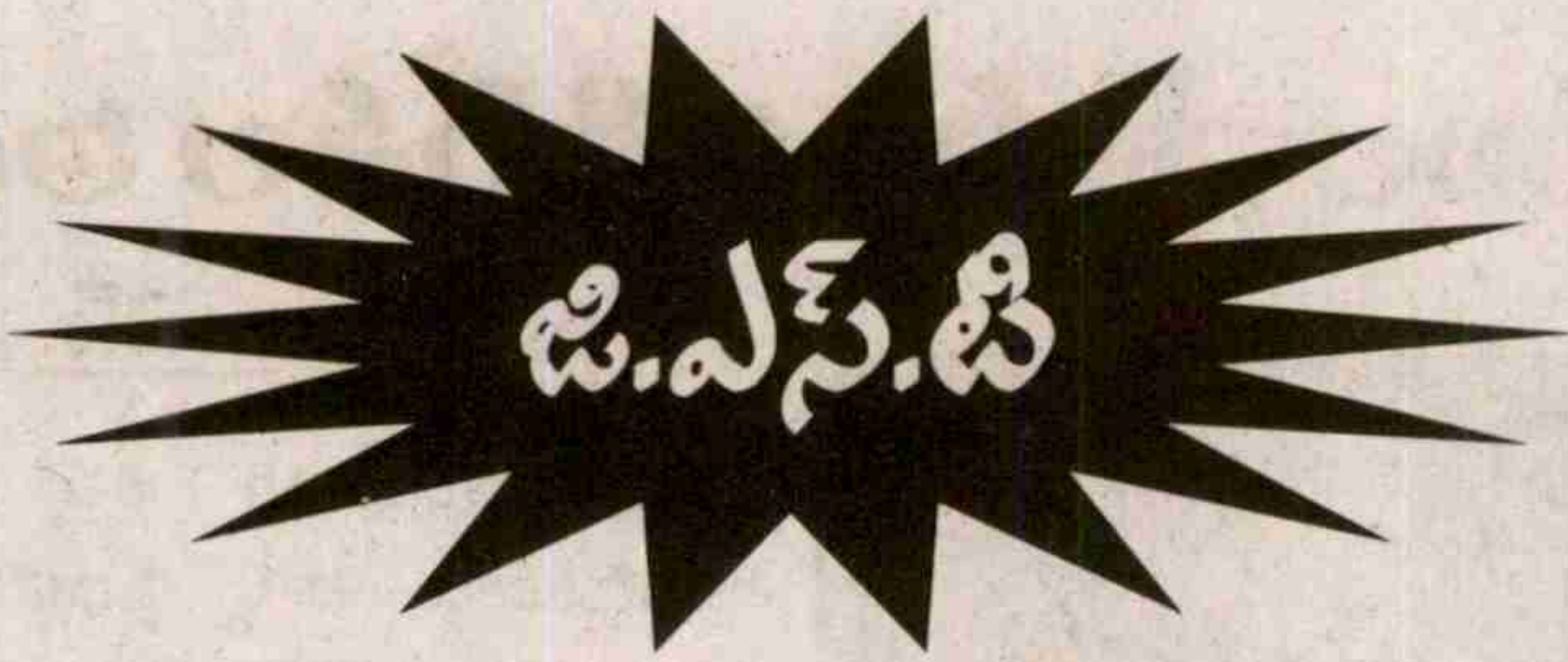
పట్టా భూములు ఆక్రమించింది. ముత్తమ్మ భర్త, పిల్లలు ఆ ఆశ్రమంలోనే పనిచేస్తున్నారు. ఆశ్రమం వందల ఎకరాలు ఆక్రమించింది. ముత్తమ్మ పోరాటం భర్త, పిల్లలకు రుచించలేదు. భూములు దక్కకపోగా ఉన్న పని పోతుందని భయపడి ముత్తమ్మను ఇంటినుండి వెళ్ల గొట్టారు. స్థానిక గిరిజన పెద్ద కుటుంబంలో ముత్తమ్మ తలదాచు కుంది. ముత్తమ్మ బృందం పట్టాలకోసం, భూమికోసం అధికారులను ఆశ్రయించారు. ఐదవ, ఇతర సంఘాలతో కలిసి పోరాటం మొదలుపెట్టారు. తమది అనుకున్న 44 ఎకరాల చుట్టూ రంగు రంగుల జెండాలు పాతారు. ఆశ్రమంవాళ్లు కూడా ఆక్రమించుకున్న స్థలం చుట్టూ కంచె వేశారు. ఈ గొడవలో అధికారులు భూమి ప్రభుత్వానిదే అని బోర్డు తగిలించారు.

ఈ పోరాటంలో గిరిజనులు ఒంటరిగా లేరు. ఒక గిరిజన హక్కుల సంఘం మద్రాసు హైకోర్టులో పిటీషను దాఖలు చేసింది. ఆశ్రమం పెద్దలు నీటివనరులకు, భూగర్భ జలాలకు విఘాతం కలిగించేలా అక్రమ కట్టడాలు కడుతున్నారని కోర్టుకు వెళ్లారు. అయితే ఆశ్రమం చిన్నా చితక స్వాములోరిది కాదు. 'జగ్గీ వాసుదేవ్' అధీనంలో ఉన్న ఈషా ఫౌండేషన్ది. సాక్షాత్తు ప్రధానమంత్రి నరేంద్రమోడీగారి సన్నిహితుడిది. ఆశ్రమంలో 112 అడుగుల

భారీ 'ఆదియోగి శివ' విగ్రహం ప్రతిష్ఠించారు. దాన్ని ప్రధానమంత్రిగారు ఆవిష్కరించారు. అడవిలో ఏనుగులు సంచరించే ప్రాంతం కూడా ఆశ్రమం ఆక్రమించటంతో ఏనుగులు వచ్చి ఊళ్లపై పడుతున్నాయి. ఒక రిటైర్డ్ హైకోర్టు జడ్జి హారిపరంధామన్ ఈ విషయంలో గొంతు కలిపాడు. ఆయన ప్రధానమంత్రికి బహిరంగ లేఖ రాస్తూ ఆశ్రమ అక్రమ కట్టడాలను నిర్మించడాన్ని తమిళనాడు ప్రభుత్వం కూడా నిర్ధారించిందని, దీనిమీద హైకోర్టులో నాలుగు పిటీషన్లు విచారణలో ఉన్నాయని, ఈ అక్రమ కట్టడాలు ఆశ్రమ కార్యకలాపాలతో కాలుష్యం పెరిగి 'నోయ్యాల్' నది నాశనమవుతుందని, దీనివల్ల తమిళనాట పడమటి భాగం దెబ్బతింటుందని ఆయన బహిరంగ లేఖలో ఆవేదన తెలియజేశారు. అయినా ప్రధాని బేఖాతరుచెయ్యడం, విగ్రహం ప్రతిష్ఠించటం జరిగిపోయింది. ఏది ఏమైనా ముత్తమ్మ తన పోరాటం ఆపలేదు. ప్రధాని ఆగమనంతో ముత్తమ్మ గుడి సెను పోలీసులు చుట్టుముట్టారు. ఐదవ నల్లజెండాల ప్రదర్శన తలపెట్టింది. నల్ల బెలూన్లు గాలిలోకి వదిలింది. ఆందోళనలు, కోర్టు కేసులు నడుస్తూనే ఉన్నాయి. జగ్గీ వాసుదేవ్ ఒకపక్క అడవిని, పర్యావరణాన్ని, నదీతీరాన్ని నాశనం చేస్తూ మరొక ప్రక్కన నదులు కాపాడాలని రాష్ట్రాలు పర్యటిస్తున్నాడు. టీవీలు, పత్రికల్లో విస్తృతంగా ప్రచారం చేస్తున్నాడు. ఆందోళనలు, కోర్టు కేసులు నడుస్తూనే ఉన్నాయి. ఒంటరి ముత్తమ్మ తన పోరాటం సాగిస్తూనే ఉంది. సరైన జీవనం కోసం అలమటిస్తూ సరైన తిండి కూడా లేకపోయినా ఐదవ ఇచ్చిన సహాయ సహకారాలతో పోరాటం కొనసాగిస్తోంది. మహాసభలో ఆమె ఇచ్చిన సందేశం ప్రతి ఒక్కరిని కదిలించింది.

“ది ఫైర్ వెబ్ పత్రికలో సుభాషిణీ అలీ వ్యాసానికి స్వేచ్ఛానువాదం.”

ప్రస్తుతం వ్యాపారస్థులు జి.ఎస్.టి విషయంలో చాలా గందరగోళంగా ఉన్నారు. వీరి ఆవేదనను అర్థం చేసుకొని ప్రభుత్వాలు సహకరించకపోతే అతి త్వరలోనే వీరందరూ మానసిక రోగులుగా మారే ప్రమాదం ఉంది. ప్రతీ వ్యాపారి మీద ఆధారపడి జీవించేవారు కొంతమంది ఉంటారు. కుటుంబ పెద్ద నరిగా లేకపోతే ఆ కుటుంబమే సరిగా ఉండదు. ఒక మానసిక రోగినే తట్టుకోలేము. అలాంటిది ఇండియాలో ఇంతమంది రోగులు తయారయితే చాలా కష్టం. జి.ఎస్.టిని ఎవరూ కాదనరు. కానీ అమలుచేసే విధానం కరెక్ట్ గా లేదు. ఒకదేశం, ఒక పన్ను అన్నప్పుడు ఇన్ని రకాల స్లాబులు ఎందుకు? తక్కువ పన్నురేటు పెట్టి అందరూ భాగస్వాములు అయ్యేవిధంగా ఉండాలి. అప్పుడే సక్సెస్ అవుతుంది. అలానే వ్యాపారస్థులు అంటే జీతం లేకుండా పనిచేసే ప్రభుత్వ ఉద్యోగి. గవర్నమెంటు పని చేయాలంటే డబ్బులు కావాలి. ఆ డబ్బు ఎలా వస్తుంది? వ్యాపారులు ప్రజల వద్ద నుండి పన్నుల రూపంలో వసూలుచేసి ప్రభుత్వానికి చెల్లిస్తేనే వ్యవస్థ నడుస్తుంది. కానీ ఈనాడు ఈ విషయాన్ని గుర్తించే నాయకులు కనపడటంలేదు. వ్యాపారులు అనగానే దోపిడీదారులుగా మాట్లాడుతున్నారు. ఆఖరికి రోడ్డుపైన తిరుగుతూ పల్లీలు అమ్మే వ్యక్తి కూడా వ్యాపారి కిందకే వస్తాడు. కాకపోతే కొందరు చిన్న, పెద్ద. ఇండియాలో చదువుకొని టెక్నికల్ నాలెడ్జితో వ్యాపారం చేయగలిగినవారు అతి కొద్దిమంది మాత్రమే. ఇట్టి దేశంలో అతి సులభతరమైన పద్ధతిలో

పన్నుల వ్యవస్థ ఉండాలి. కానీ ప్రస్తుతం ఇక్కడ ఎలా ఉంది అంటే గడిచిన సంవత్సర కాలంగా వ్యాపారులపైన యుద్ధం చేసిన విధానంలో ప్రతినెలా ఏదో ఒక నోటిఫికేషన్ ఇస్తున్నారు. వ్యాట్ మిస్ మ్యాచింగ్స్ అని. పాన్ మరియు ఆధార్ లింక్, జి.ఎస్.టి, మైగ్రేషన్, క్లోజింగ్ స్టాక్ ఆన్ మార్చ్, క్లోజింగ్ స్టాక్ ఆన్ జూన్, మనీ డీ-మానిట్రేజేషన్, క్యాష్ ట్రాన్జాక్షన్ ఇలా చెప్పుకుంటూ పోతే చాలా.

వ్యవస్థను మార్చాలి అని కోరుకోవటం తప్పు అనటం లేదే! కానీ మరీ ఇంత ఘోరంగా చేయకూడదు. అసలు వ్యాపారమే చేసుకుంటారా, లేక వీరి ప్రశ్నలకు రిపై ఇచ్చుకుంటూ పోవాలా? ఈ మధ్యలో అధికారుల వేధింపులు. ఇలా ఒక సంవత్సరం నుంచి జరుగుతున్న పరిణామాలు చూస్తుంటే ఏ జన్మలో పాపం చేసి ఈ జన్మలో వ్యాపారి అయ్యాను అని బాధపడని రోజులేదు. ఒక్కోరోజు భగవంతుడు మమ్మల్ని ఇంకా ఎందుకు బ్రతికిస్తున్నాడు? ఇంకా మాకు శిక్ష పూర్తి కాలేదా అనిపిస్తుంది. కానీ ఒక్కమాట. ఏ ప్రభుత్వానికి అయినా అధికార గర్వం పనికిరాదు. ప్రజలు పిచ్చివాళ్లు కాదు. మన రాజ్యాంగ కర్తలు ప్రజలకు ఓటు అనే ఆయుధాన్ని ఇచ్చారు. ఆరోజు తొందరలోనే వస్తుంది. ఆరోజు వారు ఇచ్చే సమాధానం వేరేగా ఉండకముందే జాగ్రత్తపడండి. ప్రతి కుటుంబంలో ఎవరో ఒకరు వ్యాపారిగా ఉంటారు. వారు కనుక కన్నెర్రజేస్తే మీరు ఎన్ని రాజకీయాలు చేసినా, ఎంత డబ్బు పంచినా, ఎంత గొప్పగా ప్రచారం చేసినా,

ఏ ప్రభుత్వానికి అయినా అధికార గర్వం పనికిరాదు. ప్రజలు పిచ్చివాళ్లు కాదు. మన రాజ్యాంగ కర్తలు ప్రజలకు ఓటు అనే ఆయుధాన్ని ఇచ్చారు. ఆరోజు తొందరలోనే వస్తుంది. ఆరోజు వారు ఇచ్చే సమాధానం వేరేగా ఉండకముందే జాగ్రత్తపడండి. ప్రతి కుటుంబంలో ఎవరో ఒకరు వ్యాపారిగా ఉంటారు. వారు కనుక కన్నెర్రజేస్తే మీరు ఎన్ని రాజకీయాలు చేసినా, ఎంత డబ్బు పంచినా, ఎంత గొప్పగా ప్రచారం చేసినా, ఎన్ని వరాలు ఇచ్చినా, ఎంతో గొప్పవారితో ప్రచారం చేయించినా వారి సమాధానం వేరేగా ఉంటుంది.

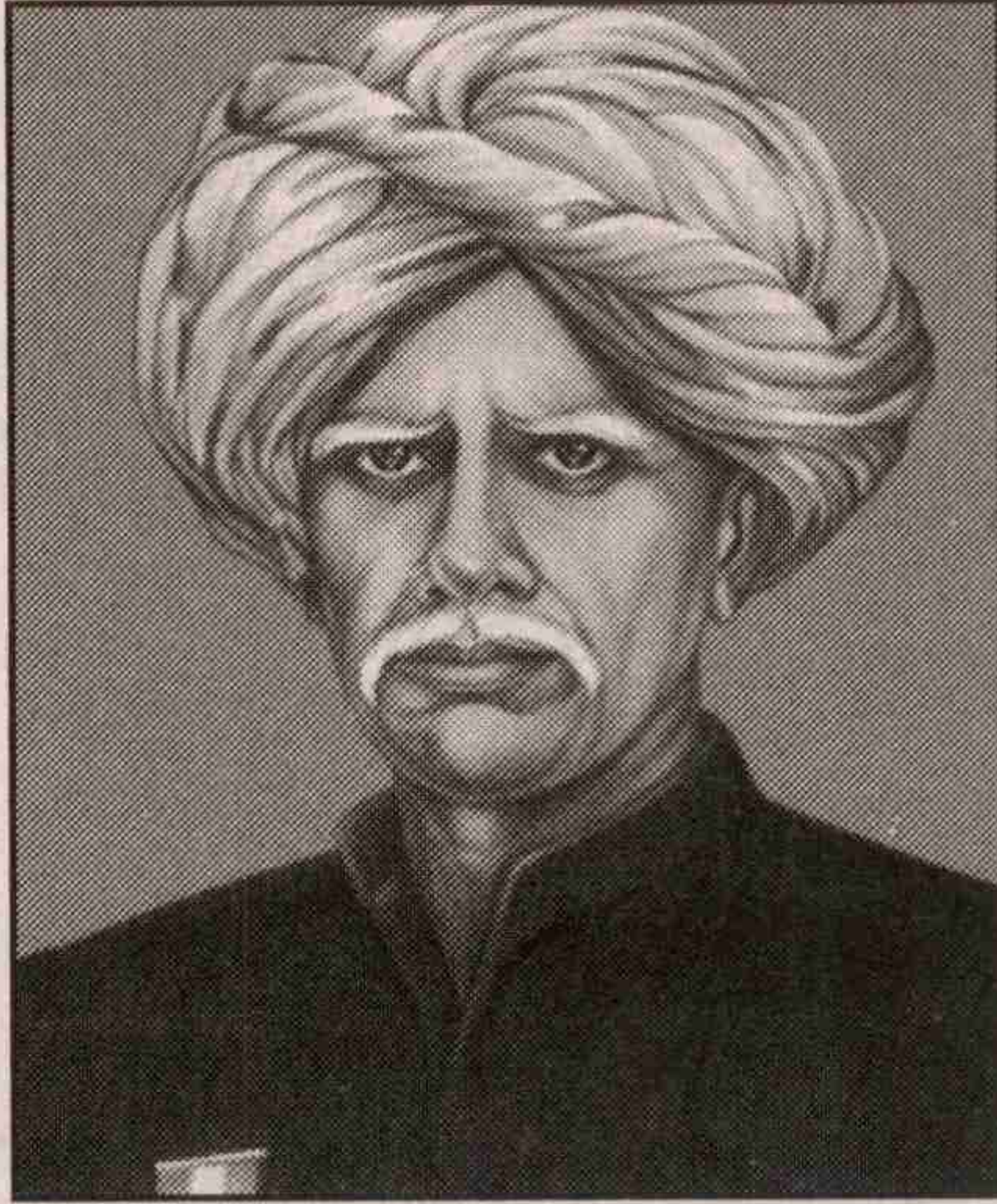
ఎన్ని వరాలు ఇచ్చినా, ఎంతో గొప్పవారితో ప్రచారం చేయించినా వారి సమాధానం వేరేగా ఉంటుంది. సమయం లేదు. ఎంత త్వరగా వీలైతే అంత త్వరగా తప్పును సరిదిద్దుకుంటారని అనుకుంటున్నారు. ఎన్నికలు దగ్గరకు వచ్చినప్పుడు సరిదిద్దుదాం అనుకుంటే పొరపాటు. అప్పటికే వారు పడిన ఆవేదనకు మూల్యం తప్పదు. ఇప్పటికైనా ఎ.పి వ్యాట్ యాక్ట్ కన్నా సులభతరంగా ఉండేలా జి.ఎస్.టి నెలవారీ రిటర్న్స్ విధానం, పన్ను స్లాబులు మార్చండి. ఇంకో విషయం ఏమిటంటే అధికారులను అందలం ఎక్కించి వ్యాపారులపైన యుద్ధం చేయిస్తున్నారు. వీరిద్దరూ ప్రభుత్వాలకు రెండు కళ్ళులాంటి వారు. ఒక కన్నుతో నరిగా చూడలేము అన్న విషయం తెలుసుకోండి. వ్యాపారులకు వ్యతిరేకంగా విధానాలు తెచ్చి కోరి కష్టాన్ని తెచ్చుకోవడం అవసరమా! అధికారం లేకుండా ఉంటే ఎలా ఉంటుందో ప్రస్తుత నాయకులకు తెలియంది కాదు. ఇది మిమ్మల్ని బెదిరించుటకు కాదు. మాకోసం ఈ వయస్సులో కష్టపడుతున్న మనసున్న ముఖ్యమంత్రిపైన అభిమానంతో ఇస్తున్న సూచన మాత్రమే.

(ఒక వ్యాపారి ఆవేదన)

భారతదేశంలో ప్రసిద్ధిచెందిన పురాతన పట్టణాల్లో తెలుగుప్రాంతంలో రాజమహేంద్రవరం ఒకటి. రాజరాజనరేంద్రుడు రాజమహేంద్రవరమును పరిపాలించిన కాలంలో ఆయన ఆస్థానకవి నన్నయ సంస్కృతంలోని మహాభారతాన్ని తెలుగులోనికి అనువదించింది ఈ గడ్డమీదే. చిత్రాంగి, సారంగధరుల కథ కూడా రాజమహేంద్రవరానికి చెందినదే. అంత ఘనచరిత్రగల రాజమహేంద్రవరంలో 18వ శతాబ్దంలో ఒక యుగపురుషుడు జన్మించాడు. సంఘ సంస్కర్తగా దక్షిణాది విద్యాసాగర్ రావుగా పేరుగాంచిన వీరేశలింగం పంతులుగారు 1848 ఏప్రిల్ పదహారున రాజమహేంద్రవరంలో పుట్టారు. వారి పూర్వీకులది నెల్లూరు మండలంలోని కందుకూరు. పూర్వీకులు ఉద్యోగరీత్యా నెల్లూరు నుంచి ఏలూరు వచ్చి స్థిరపడ్డారు. పంతులుగారి తాత వీరేశలింగం పంతులుగారు రాజమహేంద్రవరంలో విశాలమైన నివాసగృహం ఏర్పరచుకొని స్థిరపడ్డారు. ఆ ఇంటిలోనే పంతులుగారు జన్మించారు.

పంతులుగారు నాలుగేళ్లప్రాయంలో ఉన్నప్పుడు తండ్రి చనిపోయారు. ఆకాలంలో ఉమ్మడి కుటుంబాలే అధికంగా ఉండేవి. పంతులుగారిని పెదతండ్రి పెంచి పెద్దచేశారు. అయిదు సంవత్సరాలు నిండిన తర్వాత గోపాలస్వామి గుడిలో ఉన్న బడిలో చేర్చారు. తర్వాత సోమరాజుగారి బడిలో చేర్పించారు. సోమరాజుగారు పాండిత్యం కలిగినవారు. పిల్లలచేత పురాణాలు చదివించి దాని అర్థం పిల్లలకు తెలిసేలాగా వివరించేవారు. పంతులుగారి చేత బాలరామాయణం, అమర నిఘంటువు, రుక్మిణీ కళ్యాణం, సుమతీ శతకం, కృష్ణ శతకం, ఆంధ్ర సాతు సంగ్రహం కంఠత

పట్టించి వారిచేత వల్లెవేయించే వారు. (అప్పజెప్పించుకొనిరి) ఏడో ఏట ఉపనయనం జరిగింది. ఇంగ్లీష్ భాష నేర్చుకొనడానికి 1860లో మండల పాఠశాలలో చేర్పించారు.

పంతులుగారి కాలంలో ఏ రోగ మొచ్చినా ప్రజలు దయ్యాల ప్రభావం వలనని గట్టిగా నమ్మేవారు. భూతవైద్యుల దగ్గరకో, సోదిచెప్పేవారి ఇళ్లకో పరుగెత్తేవారు. పంతులుగారి అమ్మకు కూడా ప్రగాఢ విశ్వాసముంది. తననేదో దెయ్యం ఆవహించిందని తిండి తినేవారు కాదట. ఆ సమయంలోనే పంతులుగారు తల్లి గర్భంలో ఉన్నారు. పంతులుగారి తాతగారు పేరు పొందిన భూతవైద్యులచేత వైద్యం చేయించినా ఫలితం దక్కలేదు. ఆ కారణం చేతనే తాను దుర్బలునిగా జన్మించానని, పుట్టుకతోనే దగ్గు పట్టుకొని చచ్చేంతవరకు వదలలేదని పంతులుగారు రాశారు. అయితే దేహబలం ఎంత తక్కువగా నున్నదో దానికంటే రెట్టింపు బుద్ధిబలమున్నదని తెలిపారు. పంతులుగారికి 13వ ఏట భూమమ్మతో వివాహం జరిగింది. అత్తగారు భూమమ్మ పేరు రాజ్యలక్ష్మిగా మార్చేశారు. చదివిన పాట అర్థం తెలుసుకోవలెనన్న

- వేములపల్లి సత్యవతి

జిజ్ఞాస వంతులుగారికి కలిగింది. రఘువంశంలోని అయిదు నర్గలు చదివినందున పురాణాలను వింటుండటం చేత ఇంటిలోని పాత తాటియాకుల పత్రాలను క్షుణ్ణంగా అధ్యయనం చేశారు. ఋషులవలే తపస్సు చేసి మహిమలు సంపాదించాలనే ఆలోచనలు కలిగేవని రాశారు. తొలుత జ్యోతిశ్శాస్త్రంలో నమ్మకముండేది. రాను రాను లోకానుభవం వలన దాని ప్రభావం మూర్తిగా తొలగిపోయింది. జాతకం (జన్మ పత్రం)లో దీర్ఘాయుషులని చెప్పబడువారు అల్పాయుషులోనే అంతమవటం, ధన సంపదలతో తులతూగుతారని జాతకం రాయబడినవారు దరిద్రులుగానే మిగలడం, పసుపు కుంకుమలతో చిరకాలం సుహాసీ నులగుదురన్న కాంతలు బాల వితంతువులవ్వడం, సుముహూర్తాలు పెట్టుకొని చేసిన కార్యక్రమాలనేకం భగ్నమవటం చూస్తున్న పంతులుగారికి దానిపట్ల పూర్తి విశ్వాసం తొలగిపోయింది.

జ్యోతిశ్శాస్త్రంలో విశ్వాసంలేని పశ్చిమ దేశీయుల వివాహాల కంటే జ్యోతిశ్శాస్త్ర నియమాలను తు.చ తప్పకుండా మర్యాద పూర్వకంగా చేసే మన వివాహాలు ఏ విషయంలో ఎక్కువ నుఖప్రదంగా ఉన్నాయని ప్రశ్నించారు. పంతులుగారి పూర్వీకులు లింగధారులు, వీరశైవులు. పంతులుగారి ముత్తాత వివాహం స్మార్తులలోని కన్యతో జరిగింది. వారిపేరు చంద్రమాచిగారు. అయితే వారి మేనమామలు వైష్ణవులు. మేన మామల ప్రోద్బలంవలనో మరేకారణంచేతనో పంతులుగారి తాతగారు లింగధారణను విడనాడి వైష్ణవ మతాభిమానియ్యారు.

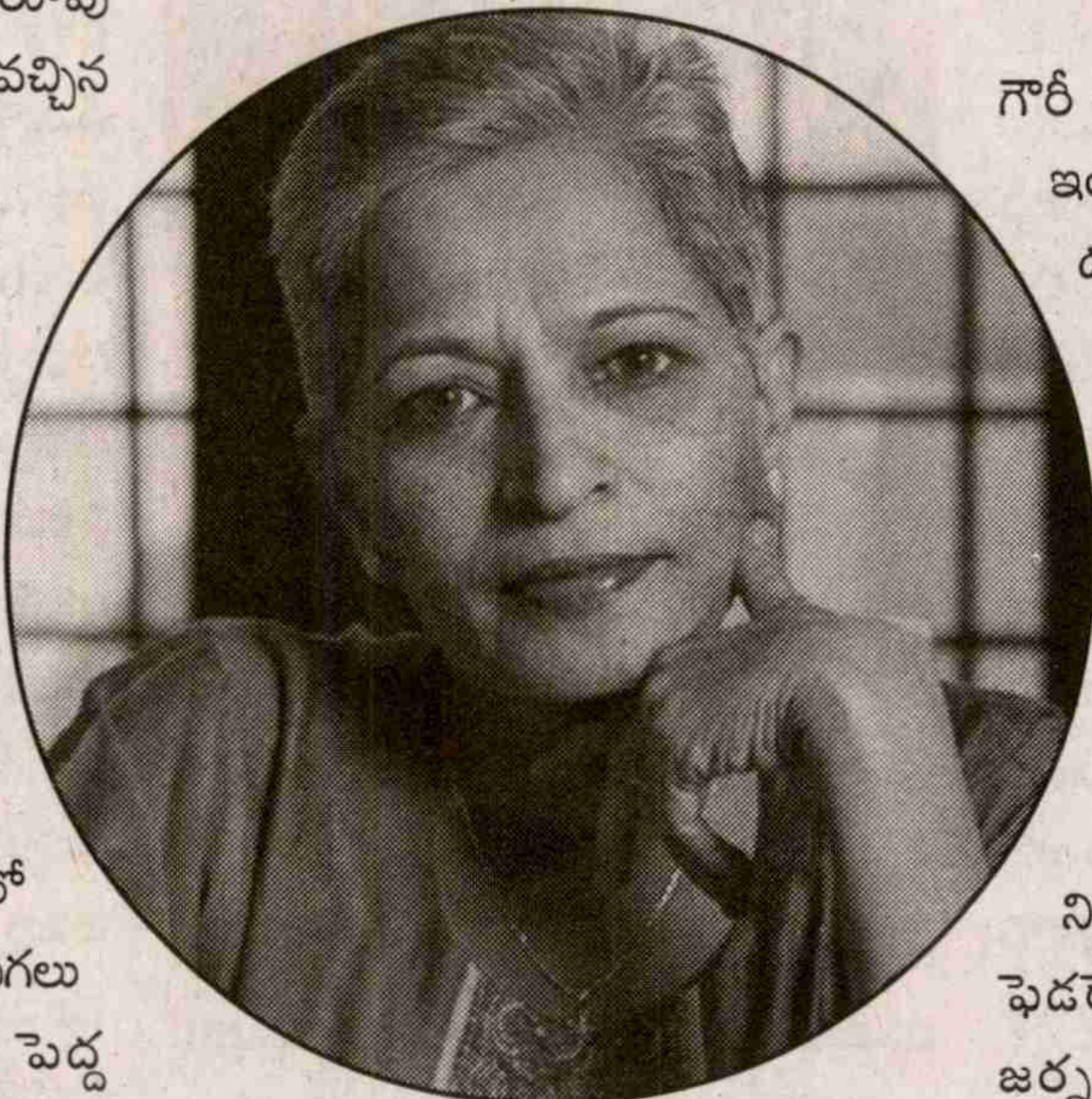
పాత్రికేయురాలు గౌరీ లంకేశ్ దారుణ హత్య

కర్నాటక రాష్ట్రం కన్నడ కస్తూరిగా పేరు గాంచింది. యుద్ధరంగంలో ఆంగ్లేయుల నెదిరించి అరివీర భయంకరునిగా పోరాడిన యోధుడు టిప్పు సుల్తాన్ పరిపాలించిన గడ్డ కర్నాటక. వీరశైవం వర్ధిల్లింది కర్నాటకలోనే. వీరశైవ భక్తురాలు అక్కమహాదేవి జన్మస్థానం కర్నాటక. మూఢ విశ్వాసాలకు, కుల వివక్షతకు వ్యతిరేకంగా పోరాడిన బసవన్న కన్నడీయుడు. ఆ పోరాటం లింగాయత్ మతంగా రూపు దిద్దుకున్నది. ఆ మూలాల నుంచి వచ్చిన పాత్రికేయుడు గౌరీ లంకేశ్ తండ్రి.

తాలిబాను ముప్పులు, ఐ.ఎస్. ఉగ్రవాద భూతం భావస్వేచ్ఛ ప్రకటన కొరకు, మానవ హక్కుల కొరకు పోరాడిన ఎంతోమంది మహిళా జర్నలిస్టులను, స్త్రీ పురుషులను పొట్టన పెట్టుకుంది. ఆప్టనిస్తాన్ చెందిన జకియా జాకీ జర్నలిస్టును రాత్రి నిద్రలో మెషిన్ గన్లతో కాల్చి చంపారు. సిరియాలో రక్కాలో రాఖియా అనే విలేజ్ లోని పట్టణం బహిరంగంగా ఉరి తీశారు. పెద్ద ప్రజాస్వామిక భారత దేశంలో గౌరీ లంకేశ్ ముందుండగులు తుపాకీతో కాల్చి హతమార్చారు. రెండు సంవత్సరాల క్రితం గొప్ప సాహితీవేత్త, మేధావి, హేతువాది అయిన కల్బుర్గీని, కర్నాటకలో, మహారాష్ట్రలో దబోల్కర్, వన్సారేలను మతోన్మాద ప్రేరితులు తుపాకీతో కాల్చి చంపారు.

గౌరీ తండ్రి లంకేశ్ 1980లో 'లంకేశ్ పత్రిక' పేరుతో బ్లాక్ అండ్ వైట్ టాబ్లాయిడ్ వారపత్రికను ప్రారంభించారు. ఆయన తన పత్రికలో వ్యాపార ప్రకటనలను గాని, చలనచిత్ర ప్రకటనలను గాని, రాజకీయ నేతల ప్రకటనలను గాని ప్రచురించేవారు కాదు. ప్రచురిస్తే వారి ఒత్తిడులకు తల ఒగ్గవలసి వస్తుందని భావించారు. కేవలం

సర్క్యులేషన్ ఆధారంగానే పత్రికను నడిపారు. పరిశోధనాత్మక వార్తలకే ప్రాధాన్యత ఇచ్చేవారు. జర్నలిజంలో ఆ పత్రిక సంచలనం కలిగించింది. రాష్ట్ర రాజకీయాలపై ప్రభావం చూపింది. 2000 సంవత్సరంలో లంకేశ్ ఆకస్మికంగా మరణించారు. ఆయనకు ఇద్దరు కూతుళ్ళు, ఒక కుమారుడు, భార్య ఉన్నారు. 1962లో గౌరీ లంకేశ్ పుట్టారు.

సంతానంలో పెద్దవారు. తండ్రి జీవించి ఉన్నప్పుడే గౌరీ తండ్రి బాటలో పయనం సాగించారు. టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా, సండే, ఇండియా టుడే లాంటి ఇంగ్లీషు పత్రికలలో వనిచేశారు. తండ్రి మరణానంతరం కుటుంబీకులు పత్రికను మూసివేయాలనుకున్నారు. ప్రచురణకర్త వారికి నచ్చుచెప్పి వారించారు. గౌరీ శంకర్ అప్పుడు పత్రిక భారాన్ని తమ భుజాల కెత్తుకున్నారు. అప్పటికే ఆమెకు 16 సంవత్సరాల అనుభవం ఉన్నది. తండ్రి పెట్టిన పేరుతోనే టాబ్లాయిడ్ వార పత్రికను నడపసాగారు. తండ్రిలాగే ఎవరిముందు తలవంచలేదు. కలాన్ని అమ్ముకోలేదు. గౌరీ వామపక్ష భావాలు

- వేములపల్లి సత్యవతి

కలిగిన మహిళ. మతోన్మాదులకు కొరక రానికొయ్య అయ్యారు. హిందూత్వవాదులకు కంటగింపయింది. ఆమెపై పరువు నష్టం దావా వేశారు. ఫస్ట్ క్లాస్ మెజిస్ట్రేట్ ఆరు మాసాలు జైలు శిక్ష విధించారు. బెయిల్ పై బయటకు వచ్చి హైకోర్టుకు అప్పీల్ చేసుకున్నారు. మతోన్మాదులు ఆమె రాకపోకలపై నిఘా పెట్టారు. రెక్కీ నిర్వహించారు.

5-9-2017న కార్యాలయం నుంచి గౌరీ లంకేశ్ రాత్రి 8 గంటల సమయంలో ఇంటికొచ్చారు. ముందే కాపుకాసిన దుండగులు తుపాకీతో ఆమెపై కాల్పులు జరిపారు. ఛాతీలోను, తలలోను గురిపెట్టి కాల్చారు. గౌరీ ప్రాణాలు గాలిలో కలిసిపోయాయి. ఆమె కుప్పకూలిపోయింది. రెండు సంవత్సరాల క్రితం కల్బుర్గీని హత్య చేసిన తుపాకీ, గౌరీని హత్య చేసిన తుపాకీ ఒకేలాగా ఉన్నవని ఫోరెన్సిక్ నిపుణులు నిర్ధారించారు. ఇంటర్నేషనల్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ జర్నలిస్ట్స్ గత ఏడాది జర్నలిస్టుల మరణాలలో ఇరాక్ అగ్రస్థానంలోను, భారత్ ఎనిమిదవ స్థానంలోను ఉన్నాయని తెల్పింది.

12-9-2017న బెంగళూరులో గౌరీ హత్యకు నిరసనగా లక్షమందితో గొప్ప ర్యాలీ నిర్వహించబడింది. ర్యాలీలో గౌరీ తల్లి ఇందిరా లంకేశ్ ముందు నడిచారు. మరాఠీపతులు మురుగ శివమూర్తి, అగ్నివేష్, జయమృత్యుంజయ స్వామీజీ, నిరుమామిడి చెన్నమల్లస్వామి, స్టేత్స్ లాడ్, సాహితీవేత్త బరగురు రామచంద్రప్ప, చంద్రశేఖర్ పాటిల్, జ్ఞానపీఠ అవార్డ్ గ్రహీత గిరీశ్ కర్నాడ్, సిపిఎం ప్రధాన కార్యదర్శి సీతారాం ఏచూరి, ఐదవ నాయకురాలు మరియు ధావలే పాల్గొన్నారు. సభలో పలువురు వక్తులు

ప్రసంగించారు. గౌరీ లంకేశ్ కు నివాళిగా ప్రత్యేక సంచికను ఆవిష్కరించారు. భావస్వేచ్ఛా ప్రకటనకు ప్రతీకగా నిలిచిన గౌరీ లంకేశ్ అజేయురాలు. ఆమె అక్షరాలలో సజీవంగానే ఉంటారు.

జర్నలిస్టులపై హత్యా పరంపర శాంతాన్ భౌమిక్

దారుణ హత్య: కర్ణాటకలో సీనియర్ జర్నలిస్ట్ గౌరీ లంకేశ్ హత్య జరిగి 15 రోజులు గడవక ముందే త్రిపురలో ప్రగతిశీల యువ

పాత్రికేయుడు శాంతాన్ భౌమిక్ దారుణ హత్యకు గురైనాడు. కేంద్రంలో రాజ్యం ఏలుతున్న బి.జె.పి. దాని అనుచరగణ మయిన సంఘపరివార్ ప్రజా గొంతుకలను కోసేస్తున్నాయి ఈ హత్యతో పరివార్ అరాచకత్వం బహిర్గతమయ్యింది. ప్రజాస్వామ్యయుతంగా నడుస్తున్న గిరిజన సంఘాలపై తీవ్రవాద లక్షణాలను పెంచుకున్న ఐ.పి.టి.ఎఫ్ ని రెచ్చగొడుతుంది. తీవ్రవాదాన్ని, నల్లధనాన్ని అణచివేస్తామని

తాలిబాను ముష్కరులు, ఐ.ఎస్. ఉగ్రవాద భూతం భావస్వేచ్ఛ ప్రకటన కొరకు, మానవ హక్కులకొరకు పోరాడిన ఎంతోమంది మహిళా జర్నలిస్టులను, స్త్రీ పురుషులను పొట్టన పెట్టుకుంది. ఆఫ్ఘనిస్తాన్ చెందిన జకియా జాకీ జర్నలిస్టును రాత్రి నిద్రలో మెషిన్ గన్లతో కాల్చి చంపారు. సిరియాలో రక్కాలో రాఖియా అనే విలేజ్ లోని పట్టణం బహిరంగంగా ఉరి తీశారు. పెద్ద ప్రజాస్వామిక భారత దేశంలో గౌరీ లంకేశ్ ను దుండగులు తుపాకీతో కాల్చి హతమార్చారు.

ఉపన్యసించే బి.జె.పి. నేతలు త్రిపురలో స్వయంగా తీవ్రవాదాన్ని ప్రోత్సహిస్తుండటం పరివార్ అసలు స్వరూపానికి మచ్చుతునక. ప్రత్యేక రాష్ట్ర నినాదం అబద్ధమని ఈ ఆందోళన వెనుక త్రిపురలో పాగావెయ్యాలని చూస్తున్న రాజకీయశక్తులు ఉన్నాయనే నిజాన్ని తెలియజేసినందువల్లే భౌమిక్ హత్యకు గురయ్యాడని పాత్రికేయులు అగ్రహం వ్యక్తం చేశారు.

అధికార దాహంతో త్రిపురలో సాగిస్తున్న పరివార్ ఆగడాలను అడ్డుకోవాలి. ఇటీవల పలువురు జర్నలిస్టులు హత్యకు గురైనారు. మరికొందరికి బెదిరింపు లేఖలు వస్తున్నాయి. వీటన్నిటినూడీ కాపాడేందుకు తగిన రక్షణ కల్పించాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ ఇ.జె.ఎఫ్ ఒక ప్రకటన చేసింది.

పాత్రికేయుని తల్లిని కూడా వదలని

అరాచక శక్తులు :

కె.జె. సింగ్ చంఢీఘర్ లోని తన నివాసంలో తల్లితో సహా అనుమానాస్పదంగా మృతిచెంది కన్పించారు. హత్యకు గురైనారని పోలీసులు అనుమానం వ్యక్తంచేశారు.

సింగ్ ఆయన తల్లి కూడా హత్యకు గురయ్యారని తెలుస్తోంది. సింగ్ టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా, ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్ వంటి పత్రికల్లో పనిచేశారు. దేశాన్ని మత ప్రాతిపదికపై విభజించటం, ఆలోచనా పరులను, ప్రతిభావంతులను ప్రణాళికాబద్ధంగా తొలగించటం ఇక్కడ ప్రధానాంశంగా కనిపిస్తుంది. ○○

మంత్రిని సవాల్ చేసిన విద్యార్థి..

కర్ణాటక సామాజిక సంక్షేమశాఖ మంత్రి హెచ్.ఆంజనేయకు పదో తరగతి విద్యార్థిని బహిరంగ సవాల్ విసిరింది. 'రాజకీయనాయకులు ఎవరైనా తమ పిల్లలను ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో చదివిస్తున్నారా? ప్రభుత్వ పాఠశాలలో సరైన వసతులు కల్పించి.. అప్పుడు సందేశాలు ఇవ్వండి. మీ పిల్లలను ఆ పాఠశాలల్లో చేర్పించండి. అప్పుడు నేను ఇంగ్లీష్ మీడియం చదవడం మానేసి.. ప్రభుత్వ కళాశాలలో చదువుకుంటాను.' అని ఎంతో ధైర్యంగా మంత్రి ఆంజనేయకు సవాల్ చేసింది.

గుక్క తిప్పుకోకుండా విద్యార్థిని వేస్తున్న ప్రశ్నలకు ఏం సమాధానం చెప్పాలో

అర్థంకాక సదరు మంత్రిగారు తెల్లమొహం వేశారు.

చిత్రదుర్గ ప్రాంతంలో జరిగిన ఓ కార్యక్రమంలో మంత్రి ఆంజనేయలు పాల్గొని ప్రసంగించారు. అనంతరం వేదిక దిగి కిందకు వచ్చి అక్కడ ఉన్న విద్యార్థులతో మాట్లాడేందుకు ప్రయత్నించారు.

అయితే.. ఓ ప్రైవేటు పాఠశాలలో పదో తరగతి చదువుతున్న నయన జోగి అనే విద్యార్థి ఈ సందర్భంగా మంత్రిని పలు ప్రశ్నలు అడిగింది.

"ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో వసతులు లేక విద్యార్థులు తీవ్ర ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్నారు. వాటిని పరిష్కరించి ఆ తర్వాత సందేశాలు ఇవ్వండి. ఎటువంటి సౌకర్యాలు

లేకపోవడంతో ప్రైవేటు పాఠశాలలో చేరాను. మీరు సౌకర్యాలు కల్పిస్తే నేనే కాదు.. నాతో పాటు మరో 30 మంది విద్యార్థులను ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో చేరుస్తాను. పాఠశాలల్లో సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేయాలని సీఎంను పలుమార్లు కోరాను. కానీ ఏమాత్రం ప్రయోజనం లేదు." అని నయన అసహనం వ్యక్తంచేసింది.

ఎంతో ధైర్యంగా మంత్రిని నిలదీసిన ఆ విద్యార్థిని అక్కడ ఉన్న పలువురు అభినందించారు.

గన్మెన్లు కాపలాదారులు

మరో అమ్మ

1912 చివర్లో నేను మళ్ళీ పశ్చిమ వర్జీనియాలోని ఎక్స్ డెల్ కు వెళ్ళాను. అక్కడ, అప్పటికే కొంత కాలంగా నమ్మో జరుగుతుంది. కార్మికులు కొంత స్థబ్దతలో ఉన్నారు. వాళ్లను హుషారు చేయాలను కున్నాను. నమ్మక మయిన ఆరుగురు అమెరికన్లను పిలిచి, లోయలకు ఇరువైపున ఉన్న గని క్యాంపుల లోని కార్మికులందరికీ, ఛార్లెస్టన్ లో మంగళవారం ఒంటిగంటకు నేను ఏర్పాటు చేస్తున్న సభకి తుపాకులు, కర్రలులేకుండా రమ్మని చెప్పమన్నాను.

మంగళవారం అనుకున్న స్థలానికి వేలాదిమంది కార్మికులు వచ్చారు. గవర్నర్ ను, సాయుధులను ఎండకడుతూ రకరకాల ప్లేకార్డు వ్రాసుకొచ్చారు. మేం గవర్నర్ ఇంటిముందు చేరాం. నేను గవర్నర్ ఇంటి బయటకు వచ్చి కార్మికులను ఉద్దేశించి మాట్లాడమని కోరాను. గవర్నర్ పిరికివాడు. ఏడుపుమోహం పెట్టాడు. నేను బయటకు వచ్చి గన్మెన్లు, కాపలాదార్లు హంతకులనీ, వారిని వెంటనే

తొలగించాలనీ, అమెరికా సాంప్రదాయాలు తిరిగి పశ్చిమ వర్జీనియాలో నెలకొల్పాలని కోరుతూ నేను వ్రాసిన వినతి పత్రాన్ని చదివి గవర్నర్ కు సమర్పించాను. ముందు ముందు తుపాకులు కొనుక్కోవలసిన అవసరం వస్తుందని, కాబట్టి డబ్బులను పొదుపుగా వాడుకొని దాచుకోమని కార్మికులకు చెప్పాను. స్వేచ్ఛకోసం, స్వేచ్ఛనివ్వనివారికి వ్యతిరేకంగా పోరాడా లంటే ఆయుధాలు కావల్సిందే కదా!

సమావేశం నుండి కార్మికులంతా

ప్రశాంతంగా వెళ్ళిపోయారు. ఛార్లెస్టన్ లో ఉన్న దుకాణాల్లో వున్న తుపాకులన్ని కొనేసారు. ఇళ్ళల్లో దాచిఉంచిన గండ్ర గొడ్డళ్ళకు పదునుపెట్టారు. విప్లవానికి కదులుతున్న సైనికదండలూ పర్యటాల అంచులలో కదంతొక్కారు.

మర్నాడే హెచ్చరిక గంటలు మోగాయి. దేశ రాజధానికి 350 కిలోమీటర్లు దూరంలో అంతర్యుద్ధం జరగబోతుందని అమెరికా సెనేట్ హెచ్చరించింది. అంతదాకా నిద్రపోతున్న ప్రభుత్వం ఒక్కసారిగా ఉలిక్కిపడి పశ్చిమ వర్జీనియాపై దృష్టి సారించింది.

సెనేట్ సభ్యులతో ఒక విచారణ కమిటీని వేసింది. గని పరిశ్రమను తొలిచేస్తున్న సమస్య ఏమిటో కనుక్కునేందుకే ఆ కమిటీని నియమించింది. గని కార్మికుల అనంత వేదనను నిరంతర పోరాటాలను ప్రజలముందుంచే మరో అవకాశం వచ్చింది.

“ఉబుంటు” ఓ అద్భుతమైన ఆఫ్రికన్ కథ....

ఆఫ్రికాలోని “ఉబుంటు” సంస్కృతికి ప్రేరణ ఈ కథ.....

ఓ మానవ పరిణామశాస్త్ర పరిశోధకుడు ఆఫ్రికన్ పిల్లలకు ఒక ఆట నేర్పడలచాడు.

ఒక బుట్టనిండా మిఠాయిలు పెట్టి ఒక చెట్టువద్ద ఉంచాడు. పిల్లలందరినీ వంద మీటర్ల దూరంలో నిల్చేమన్నాడు. ఎవరైతే ఆ బుట్ట దగ్గరికి మొదట చేరతారో ఆ బుట్టలోని అన్ని మిఠాయిలు వారు సొంతం చేసుకుంటారు అని చెప్పాడు.

ఒకటి.....రెండు.....మూడు..... పదండి అన్నాడు.

మనవల్లే

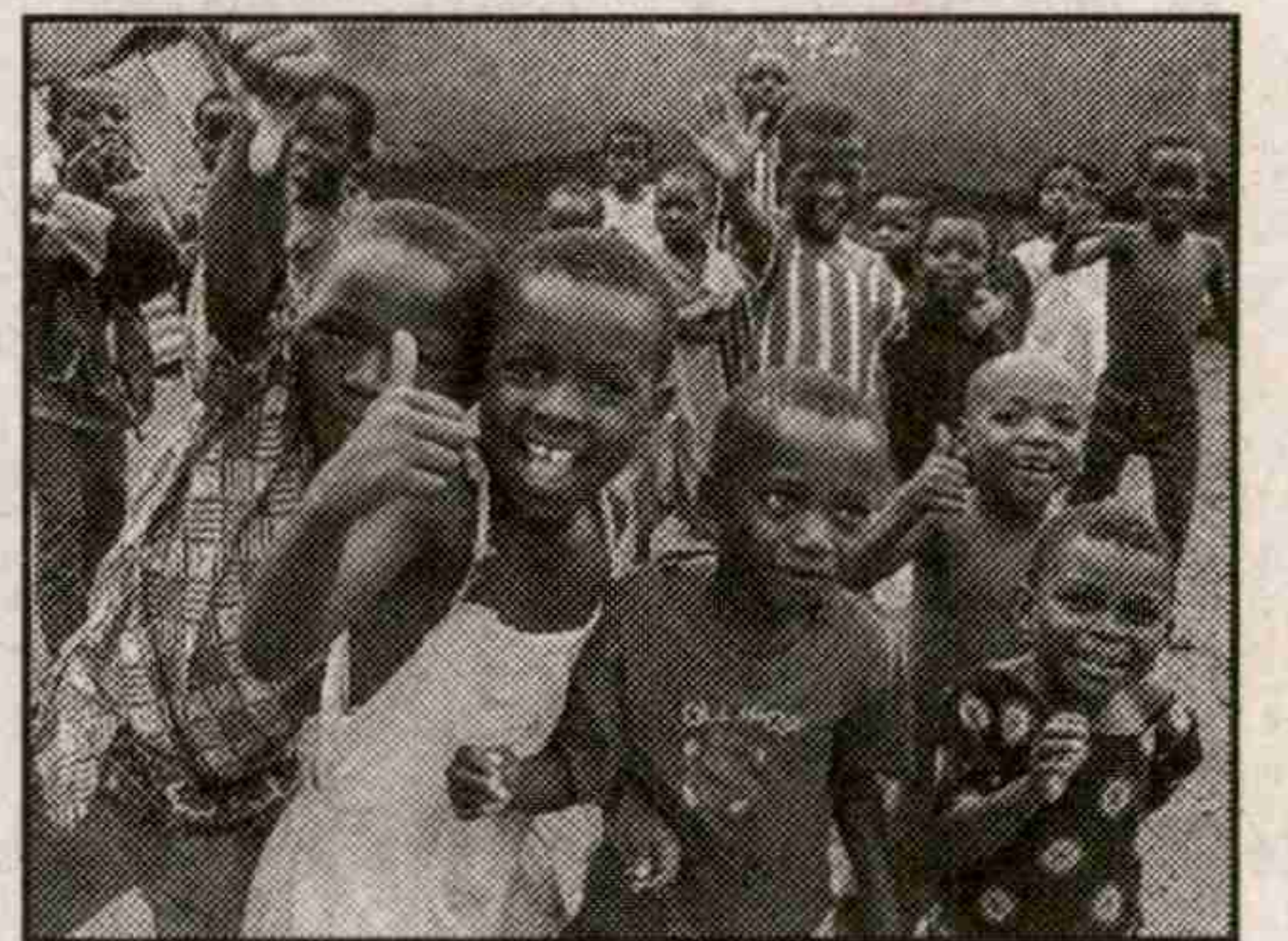
అప్పుడా పిల్లలేం చేశారో తెలుసా?

వారంతా ఒకరి చేయి ఒకరు పట్టుకొని చెట్టువద్దనున్న బుట్టను ఒకేసారి చేరారు. వాటిని సమంగా పంచుకొని తిని అందరూ ఆనందించారు. ఎందుకలా చేశారని ఆ పరిశోధకుడు అడిగాడు. వారు నమాధానంగా “ఉబుంటు” అన్నారు.....

“ఒకరు బాధపడుతుంటే ఇంకొకరు సంతోషంగా ఎలా ఉండగలరు?” అని దాని అర్థం వారి భాషలో. “ఉబుంటు” అంటే “మనవల్లే కదా నేనున్నది” అని .....

ఇది తరతరాలకు అందించవలసిన చక్కని సందేశం.

అనువాదం - జంధ్యాల రఘుబాబు

అందుకే మనమందరం ఇలాంటి దృక్పథాన్ని కలిగి ఉండి ఎక్కడికి వెళ్ళినా సంతోషాన్ని పంచుదాం.

మనమందరం ఈ “ఉబుంటు” జీవితాన్ని జీవిద్దాం. ఎందుకంటే “మనవల్లే కదా నేనున్నది”.....ఉబుంటు.

గాంధీజీ-మత సహనం

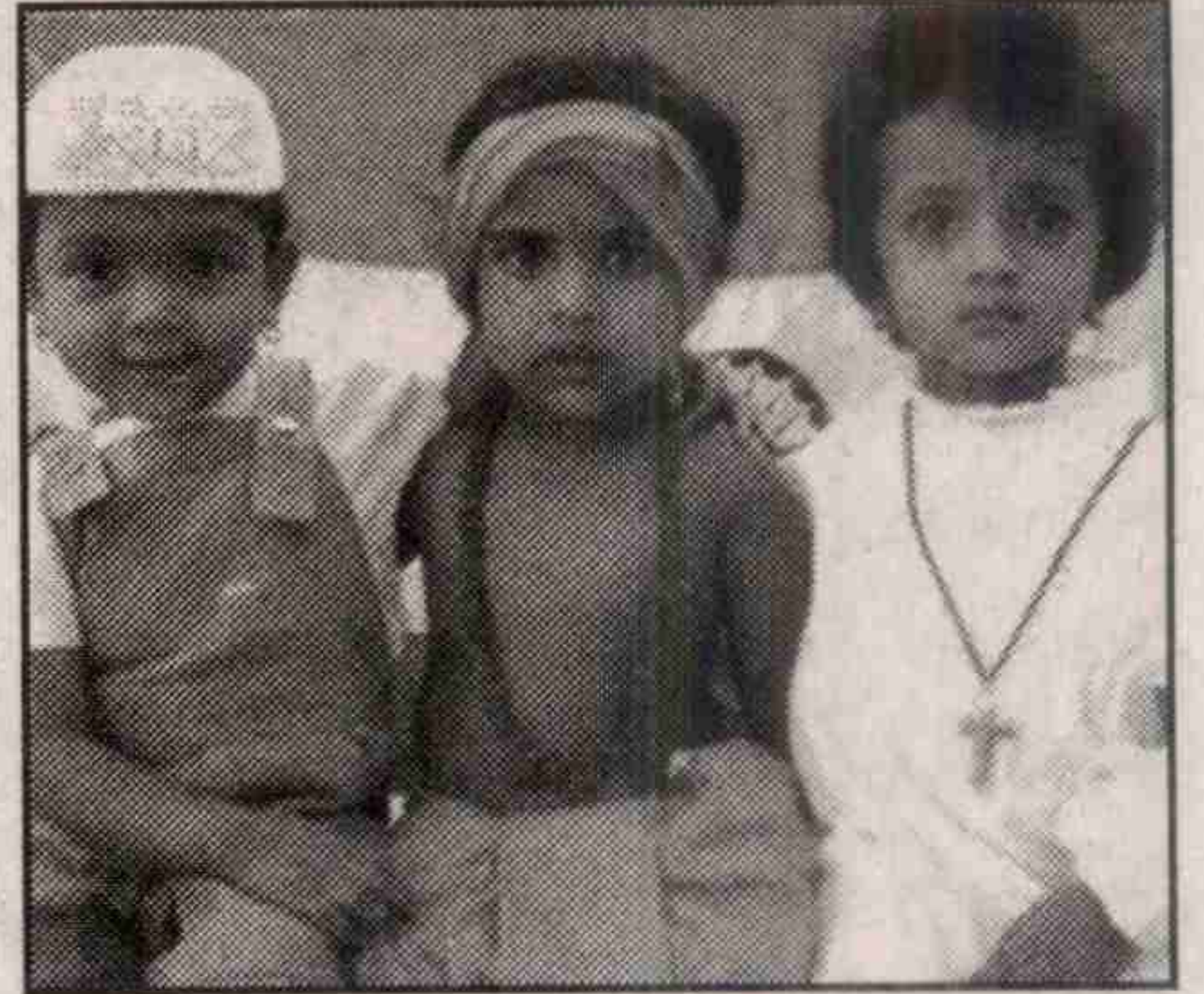
- బి.విజయ భారతి

“ఈశ్వర అల్లా తేరే నాం సబ్కో సన్మతి దే భగవాన్”

అని గాంధీజీ ప్రార్థించిన భగవంతుని పేరిట ఈనాడు జరుగుతున్న మత హింస-మత సంబంధమైన నినాదాలు చూస్తుంటే మనం ముందుకుపోతున్నామా వెనుకకు పోతున్నామా అనే అనుమానం వస్తుంది. అనుమానం కాదు వాస్తవంగా జరుగుతున్నది వెనక నడకే. ముందుకు సాగుదామనుకునే వాళ్లను నిర్దాక్షిణ్యంగా చంపుతూ అందర్నీ భయపెడుతూ తాము నమ్మినదానినే అందరూ నమ్మాలనే మొండివాదన-మూర్ఖత్వం-దానికి అధికారం కూడా తోడైతే ఇక చెప్పాలా? వేదాలు-వేద సంస్కృతి అనేవి పడికట్టు పదాలు. వేదాలని గొప్పగా పొగుడుతూ చెప్పుకునేవారికి అసలు వేదాలలో ఏమున్నదో తెలియదు. వేదాల్లో ఉన్నది భగవంతుడనే వాడికి నివేదించుకొనే ప్రార్థనలు. తమ కష్ట సుఖాలను ఎవరో ఒకరితో పంచుకోవాలి కదా. పొద్దున్నే లేచి తమ ఆరోగ్యం కోసం నూర్యుడ్ని ప్రార్థించటం-అలాగే పక్కన నది ఉంటే అందులో స్నానం చేసి ఆ నదికి కూడా ఒక నమస్కారం చేయటం-వర్షం వస్తే పంటలు పండుతాయి కాబట్టి వానదేవుడ్ని ప్రార్థించటం-తమకొక పెద్ద ఉంటాడు కాబట్టి ఈ అగోచర ప్రకృతి శక్తులకు అధిపతిగా ఒక దేవుడు ఉంటాడని భావించి ఆ ఊహతో ఇంద్రుడనేవాడికి పూజలు చేయటం- ఇవన్నీ వేదాల్లోని శ్లోకాల్లో కనిపించే విషయాలు. తమ మిత్రులను కాపాడాలని, శత్రువులను శిక్షించాలని చేసే అతి మామూలు విన్నపాలు. తమ వర్గాన్ని గొప్పగా చెప్పుకునేందుకు రకరకాల నియమాలు పెట్టుకున్నారు. క్రమంగా అందులో మూఢాచారాలు, స్వార్థపరుల కోరికలు చోటుచేసుకొని ఒక వర్గాన్ని గొప్పగా చూపించేవిగా, ఇతర వర్గాలను కించపరచేవిగా ఆంక్షలు, కట్టుబాట్లు

కఠినంగా అమలుచేస్తూ వచ్చారు. దేవుళ్లను అలాగే సృష్టించారు. ప్రకృతిశక్తులనే దేవుళ్లుగా చూపించారు. ఒకప్పుడు దేవీ శక్తులుండేవి. కుటుంబంలో తల్లి అన్ని బాధ్యతలు తనపైవేసుకొని నిర్వహిస్తుంది కనుక భూదేవి, నదీదేవత అంటూ వారిని స్తుతించేవారు. స్త్రీలకు ప్రాధాన్యత పెరిగి పోతున్నదని ఆలోచన వచ్చాక స్త్రీ దేవతలకు భర్తలను సృష్టించారు. వారిని అధిపతులను చేశారు. వేదాల్లో ఉన్నవన్నీ ప్రకృతి శక్తుల స్తోత్రాలే. అంతకంటే గొప్ప విషయాలేమీ లేవు. తరువాత స్తోత్రాలకు తాము అనుభవంతో నేర్చుకున్న విషయాలను జోడిస్తూ వచ్చారు.

రాతకోతలు లేని రోజుల్లో అవి నోటిద్వారానే గురువు శిష్యుడికి చెప్పడం, తండ్రి కొడుకుకు చెప్పడం వంటి సాధనలతోనే తర్వాతి తరానికి అందిస్తూ వచ్చారు. తరతరాల ప్రజల అనుభవాలే ఇవి. అందువల్ల ఇవి ఆరోగ్యాన్ని కాపాడేవిగా వ్యవహారజ్ఞానం కలిగించేవిగా రూపొందాయి. ఇలాంటివే క్రమంగా వేదాలనబడే వాటిలో చేరుతూ వచ్చాయి. అవి బ్రహ్మ నోటినుండి వెలువడ్డాయనే ప్రచారంలో ఉన్న నిజం ఏమిటంటే తాత నోటినుండి వచ్చిన పలుకులని. బ్రహ్మ పితామహుడని చెప్పడంలో ఉన్న నిజం ఇదే. తాతా తండ్రుల నుండి వచ్చిన అనుభవ జ్ఞానమిది. జన సమూహం పెరిగే కొద్దీ మీ తాత గొప్పవాడా, మా తాత గొప్పవాడా అనే ధోరణిలో రకరకాల మతాలు వ్యాప్తిలోకి వచ్చాయి. అన్ని మతాలు చెప్పేది మానవ సమాజం గురించే. అన్ని మతాలు జ్ఞానం పొందాలనే బోధించాయి. అలాంటి జ్ఞానాన్ని ఇండియాలో వేదాలన్నారు. ఈ వేదాలను కొన్ని వర్గాలకు నిషేధించారు. జ్ఞానంపై నిషేధం ఇతర మతాల్లో లేదు. “దేవుడు వాక్యమై ఉండును”

అంటున్నది క్రైస్తవం. అంటే దేవుడ్ని తెలుసుకోవడం వాక్యాల ద్వారానే. అంటే చదువు ద్వారానే అని దానర్థం. ఇస్లాంలోను చదువుపై నిషేధం లేదు. ఖురాన్లోని వాక్యాలను ‘సురా’ అంటారు. అవే జ్ఞానాన్ని స్తాయనీ భగవంతుణ్ని తెలుసుకోవటానికీ, ఈ ప్రపంచాన్ని తెలుసు కోవటానికీ దారి చూపుతాయనీ చెప్పారు.

‘సురా’లకూ సురులకూ అసురులకూ ఏదో సంబంధం ఉండే ఉండాలి. ఇలా వెతుక్కుంటూ పోతే ఎన్నో విశేషాలు దొరుకుతాయి. ప్రపంచ మతాలన్నీ ఒకే అన్వేషణలో సాగాయన్న విషయం అర్థమయితే మత ద్వేషాలూ, మత హింసలూ ఉండవు. అలాంటి రోజుకోసం ఎదురు చూద్దాం. ముందుకే నడక సాగిద్దాం. మతాల్లోని అసలు అంతరార్థాలను తెలుసుకోకుండా పైపై ప్రచారాలు సాగుతున్న ఈరోజుల్లో అసహనం పెరిగిపోతున్నది. క్షణికవైన ఆవేశాలతో ప్రాణాలను తీస్తున్నారు. సృష్టిలోని ప్రతి జీవికీ ఒక బాధ్యత ఉంది. ఒక లక్ష్యం ఉంది. ‘సో అహం’ అన్నారు పూర్వ పండితులు. అతడే నేను అనేది భారతీయ ఆలోచన. ఎదుటి వానిలోను, నాలోను ఉన్న భగవంతుడు ఒక్కడే. అందరిలోను ఉన్నది భగవంతుడే అనే జ్ఞానం కలిగినప్పుడు హింసాత్మకమైన ధోరణులకు తావుండదు. “ఈశ్వరుడు, అల్లా నీపేర్లే. అలా అలోచించగలిగిన మంచి బుద్ధినివ్వు” అని గాంధీజీ ప్రార్థించారు. ప్రజలకు చెప్పారు. గాంధీజీని గౌరవిద్దాం.

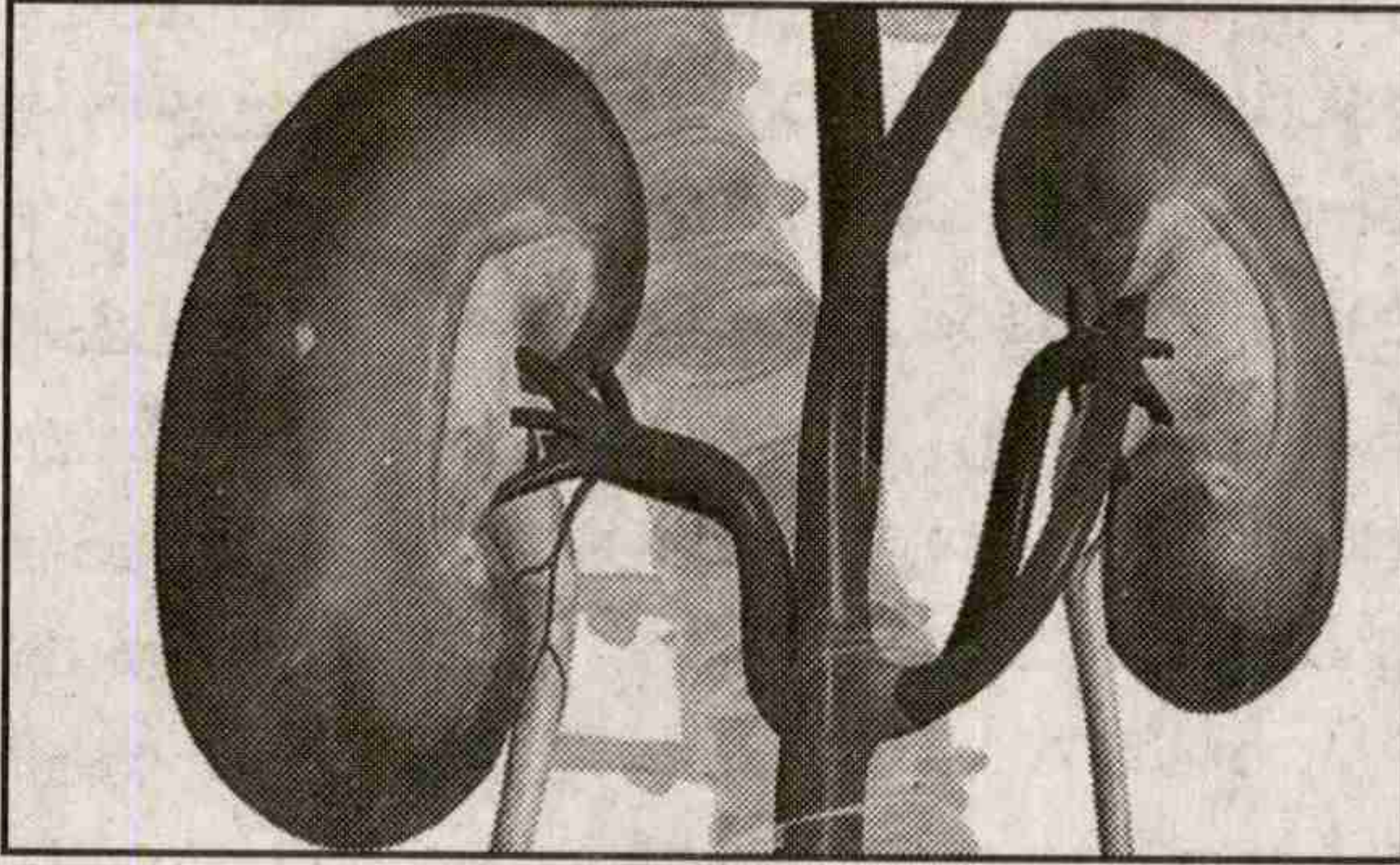

విలీన మండలంలో మరో ఉద్ధానం?

మా మూడేళ్ళ బాబుని సైకిల్ పై కూర్చోబెట్టుకుని రోజూ ఉదయం, సాయంత్రం కాలేజ్ క్యాంపస్ లో రౌండ్స్ వేయడం అలవాటు. అది నాకు వ్యాయామం, మావాడికి కాలక్షేపం. దానిని వాడు 'షికారు' అంటాడు. 'నాన్నా! షికారుకెళదాం...' ఇది నిద్రలేవగానే వాడి మొదటి డిమాండు. అలా ఒక ఉదయం షికారుకెళుతుంటే నాకో తెలియని నంబర్ నుంచి ఫోన్ వచ్చింది. తన పేరు నాగేంద్ర, సి.పి.ఎం. పార్టీ కుకునూరు మండల కార్యదర్శి. వాళ్ళ మండలం లోని పెదరావిగూడెం అనే గ్రామంలో మూత్ర పిండాలు

వ్యాధులతో ఇద్దరు చని పోయారనీ, మరెందరో మూత్ర పిండాలు వ్యాధులతో బాధపడుతున్నారనీ, ప్రభుత్వ అధికారులు రోగులను ఏలూరు ప్రభుత్వ ఆసుపత్రికి తీసుకువెళ్ళి పరీక్షలు నిర్వహించారుగానీ తగిన చికిత్స అందించలేదనీ, గ్రామంలో ప్రజలు ఆందోళనగా ఉన్నారనీ, ప్రజారోగ్య వేదిక జోక్యం చేసుకుంటే రోగులకు ఏమైనా మేలు జరుగుతుందని తాము భావిస్తున్నామనీ తెలియజేశారు. గూగుల్ లో వెదికితే కుకునూరు మండలం పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని ఒక మారుమూల మండలం అని తెలిసింది. గతంలో ఖమ్మం జిల్లాలో ఉండి, రాష్ట్ర విభజన తరువాత ఆంధ్రప్రదేశ్ లో విలీనం చెయ్యబడిన పోలవరం ముంపు మండలాలలో ఇదీ ఒకటి. దగ్గరలో ప్రజారోగ్య వేదిక కార్యకర్తలు ఎవరూ లేకపోవడంతో నేనే వెళ్ళాలని నిర్ణయించు కున్నాను. గతంలో గుంటూరులో పనిచేస్తు

న్నప్పుడు గుంటూరు గవర్నమెంట్ జనరల్ హాస్పిటల్ లో మూత్రపిండ వ్యాధుల నిపుణులు డా. శివరామకృష్ణ గారితో పరిచయం ఉంది. ఆయన ప్రజల పట్ల సానుభూతి, ప్రజా వైద్యం పట్ల నిబద్ధత ఉన్న వైద్యుడు. ఆయనతో చర్చిస్తే కొన్ని సలహాలు ఇస్తారనే ఉద్దేశంతో ఫోన్ చేసి

విషయం వివరిస్తే స్వయంగా ఆయనే రావడానికి ఒప్పు కున్నారు. అంత బిజీగా ఉండే డాక్టరు 220 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న ఒక మారుమూల గ్రామానికి రావడానికి సిద్ధం కావడం అసాధారణమైన విషయం.

ఇద్దరమూ ఉద్యోగస్తులమే కనుక ఒక ఆదివారం మా పర్యటన పెట్టుకున్నాం. డాక్టరుగారి కారులోనే ప్రయాణం. గూగుల్ మ్యాప్స్ పుణ్యమా అని దారి తేలిగ్గానే కనుక్కోగలిగాం. కబుర్లలో పడి ఒకట్రెండు సార్లు నేనే మ్యాప్ గమనించకుండా దారిమళ్ళించా. ఉదయం 7 గంటలకి విజయవాడలో బయలు దేరి 11 గంటలకు పెదరావిగూడెం గ్రామం చేరుకున్నాం. డాక్టరుగారి సూచన మేరకు మేం అక్కడికి చేరుకోడానికి ముందే సమస్యలు ఉన్నవారికి రక్త పరీక్షలు చేపించి నివేదికలు సిద్ధంచేసి ఉంచారు నాగేంద్రగారు. జంగారెడ్డిగూడెంకు

డా. ఎస్. సురేష్

ప్రజారోగ్య వేదిక రాష్ట్ర కన్వీనర్

చెందిన ఓ వైద్య దంపతుల సహకారంతో రక్త పరీక్ష శిబిరం నిర్వహించారు. గ్రామంలో వివిధ అనారోగ్యాలతో బాధ పడుతున్నవారివద్దనుంచి రక్త నమూనాలు సేకరించి, జంగారెడ్డి గూడెంలో పరీక్షించారు. మొత్తం 45 మంది నుంచి రక్త నమూనాలు సేకరించగా అందులో 20 మందిలో మూత్ర పిండాలు వ్యాధిని సూచించే 'సీరమ్ క్రియాటినిన్' సాధారణ స్థాయిని మించి ఉన్నది. వారందరినీ డా. శివరామకృష్ణ పరీక్షించగా వారిలో దీర్ఘకాల మూత్రపిండ వ్యాధి (క్రానిక్ కిడ్నీ డిసీజ్) లక్షణాలు స్పష్టంగా కనిపించాయి. ఏ కారణంచేతనైనా దీర్ఘకాలంగా మూత్రపిండముల కణజాలం క్రమంగా క్షీణించి వాటి పనితీరు మందగించడాన్ని క్రానిక్ కిడ్నీ డిసీజ్ అంటారు. శ్రీకాకుళం జిల్లా ఉద్ధానంలో ఎంతోకాలంగా ఈ సమస్య ఉన్నది. ఇంత వరకూ దానికి కారణంకానీ, నివారణ పద్ధతులను కానీ నిర్దిష్టంగా కనుక్కోలేదు. కొందరు స్థానిక యువకుల సహకారంతో నేను గ్రామంలో పర్యటించి గ్రామస్తుల నుంచి కొన్ని వివరాలు సేకరించాను. ఆ గ్రామ అంగన్వాడీ టీచర్, "రెండు నెలల క్రితం ఊరిలో మామిడి వెంకన్న, రమణ అనే ఇద్దరు కిడ్నీవ్యాధితో మరణించారు. ఒక్కొక్కరుగా విషయం బయటపెట్టేవరకూ గ్రామంలో ఎంతోమంది మూత్రపిండ వ్యాధులతో బాధపడుతూ వివిధ ప్రాంతాలలో చికిత్స పొందుతున్న విషయం నాకే తెలియలేదు. సమస్య తీవ్రతను గుర్తించిన ప్రభుత్వం అనారోగ్య సమస్యలు ఉన్నవారిని గుర్తించి ఏలూరు ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో

చికిత్స అందించే ఏర్పాట్లు చేసింది. కొందరికి మందులు కూడా ఇచ్చారు” అని వివరించారు. ఏలూరు ఆసుపత్రిలో ఏ పరీక్షలు నిర్వహించారు? వాటి ఫలితాలు ఏమిటి? ఏమి చికిత్సలు అందిస్తున్నారు? ఎవరినైనా మెరుగైన చికిత్స కోసం మరెక్కడికైనా రిఫర్ చేసారా వంటి ప్రశ్నలకు ఆమె సమాధానం ఇవ్వలేదు.

ఏలూరులో చికిత్స పొందినవారిని కలిస్తే కొన్ని వివరాలు తెలుసుకోవచ్చుని ఆ ప్రయత్నం చేసాము. కృష్ణయ్య అనే 34 సంవత్సరాల వ్యక్తిని కలవడానికి ఇంటికి వెళ్ళాం. ఆయన కూలిపనికి వెళ్ళడంతో ఆయన భార్యను కలిసి వివరాలు అడిగాము. గత ఆరు సంవత్సరాలుగా తన భర్తకి మూత్ర విసర్జనలో సమస్యలున్నాయి. దానికి భద్రాచలంలో చికిత్సపొందుతున్నారు. గ్రామంలో ఇద్దరు మరణించిన తరువాత పేపర్లు, టీవీలో బాగా వార్తలు రావడంతో ప్రభుత్వ అధికారులు వచ్చారు. ఏలూరు ప్రభుత్వ ఆసుపత్రికి తీసుకువెళ్ళారు. రక్తం నమూనాలు తీసుకుని, సెలైన్ బాటిళ్ళు ఎక్కించి, రెండు రోజుల తరువాత రమ్మని పంపేసారు. మళ్ళీ వెళ్ళినప్పుడు రక్త పరీక్షల ఫలితాలుకానీ, ఇతర వివరాలుకానీ ఏమీ చెప్పలేదు. ఒక చీటీపై మందులు రాసి బయట కొనుక్కోవాలని చెప్పారు. మళ్ళీ ఎప్పుడు రావాలనే వివరాలు కూడా చెప్ప లేదు. తమ అనుభవాలు వివరిస్తున్నప్పుడు ఆమె గొంతులో నిరసన ధ్వనించింది. ప్రైవేట్ హాస్పిటల్లో ఇచ్చిన ఫైల్ పరిశీలిస్తే ఆయన 2011లో మూత్రనాళంలో ఇన్ ఫెక్షన్ వలన అనారోగ్యానికి గురయ్యారని, దానికి చికిత్స కోసం రెండు మూడుసార్లు ఆసుపత్రికి వెళ్ళారని, యాంటీ బయాటిక్ మందులు వాడారని అర్థమైంది. బహుశా ఆ ఇన్ ఫెక్షన్ పూర్తిగా నయమవకుండా దీర్ఘకాలం ఉండడం వలన అది క్రానిక్ కిడ్నీ డిసీజ్ కు దారితీసి ఉండవచ్చు.

మీడియా హడావుడి చేసిన రెండు రోజులు అధికార్లు కూడా హడావుడి చేసారు. మరొక సంచలనం వెతుక్కుంటూ మీడియా తన దృష్టి మరల్చిన తరువాత అధికార్లు కూడా ఈ గ్రామాన్ని పట్టించుకోరేమో! లేదంటే దగ్గరలో ఒక డయాలిసిస్ కేంద్రం ప్రారంభించే కాంట్రాక్టు ఏదో ఒక కార్పొరేట్ కంపెనీకి కట్టబెట్టి అదే ప్రజల పాలిట పెన్నిధి అని ప్రచారం చేసుకుని అసలు సమస్యని దాటవేస్తారేమో!

గ్రామంలో మూత్రపిండ వ్యాధులతో బాధపడుతున్న 35 మందిని మేము గుర్తించాం. 1500 మంది జనాభా ఉన్న ఊరిలో ఇది పెద్ద సంఖ్య. వీరిలో పురుషులు, మహిళలూ, యువకులు, వృద్ధులు అందరూ ఉన్నారు. అందులో దాదాపు పదిమందికి తక్షణమే చికిత్స అవసరమని, వారిని వీలైనంత త్వరగా గుంటూరు జనరల్ హాస్పిటల్ కు రమ్మని సూచించారు డాక్టర్లు గారు. మిగతావారికి కొన్ని మందులు ఇచ్చారు.

తిరుగు ప్రయాణంలో మా చర్చ వ్యాధి కారణాలు, నివారణ పద్ధతులు, చికిత్సలపైకి మళ్ళింది. వ్యాధికి నిర్దిష్టమైన కారణాలేమీ మా దృష్టికి రాలేదు. “ఎంతమంది ఈ వ్యాధితో బాధపడుతున్నారో తెలుసుకోడానికి శాస్త్రీయమైన సర్వే జరగాలి. గ్రామంలో రక్షిత మంచినీరు లేదు. బోరుబావుల నుంచి నీటిని త్రాగుతున్నారు. ఈ నీటిలో ఏమైనా కలుషితాలు ఉన్నాయేమో పరిశీలించవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఆ చుట్టు ప్రక్కల పెద్ద ఎత్తున యూకలిప్టస్ నర్సరీలు ఉన్నాయనీ, మూత్రపిండ వ్యాధులకు అవికూడా కారణం కావాచ్చేమోననే అనుమానం కొందరు వ్యక్తం చేసారు. అందరికీ ఒకటే కారణం ఉండకపోవచ్చు. అనేక అంశాల ప్రభావం దీనిపై ఉండొచ్చు. వ్యాధి కారణాలు, నివారణపై సమగ్రమైన పరిశోధన జరగడం ఎంతో అవసరం” అంటూ ఒక నిట్టూర్పు విడిచారు డా. శివరామకృష్ణ. ‘ఇదంతా జరుగుతుందా?’ అనే అనుమానంలోంచి వచ్చిన నిట్టూర్పేమో అనిపించింది. “మరి

ఇప్పటికే ఈ వ్యాధితో బాధపడుతున్న వారి సంగతి ఏమిటి?” నేను అనుమానం వెలిబుచ్చాను. “వారందరికీ తక్షణం వైద్య సహాయం అందించాలి. స్థానిక ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం మొదలు గుంటూరు జనరల్ ఆసుపత్రి వరకు ఏ స్థాయిలో అందవలసిన వైద్యం ఆ స్థాయిలో అందించాలి. ప్రాథమిక, ద్వితీయ స్థాయి ఆసుపత్రులను బలోపేతం చేసి, రిఫరల్ వ్యవస్థను పటిష్టం చేస్తే ఈ ప్రాంత ప్రజలకు ఎక్కువ దూరం ప్రయాణించే అవసరం లేకుండా తగిన వైద్యం అందించవచ్చు” అంటూ వివరించారు. “నగరాల నడిబొడ్డునే ప్రజారోగ్యానికి పూచీలేని పాలనలో రాష్ట్ర సరిహద్దులో ఉన్న ఆ మారుమూల ప్రజలపై ప్రభుత్వం ఆ మాత్రం శ్రద్ధ చూపుతుందా? మీడియా హడావుడి చేసిన రెండు రోజులు అధికార్లు కూడా హడావుడి చేసారు. మరొక సంచలనం వెతుక్కుంటూ మీడియా తన దృష్టి మరల్చిన తరువాత అధికార్లు కూడా ఈ గ్రామాన్ని పట్టించుకోరేమో! లేదంటే దగ్గరలో ఒక డయాలిసిస్ కేంద్రం ప్రారంభించే కాంట్రాక్టు ఏదో ఒక కార్పొరేట్ కంపెనీకి కట్టబెట్టి అదే ప్రజల పాలిట పెన్నిధి అని ప్రచారం చేసుకుని అసలు సమస్యని దాటవేస్తారేమో! నాగేంద్ర గారిలాంటి స్థానిక నాయకులు ప్రజలను నమీకరించి ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడి చేస్తే ఏమైనా ప్రయోజనం ఉంటుందేమో!” మా కారు విజయవాడ వైపు వేగంగా సాగిపోతుంది. నా ఆలోచనలు మాత్రం ఆ గ్రామం చుట్టూనే తిరుగుతూ ఉండిపోయాయి.

కోడికూతకు....ముందే నిదురలేచి..
గడియారంలో ..సెకన్ల ముల్లులా....
ఇంటిపని ...వంట పని...కోసం
చకచకా ..నలువైపులా..తిరుగుతూ..

పిల్లలు ...వారి...క్కారీయర్లు..
సద్దడం...లో ...కాస్త అయినా
సహాయం వస్తుంది ...అని

ఒక...పెద్ద...చేతికోసం...
కాసేపు ..ఎదురుచూసి
గురక..రాగం ...రాగయుక్తంగా
వినపడితే....
పోన్లే ...పాపం అని...క్షమించి ..

అందరూ...వెళ్లిపోయాక...
కాస్తన్నా...తినే...వ్యవధి ..లేని.
మహిళా ఉద్యోగి..

నడవడం ...మరిచిపోయి
పరుగు పరుగున ...వెళ్లి

వృత్తి కి...న్యాయం చేసే ...క్రమంలో
క్రొవ్వొత్తి...లా కరుగుతున్న
ఆరోగ్యాన్ని ...పక్కన పెట్టి

నలుగురు ఎక్కాల్సిన
ఆటో..లో ...పదిమందిని
ఎక్కించినా...ఓర్పుకొని
అక్కడక్కడ ..ఎదురయ్యే
వికృత..చేష్టలు ...చూసే చూడక
అక్కడికక్కడే ...మరచిపోయి

అప్పుడప్పుడు ..వినబడే

ఉద్యోగి

ద్వంద్వార్థపు...మాటలు..
స్పష్టంగా ...విన్నా...విననట్లు
అప్పటికప్పుడే ..వదిలేసి..

ముంచుకొచ్చిన దుఃఖం
ఇంటికొచ్చి ...చెప్పుదామనుకుంటే

నీవెంతమటుకు..చనువిచ్చావో...
అని...శల్యపరీక్ష..చేసే...
ఎర్రని...చూపులు..గుర్తొచ్చి
రేపు..స్నేహితురాలికి..చెప్పుకుందాం
అని...బాధను కూడా...వాయిదావేసి...

పొద్దుట్నించి చేసిన సేవలో ..
కనీసం ...చిన్న...పొగడ్తన్నా...
దొరుకుతుందేమో ...అని..వెతికి ..

లోపాలు ...సుదీర్ఘమైన
విమర్శలు ...మాత్రమే ..దొరికి..

కలుక్కు..మన్న...మనసు

రెండు ..నీటిబొట్లు ..కార్చినా..

మళ్ళీ మొదలుపెడుతుంది
అంతే లేని సమస్యలతో..రణం

కేవలం ...సానుభూతి ..మాత్రమే
ఆశించే ...ఆ...అల్పజీవి ..

తనకోసం ..పదిరూపాయలు

స్వేచ్ఛగా ...ఖర్చు పెట్టలేని
సంపాదించే...కడు..పేదరాలు

నడుము వాల్చడానికి
అరగంట ..కేటాయించలేని
మరజీవితపు..ఆనవాలు

ఆధునిక జీవిత చదరంగంలో
ఎటుపోవాలో..ఎలావేగాలో..
పాలుపోక ...వీలుకాక...
సతమతమౌతున్న...

“మహిళా ఉద్యోగి...”

ఎప్పుడైనా ...

ఎప్పుడూ ...అయినా..

ఎదురయితే...

మీ...ఇంట్లో ...కూడా...ఉంటే ...

నా...తరపున ..తెలపండి ..

శతకోటి....పాదాభివందనాలు

ఆమెకే ...ఈ..కవితాశ్రువులు

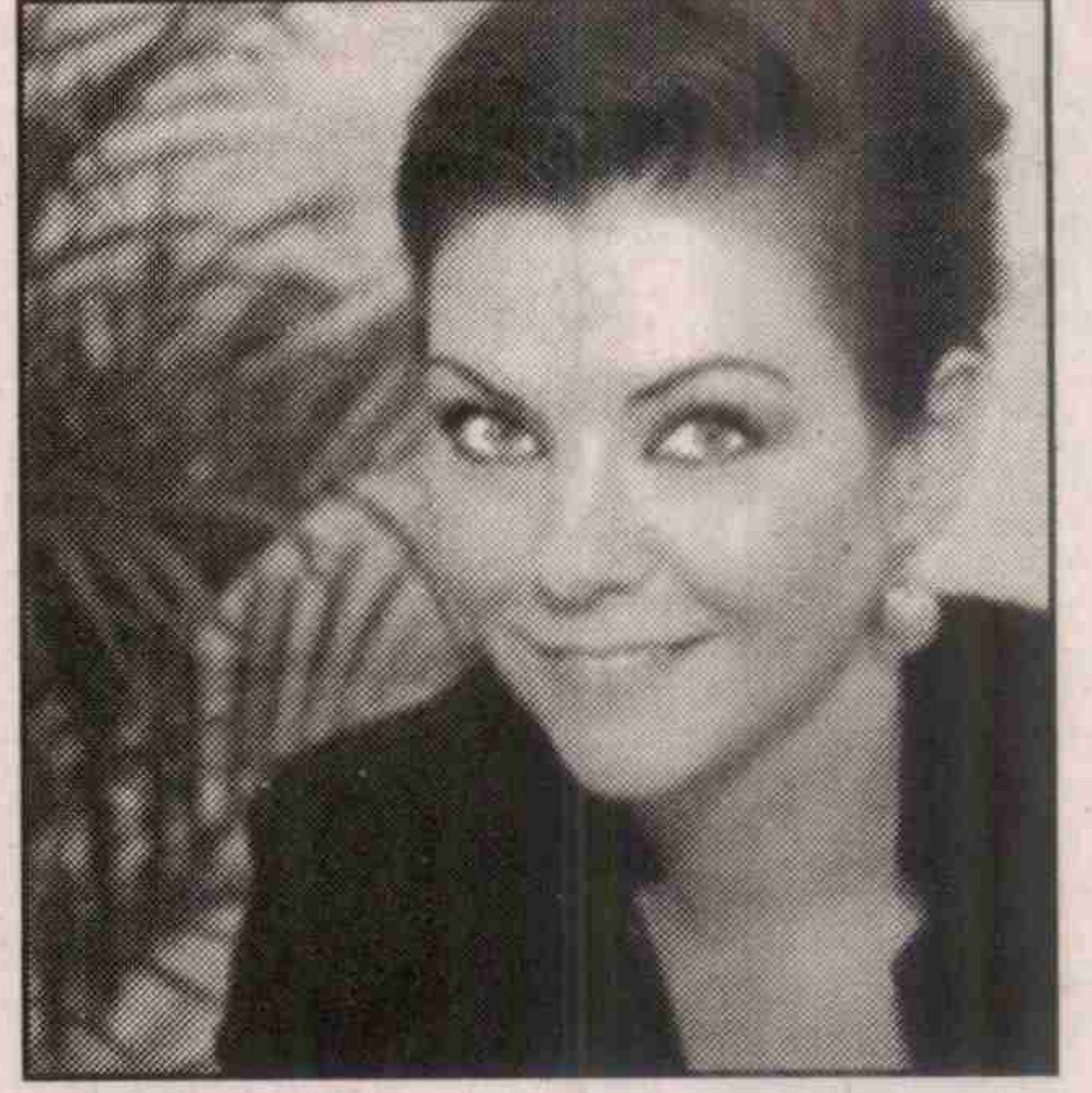
ఎప్పటికీ ...అంకితాలు.

పుస్తక సమీక్ష

ఆదర్శమూర్తి జెన్నీ మార్క్స్

- బి.వేణుకుమారి

ప్రేమకు ప్రతిరూపం త్యాగం, సర్దుబాటు, కష్టనష్టాలను చిరునవ్వుతో జయించే తత్వం. నిజమైన ప్రేమకు నిదర్శనంగా ఆదర్శమూర్తిగా జీవించిన మహోన్నతమైన వ్యక్తి జెన్నీ.

జెన్నీ తండ్రి లుడ్వింగ్ వాన్ వెస్ట్ ఫాలెన్. ఆయన ప్రీవీ కౌన్సిలర్. ఆమె తాత ప్రముఖ సైనికాధికారి. డ్యూక్ బర్మింగ్ హామ్ సలహాదారు. ఆమె సోదరుడు ఎడ్గార్. మార్క్స్ కి నహపారి ఎడ్గార్. వీరి సాన్నిహిత్యం ఫలితంగానే “మార్క్స్ కు జెన్నీ”కి బాల్యస్నేహం ఏర్పడింది. కాలంతోపాటు అనురాగబంధమైంది.

మార్క్స్ తండ్రి హెయిన్ రిచ్ మార్క్స్ ఎంతో విజ్ఞాని. అడ్వకేట్. రెండు కుటుంబాలకు ఆర్థిక అంతస్తులలో ఎంతో వ్యత్యాసం ఉన్నా పరస్పర అవగాహనతో సన్నిహితంగా ఉండేవారు. జెన్నీ సౌందర్యాల గని, బాలెన్యత్యంలో అసమాన ప్రజ్ఞ ఆమెది. మార్క్స్ ఎంతో ఉద్రేకి భావకుడు, మేధావి. వినూత్న వ్యక్తిత్వం ఆయనది.

ఒక సాధారణ కుటుంబీకుడైన మార్క్స్ కు, జెన్నీ తన హృదయం అర్పించింది. వీరి ప్రణయ విషయం మార్క్స్ తండ్రికి మాత్రమే తెలుసు. తమ అనురాగాన్ని ఫలింపజేసే బాధ్యత ఆయనకు అప్పజెప్పారు ఆ జంట. వారి ప్రేమలో చిత్తశుద్ధిని గమనించారు ఆయన. అనురాగపు లోతులను అంచనా వేసి, జెన్నీ స్వభావంలో సత్తా గమనించి పూర్తి విశ్వాసం తనకు కలిగిన తర్వాతనే ఆయన వారిని

ఆశీర్వాదించడమే కాదు వారి ప్రేమ సాఫల్యానికి తోడ్పడినారు. అందరి ప్రేమికులవలెనే జెన్నీ, మార్క్స్ లు ప్రేమ వియోగాన్ని అనుభవించారు. మార్క్స్ చదువులు పూర్తిచేసి డాక్టరేటు పొందారు. కాని ప్రప్రాయంలో రాజుకు, తలెత్తుతున్న పారిశ్రామిక పెట్టుబడికి ఘర్షణ ప్రారంభమైంది. పెరుగుతున్న ఫ్యూడల్ వ్యతిరేక పోరాటాన్ని అణచేందుకు సిద్ధాంత రంగంలో సహితం రాచరికం దాడి ప్రారంభించింది. అందులో భాగంగా హెగెల్ భావాలపై దాడి సాగింది. అభ్యుదయ భావాలకు ఏ విశ్వవిద్యాలయంలోనూ స్థానం లేదు. తన చుట్టూ సాగుతున్న పోరాటంలో అంతర్భాగమైనారు మార్క్స్. ఆ పోరాటం జర్మనీలో సాగించడం అసాధ్యం. అందుకే పారిస్ ను తన కార్య స్థానంగా ఎంచుకున్నారు. ఇవన్నీ అప్పుడు మార్క్స్ పథకాలే. కుటుంబాన్ని పోషించే సంపదలు లేవు. అందుకే వారి వివాహం మరి కొంతకాలం వాయిదాపడింది.

మార్క్స్ సైద్ధాంతిక పోరాటం సాగిస్తున్నారు. ఇబ్బందులు ఎదురౌతున్నాయి. రానున్న బాధల నీడలు పరుచుకుంటున్నాయి. అప్పుడు జెన్నీ ఆయనకొక ఉత్తరం వ్రాసింది. ఆ పోరాట వీరునికి ఆమె ప్రోత్సాహం గమనించండి. “ఎంత ఆకర్షణీయంగా, అద్భుతంగా విజయ వంతంగా నీ మోము నాముందు నిలుస్తుంది! నీ శాశ్వత సాన్నిహిత్యం కోసం నా హృదయం ఎలా ఆక్రోశిస్తుందో! ఎంత

ఆత్మతతో నీ గమనాన్ని అనుసరిస్తోంది నా ఎద! నీవు ఎటకేగినా అనుసరిస్తున్నా నేను. నీకై ముందడుగు వేస్తున్నా. నీవెనువెంటే నీదారిని శుభ్రపరచి నీ గమనం సుగమం చేసి నీ పయనానికి సిద్ధం చేయగలిగితే, నీ మార్గాన గల అన్ని అడ్డంకులను తొలగించే మహాశక్తి నాకు కలిగితే ఎంత బాగుండును!” అని ఎంతో ప్రోత్సాహాన్ని అందించారు ఆమె.

ఏడేళ్లు ఎదురుచూచిన ఆ హృదయాలు 1843 జూన్ 19న వివాహబంధంతో ఒక్కటైనాయి. తలమునకలైన ప్రేమ ఫలించింది. ఒక ప్రభుత్వ గూఢచారి శాఖ అధిపతి ప్రత్యక్షమయినాడు. ప్రభుత్వ ఉద్యోగం ఎర చూపాడు. కానీ దాంపత్య జీవితంలో అప్పుడే అడుగిడిన ఆ జంట ఉద్యోగమిచ్చే సుఖాన్ని నిరసించింది. కాలతన్నింది. లంచంతో లొంగదీసుకొనడం అసాధ్యమని ప్రకటించారు. మార్క్స్, జెన్నీలు పారిస్ చేరారు. రాజకీయ ప్రవాసీతులు ఎదుర్కొనే బాధలు, చేయవలసిన త్యాగం స్వాగతం చెప్పాయి. వారు కోరి ఎన్నుకొన్న బాట అది. వారికి ఆనందాన్నే ఇచ్చింది. అప్పటికే అక్కడ స్థిరపడిన రూగ్ హెర్మాన్ మౌరల్ తో కలసి కార్యకలాపాలు ప్రారంభించాడు. స్వేచ్ఛ, స్వాతంత్ర్యాలకు, ప్రజాస్వామ్య దీప్తికి, జాతి గౌరవానికి ప్రవాస జీవితాన్ని వరించిన వారి మహాప్రస్థానం ప్రారంభమైంది.

మార్క్స్ తన భావాలను ఆమెతో పంచుకునేవారు. ఆమెతో చర్చించి పుంఖాను పుంఖాలుగా ఏర్పడుతున్న భావాలకు రూపకల్పన చేసుకునేవారు. భావ సముదాయపు మంచి చెడ్డలను బేరీజు వేసుకునేవారు. ఎన్నో మోసాలు, మరెన్నో ఇబ్బందులు ఎదురైనా ప్రేమించి ఆరాధించిన భావసమైక్యత గల భార్య చెంతనుండగా ఇవన్నీ లెక్కకాదుగదా తనకి!

పారిస్ లో వారి ఇల్లు చాలా చిన్నది. అయినా ఈ రాజకీయ కార్యకర్తలంతా అక్కడ చేరేవారు. జెన్నీ ఆదరణ, అభిమానం వారిపట్ల ఆమె చూపే అనురాగం ఆ ఇంటిని ఒక రాజకీయ కేంద్రంగా మార్చాయి. అప్పుడు స్వదేశంలో ఫ్యూడల్ వ్యతిరేక మహోద్యమం సాగుతుంది. దాని లోతుపాతులు మార్క్స్ ఎంతో ప్రజ్ఞా ప్రాభవాలతో వివరించేవాడు. అందువల్లనే కమ్యూనిస్టులే గాక నిజమైన ప్రజా తంత్ర వాదులంతా ఆయన చుట్టూ సమీకృతుల య్యేవారు. ఆ నూతన దంపతులకు అందిన కొద్దిపాటి ధనం వారొక పర్పులో పెట్టి బయటే ఉంచేవారు. ప్రవాసితులు ఎవరైనా తమ అవసరాలకు వాడుకునేవారు. అంతటి సహృదయంగా ఆలోచించేవారు ఆ దంపతులిరువురు.

ప్రప్యన్ ప్రభుత్వం వారి కార్యకలాపాలను ఒక కంట కనిపెడుతూనే ఉంది. ఫ్రెంచ్ ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడి తెచ్చింది. ఫలితంగా ఫ్రాన్స్ వదిలిపోవాలని మార్క్స్ ను ఆదేశించారు. ఉదారవాద పత్రికలన్నీ ఈ చర్యను ఖండించాయి. ప్రప్యన్ వ్యతిరేక ఉద్యమం నుండి తప్పుకుంటే ఫ్రాన్స్ లో ఉండవచ్చని ప్రభుత్వం అన్నది. కానీ మార్క్స్ తన భావాలను ఆందోళనలో పాత్రలుగా మార్చక ఫ్రాన్స్ నే వదులుకోవాలని నిశ్చయించుకొన్నారు.

ఫ్రాన్స్ వదిలి బ్రిస్టెల్స్ చేరుకున్నారు. మార్క్స్ ను బెల్జియం ప్రభుత్వం సహితం ఆనాటి రాజకీయాలపై ఆయన ఎలాంటి రచనలు చేయరాదని ఆంక్ష విధించింది. ఇక ఆదాయం లేదు. ఎలా? 9 నెలల బిడ్డ, భార్య, వెంటాడే దరిద్రం. అయినా లొంగలేదు ఆ దంపతులు. రెయిన్ లాండ్ లోని స్నేహితులు ఆదుకున్నారు. ఇంగ్లండులోని కార్మికుల స్థితిగతులపై ఏంగెల్స్ రాసిన పుస్తకానికి వచ్చిన ప్రతిఫలం వంపి ఏంగెల్స్ ఆదుకున్నారు. దరిద్రం చుట్టుముట్టింది. ఆ కుటుంబాన్ని దరిద్రం ఒకవైపు, పోలీసుల దౌర్జన్యాలు మరోవైపు వేధిస్తున్నా జెన్నీ, మార్క్స్ లు మాత్రం సడలని ధైర్యంతో తమ ఉద్యమం కొనసాగించారు. వారి కుటుంబ జీవితం కష్టాల్లో కూడా సంతోషంగాను, సజీవంగాను సాగింది. మార్క్స్ మేధస్సు విప్లవకారులకు ఆశ్రయం. కానీ జెన్నీ ఆతిథ్యం ఆమె చాకచక్యం, ఆకర్షణ, పాండిత్యంతో ఆ ఇల్లు విప్లవకారులకు సొంతఇల్లయింది. జర్మన్ సోషలిస్టులకు, ఫ్రెంచ్ విప్లవకారులకు పోలెండ్, బెల్జియం, రష్యన్ ప్రజాతంత్ర వాదులకు అందరకూ వారి ఇల్లు ఒక అతిథి గృహం.

ఆ సమావేశాల్లో వారంతా అనేక విషయాలు చర్చించేవారు. ప్రతీ సమావేశం లోనూ విధిగా ఉండే అంశం జెన్నీ పద్య పఠనం. ఆమె సంగీత విన్యాసం, తన పాండిత్య శక్తితో ఆ సమావేశాలను ఎంతో ఆనందదాయకం చేసేది. అత్యంత ఉన్నతమైన గృహిణిగా అందరినీ ఆదరించేది. బాధపడుతున్న మిత్రులెందరికో ఆమె మాతృ వాత్సల్యం ఉపశమనం ఇచ్చేది. గృహిణిగా అందరినీ ఆదరించేది.

1848 ఫిబ్రవరి చివరినాటికి కమ్యూనిస్టు ప్రణాళిక ప్రచురణ ప్రారంభమైంది. విప్లవకారుల విశ్వ కుటుంబం

ఆనందోత్సాహాలతో వెల్లివిరిసింది. వీటి మధ్యనే విప్లవ కార్యచరణ ప్రారంభమైంది. బ్రెస్టెల్స్ లో “బ్యాంకర్ల సార్వభౌముడు” అని పేరుగాంచిన లూయిస్ ఫిలిప్ ను కార్మికవర్గం కూలద్రోసింది. మార్క్స్ కలలుగన్న నూతనశక్తి ఆవిర్భావం ప్రారంభమైంది. కాని విప్లవ ప్రతిఘాత శక్తులు ఊరుకోలేదు. రాజు రాజధానికి సాయుధ బలాలను సమీకరించాడు. బెల్జియన్ ప్రజాతంత్రవాదులతో జర్మన్ ప్రవాసితుల సంబంధాలు మరింత సన్నిహితమైనాయి. బ్రెస్టెల్స్ కార్మిక వర్గానికి ఆయుధాలు అవసరమైనాయి. మార్క్స్ కుటుంబం దుర్భర దారిద్ర్యంలో వేగిపోతున్నది. ప్రవాసితులకు ఆ ఇల్లు అతిథి గృహమై వారి బాధను మరింత బాధాకరం చేస్తున్నది. అటువంటి స్థితిలో మార్క్స్ తండ్రి మరణించాడు. ఆయన ఆస్తి వారసుడిగా మార్క్స్ కు కొంత అందింది. ఒకవైపు కుటుంబం బాధలు, మరోవైపు తిరుగుబాటు దారులకు ఆయుధ అవసరాలు. తమవద్దనున్న సంపదను దేనికి ఖర్చు చేయాలి? వారి ముందున్న ప్రతిపాదన విప్లవకారుడు మార్క్స్. మార్క్స్ సహచరి జెన్నీ. ఆ సంపద తన కుటుంబానికి కలిగించగలిగిన భద్రతను, ఇవ్వగల సౌఖ్యాన్ని కాలదన్ని విప్లవకారుల ఆయుధాలకు తమ వద్దనున్న సొమ్మును విరాళంగా ఇచ్చారు. వారి ఆదర్శానికి నిజంగా పాదాభివందనం చేసినా తక్కువే.

యూరప్ లో ప్రజల ప్రజా తిరుగుబాట్లు జయప్రదమైనాయి. వీటిలో మార్క్స్ పాత్ర ఎంతో ఆదరణకు గురైంది. ఆ ఆదరణ ఫలితంగానే ఫ్రెంచి తిరుగుబాటుదార్లు ఆ దంపతులను తిరిగి ఫ్రాన్స్ కు ఆహ్వానించారు. నిరంకుశత్వం మిమ్ములను తరిమివేసింది. స్వేచ్ఛాయుత ఫ్రాన్స్ మీకు తన ద్వారాలను తెరుస్తుంది అని ఫ్రెంచ్ వారు తమ

ఆహ్వానంలో పేర్కొన్నారు. ఒకవైపు స్వేచ్ఛా ఫ్రాన్స్ ఆహ్వానం అందిన మరుక్షణమే బెల్జియం పోలీసులు వచ్చి 24 గంటల్లోగా బెల్జియం వదలి వెళ్లాలని ఆదేశించారు. కానీ గడువు తీరకముందే పోలీసులు ఇంట్లో జొరబడి మార్చ్ను అరెస్ట్ చేశారు. వెంటనే జెన్నీ డెమోక్రటిక్ అసోసియేషన్ అధ్యక్షులు “జోడేరాండ్”ను కలిసింది. మార్చ్ విడుదలకు ఏర్పాట్లు చేయమని కోరింది. ఇంటికి తిరిగి వచ్చేసరికి వాకిట్లోనే పోలీసు ఎదురైనాడు. మార్చ్తో మాట్లాడదలచుకుంటే తనతో రమ్మని అడిగాడు. ఆ ఆహ్వానాన్ని ఆమె సంతోషంగా అంగీకరించి బయలుదేరింది. ఆమెను పోలీసులు తమ కార్యాలయానికి తీసుకువెళ్లారు. అక్కడ మార్చ్ లేడు.

పోలీసు అధికారి జెన్నీని నీవు ఎవరు? నీ నివాసపు కాగితాలు ఎక్కడ అని దబాయించి వేధించసాగారు. కానీ అవి ఆమె దగ్గరలేవు. “నీవు తిరుగుబోతువు” అని ఆరోపించారు. ఆ ఆరోపణపైనే ఆమెను అరెస్ట్ చేశారు. ఆమెను సిటీ కౌన్సిల్ జైలుకు తరలించారు. ఆ రాత్రి వ్యభిచారులతో కలసి ఒక చీకటి కోటలో బంధించారు. మరునాడు ఉదయం 11 గంటలకు ఆమెను బయటకు తీశారు. ఎండలో పెద్ద పోలీసు బలగం వెంటరాగా విచారణ జడ్జి కార్యాలయానికి ఆమెను నడిపించారు. ఈ చర్యను అంతా నిరసించారు. అయినా జడ్జి లెక్కచేయలేదు సరికదా ఆమెను 2 గంటలు ఒంటరిగా నిలబెట్టాడు. చలిగాలి ఒణుకు పుట్టిస్తుంది. పోలీసులు కారుకూతలు కూస్తున్నారు. బూతు హాస్యాలు వాడసాగారు. తుదకు జడ్జిముందు ప్రవేశపెట్టారు. తల్లితో బిడ్డలుండాలి కదా! వారినెందుకు వేరుచేశారు? వారిని కూడా తల్లితో ఉంచాల్సింది కదా! బిడ్డలను అరెస్టు చేయడానికి మీ కరుణ రసం అడ్డొచ్చిందా!

అంటూ వ్యాఖ్యానం ప్రారంభించాడు న్యాయమూర్తి. నీ బిడ్డలను అరెస్టు చేయకుండా పోలీసులు నీ పట్ల ఎంత ఔదార్యం చూపారో చూశావా! అని పోలీసులను పొగడసాగాడు. ఆ విచారణ ఒక తంతు ఐతే ఆమెను మానసికంగా చిత్రహింస పెట్టడమే ధ్యేయంగా నీవు రాచపుట్టుక పుట్టావు, కులీన కుటుంబంలో జన్మించావు. ప్రజాస్వామ్యం పేరిట చెలరేగుతున్న అలగా జనంతో, అల్లరిమూకలతో చేరుతున్నావా? నీకు సిగ్గులేదా? అది నేరం కాదా అంటూ ఆ న్యాయమూర్తి చాలా వెగటుగా మాట్లాడాడు. చివరకు ఆమెను వదిలారు.

ఇచ్చిన 24 గంటల గడువు అప్పటికే దాటిపోయింది. దానితో కనీసం కట్టుబట్టలు కూడా తీసుకోకుండా వారు పారిస్ పయనమైపోయారు.

ఆమె నిజంగా కులీనురాలేకానీ ప్రజల బాధలకు అంకితమైన మహామనిషి పొందుకోరింది. ఆమెకు ఇబ్బందులు తప్పలేదు. చివరికి ఆమెను తిరుగుబోతని జైలుకు కూడా పంపారు. అయినా ఆమె తన పథంనుండి తొలగలేదు. ప్రజలకు పూర్తిగా అంకితమైన మహోన్నత మహిళ ఆమె.

యూరప్ లో విప్లవం వెనుకడుగు వేసింది. ప్రజా విజయాలపై భ్రమలు పెంచుతున్న నాయకత్వం ఆ విషయాలను స్థిరపరచుకొనడంలో ఏమరుపాటు ప్రదర్శించింది. దాని ఫలితంగా విప్లవ వ్యతిరేక శక్తులు పైచేయి సంపాదించినాయి. ఆ దారిలో న్యూ రెనిష్ గెజిట్ పత్రిక ఎన్నో ఇబ్బందులను ఎదుర్కొంది. పత్రికకు అప్పులెక్కువైనాయి. తనకు గల వారసత్వపు మిగతా ఆస్తిసంతా వెచ్చించి మార్చ్ ఆ అప్పును తీర్చవలసివచ్చింది. విప్లవం ఊపేసిన రెండు సంవత్సరాల్లో “ఆ

దంపతులు” ఏడువేల డాలర్లు ఖర్చు చేశారు. ఇక వారికి మిగిలినది జెన్నీకి వున్న వెండి సామాన్లు మాత్రమే.

విజయం సాధించిన విప్లవ వ్యతిరేక శక్తులు మార్చ్ను వేటాడటం ప్రారంభించాయి. పత్రిక నడపటం అసాధ్యమైంది. మార్చ్ ఏంగెల్స్లు జర్మనీలో ఒక మూలకు పోయి ప్రధాన జీవితం గడపాలనుకున్నారు. ఏదో ఒక నీడ దొరికేవరకు ట్రైయర్లో జెన్నీ తల్లి వద్ద వుండటం, జెన్నీకి పిల్లలకు మంచిదని ఆ ఇద్దరూ భావించారు. కానీ ప్రయాణానికి డబ్బు లేదు. తమవద్ద మిగిలి వున్న వెండి సామాన్లు కుదువ పెట్టారు. తక్షణావసరాలకు వాడుకున్నారు. జర్మనీలో తుదిపోరాటం సహితం విఫలమవటం వాల్ల మార్చ్ మరోసారి పారిస్కు వచ్చారు. జెన్నీ పిల్లలు కూడా పారిస్ చేరారు. రుడే లిల్లీ అనే ఒక ప్రాంతంలో చిన్న ఇల్లు తీసుకున్నారు. ఇంకా ఇల్లు చక్కదిద్దుకోక ముందే మార్చ్ పారిస్ వదిలి తేమగా వుండే బ్రిటానీ జిల్లాలో మాత్రమే ఉండాలి అని ప్రభుత్వ ఉత్తర్వుతో పోలీసు అధికారి ప్రత్యక్షమయినాడు. కానీ అప్పటికే వారి పిల్లలు వ్యాధిగ్రస్థులు కావడంతో ఆ జిల్లాలో కాపురం అంటే పిల్లలను వారు మృత్యువుకు అప్పచెప్పడమే అని, అది హత్యకి అజ్ఞాత ప్రయత్నం అని అభివర్ణించారు మార్చ్. అందుకే వారు ఆ దేశం వదలడమే మార్గమనుకున్నారు. కానీ డబ్బు లేదు. ఎక్కడికి వెళ్ళాలి అనేది కూడా ప్రశ్నే. చివరకు వారు లండన్ ప్రవాస జీవితాన్ని ఎన్నుకున్నారు. ఆ ప్రయాణానికి ఆ త్యాగులు అక్కడక్కడా డబ్బు అడిగారు కానీ ఆలా సంపాదించిన ఆ డబ్బు కూడా కుటుంబం అంతా ప్రయాణం చేయటానికి చాలలేదు. అందువల్ల మార్చ్ ఒక్కడే లండనుకు ప్రయాణమై వెళ్లారు.

జెన్నీ, ఆమె పిల్లలు ప్రయాణానికి అవసరమయిన ఏర్పాట్లు జరిగేవరకు పారిస్ లోనే ఉండిపోవలసి వచ్చింది. కానీ వారు ఆలా పారిస్ లోనే ఉండేందుకు అతి కష్టంమీద సెప్టెంబరు 15 వరకు ఆ ప్రభుత్వం అనుమతి ఇచ్చింది.

మార్క్స్ లండన్ చేరేసరికి పరిస్థితులు మరీ ఘోరంగా వున్నాయి. యూరప్ లో విప్లవం విఫలమైంది. వివిధ దేశాల ప్రభుత్వాలు విప్లవకారులను వేటాడుతున్నాయి. ఆ ప్రమాదం నుండి రక్షించుకునేందుకు విప్లవకారులంతా లండన్ చేరుకోసాగారు. వారిని దుర్భర దారిద్ర్యం, ఆకలి, మృత్యువు వెంబడించసాగాయి. ఆ స్థితిలో మార్క్స్ ఏంగెల్స్ లు వారిని ఆదుకునేందుకు వారి కోసం సహాయక కమిటీలను ఏర్పరచి వాటికి ఆధ్వర్యం వహించారు. “వ్యక్తి అవసరాలకు చందాలు పోగుచేయటం అనే ఆచారాన్ని మార్క్స్ నిరసించాడు.” “కానీ సమిష్టి అవసరాలకు అదే మార్గాన్ని ఎన్నుకునేందుకు ఆయన ఏమాత్రం సందేహించలేదు.”

జార్జి వీర్త్ సహాయంతో చెలీసియాలో ఒక పెద్ద ఇల్లే దొరికింది. ఎలాగైతేనేం గర్భవతి జెన్నీ, ముగ్గురు పిల్లలు లండన్ చేరారు. నవంబరు 5 న హేన్రిచ్ పుట్టాడు. బాధలు మరింత ఎక్కువైనాయి. ఏంగెల్స్ కూడా సహాయపడే స్థితిలో లేరు. వారి రచనలు ప్రచురిస్తామని వాగ్దానం చేసిన ప్రచురణ కర్తలు రాజకీయ భీతితో మాట తప్పారు. ప్రచురిస్తే వాటివల్ల డబ్బు వస్తుంది. ఆలా జరగనందువల్ల ఏంగెల్స్ దగ్గర కూడా డబ్బు లేదు. అటువంటి పరిస్థితిలో తన కుటుంబం ఎలాంటి నరకం అనుభవించిందో ఆమె తన కుటుంబ మిత్రుడు జోసెఫ్ వేడ్ మేయర్కు ఒక ఉత్తరం రాసింది.

వున్నది వున్నట్లుగా ఒక్కరోజు మా జీవితగాధను గురించి మీకు చెబుతాను.

వలసవచ్చినవారిలో బహుశా ఏ కొద్దిమందో అటువంటి జీవితానుభవం కలిగిఉంటారని మీకు అర్థమవుతుంది. ఆయాలతో పిల్లలకు పాలిప్పించడం ఇక్కడ చాలా ఖర్చుతో కూడిన పని. అందుకనే రొమ్ము నొప్పి, వెన్నుపోటు నన్ను విడవకుండా వెంటాడుతున్నా పిల్లవాడికి నేనే పాలు యిస్తున్నా. కానీ పాపం వాడు త్రాగింది పాలు కాదు (ఆవేదన, ఆందోళనలనే). పాలుచాలక ఆ పసిబిడ్డ రేయింబవళ్లు గొల్లున గోల బెడుతూనే ఉంటున్నాడు. వాడు ఈ ప్రపంచంలోకి వచ్చిన తరువాత ఒక్కరాత్రి అయినా పూర్తిగా నిద్రపోయి ఎరుగడు. ఏ రెండు, మూడు గంటలో. అదీ అరుదుగానే నిద్రబోతున్నాడు. ఈ మధ్య వాడికి బాగా ఫిట్సు వస్తున్నాయి. ఎప్పుడూ చావు - బ్రతుకుల మధ్యనే ఉంటున్నాడు. వాడి బాధలో వాడు గట్టిగ పాలు కుడిసినప్పుడు ఆ వత్తిడికి అక్కడ చర్మం చిల్లింది. ఇక ఆ బిడ్డ నోటిలోకి ఎక్కువగా నెత్తురుపోయింది. ఒకరోజు నేను వాడితో అవస్థపడుతుండగా ఆ హౌస్ కీపర్ (ఇంటి మేనేజర్) వచ్చింది. చలికాలానికి మేము 250 డాలర్లు చెల్లించాము. ఇక తర్వాత అద్దెను ఇంటి యజమానికే సరాసరి చెల్లించాలని మాకు ఒప్పందం వుంది. ఆ ఇంటి యజమాని ఈమెపైన డిక్రీ వారంటు పొందటమే ఇందుకు కారణం. ఆమె ఒప్పందాన్ని అంగీకరించలేదు. తనకు ఇంకా రావలసిన అయిదు పౌనుల మొత్తాన్ని ఇప్పటికిప్పుడే చెల్లించాలని పట్టు పట్టింది. ఆ డబ్బు మా వద్దలేనందున ఇద్దరు అమీనులను తీసుకొని వచ్చి మా బట్టలు, పరుపులు, చివరికి పిల్లవాడి ఉయ్యాల మంచం, ఆడపిల్లలు ఆడుకొంటున్న మంచి మంచి బొమ్మలతో సహా అన్నింటిని జప్తు చేసింది. ఒకవైపు పిల్లలు గొల్లున గోలపెట్టి ఏడుస్తూ నిలబడ్డారు. మరోవైపు రెండు

గంటల్లో వాటినన్నింటిని ఎత్తుకుపోతామని బెదిరిస్తున్నారు. ఆ పనిజరిగితే గాయపడిన రొమ్ముతో నేను, చలికి మొద్దయిపోతున్న నా పిల్లలు నేలమీద పడుండవలసి వస్తుంది. ఇంతలో మా స్నేహితుడు ఫ్రామే మాకేదైనా సర్దుబాటు చేసి సహాయపడదామని నగరం లోకి పరుగెత్తాడు. దారిలో ఒక గుర్రపు బండి ఎక్కాడు. ఆ గుర్రాలు అడ్డం తిరిగాయి. దాంతో బయటికి దూకి గాయపడ్డాడు. చలికి వణుకుతున్న పిల్లలతో బాధపడుతుంటే ఇంటికి రక్తం కారుతున్న మిత్రుణ్ణి తీసుకువచ్చారు.

మేము ఆ ఇంటిని మరునాడు విడిచి పెట్టి వెళ్ళిపోవాలి. చలి వానలతో వాతావరణం మూగపోయివుంది. నా భర్త ఎక్కడన్నా వసతి దొరుకుతుందేమోనని వెతుకుతున్నాడు. నలుగురు పిల్లలు వున్నారనగానే ఎవ్వరూ వసతి కల్పించడానికి సిద్ధపడలేదు. చివరికి ఒక స్నేహితుడు సహాయం చేశాడు. అద్దె చెల్లించాము. ఈ లోగా వస్తువులన్నిటిని జప్తు చేసారని విన్న అప్పులవాళ్లంతా అక్కడికి మూగారు. మందులతను, పాలవాడు, రొట్టెవాడు, మాంసంవాడు అందరూ తమ పద్దులతో తయారయ్యారు. వాళ్ళ బాకీలు తీర్చడానికి అక్కడికక్కడే పరుపులు అన్నీ అమ్మేశాము. ఆ పరుపులు అన్నీ తీసుకెళ్లి బండిలో పడవేశారు కూడా. అప్పటికి పొద్దుగూకింది. తరువాత సామాగ్రి కదిలించడం బ్రిటిష్ చట్టానికి వ్యతిరేకం. కనుక ఇంటియజమాని ఇద్దరు పోలీసులను తీసుకొని రానే వచ్చాడు. వీళ్ళు విదేశాలకు పోయేవాళ్లు, వాళ్ళ సామాన్లలో నావేమైనా ఉండవచ్చునని అటకాయించాడు. ఈ గొడవ చూసి 5 నిమిషాల్లో ఆపేటలోవాళ్ళు రెండు మూడు వందలమంది గుమిగూడారు. ఆ పరుపులన్నిటిని దించి మళ్ళీ ఇంట్లో పడేశారు.

మరునాడు ఉదయం కొనుక్కున్న అతనికి చేర్చడం కుదరలేదు. మావద్ద నిన్న వస్తువు లన్నిటిని అమ్మితే వచ్చిన డబ్బుతో ఆ బాకీలు అన్నీ తీర్చాము. చిల్లిగవ్వ మావద్ద మిగలలేదు. నా పసిపిల్లలూ, నేను “తీస్టరు స్కేర్”లో వున్న ఒక జర్మన్ హోటల్లో చేరాం. అవి రెండు చిన్న గదులు. వారానికి 5 పౌన్లు ఇస్తే అక్కడ మాకు ఆశ్రయం దొరికింది. ఒక్కరోజు జరిగిన ఈ ఘటనలన్నింటిని ఇంత దీర్ఘంగా ఏకరువు పెడుతున్నందుకు మిత్రుడా క్షమించు! ఇది సందర్భం కాదని నాకు తెలుసు. అయినా నా హృదయం బరు వెక్కింది. ఈ సాయంత్రం నిజమైన చాలా చిరకాల మిత్రుడవైన నీకు చెప్పుకొని ఆ బరువు దించుకోదలిచాను. ఈ చిన్న చిక్కులు నన్ను లొంగదీసాయని నన్ను అపార్థం చేసుకోవద్దు. మన పోరాటం ఒంటరి పోరాటం కాదని నాకు బాగా తెలుసు. అందులో నేను ప్రియమైన నా భర్త మార్పును కోరి ఎన్నుకున్న ఆపురాలిని. జీవితంలో ముఖ్య భాగం ఇలా గడపవలసి వున్నది. చిన్న చిన్న విషయాలకు ఆయన ఆందోళన చెందవలసి వస్తున్నదనే బాధే నన్ను నిజంగా చిత్రవధ చేస్తుంది. ఆయనకు నేను తోడ్పడలేక పోతున్నాను. ఐచ్ఛికంగా ఆనందంలో అందరికీ తోడ్పడే ఆయనే నిస్సహాయుడైనాడనే నా ఆవేదన.

కానీ ప్రియమైన వేడ్ మేయర్! మేము ఎవ్వరిమీదో డిమాండ్స్ పెడుతున్నామని నీవు అనుకోవద్దు. ఆయన ఆలోచనకు సహాయానికి ప్రోత్సాహాన్ని పొంది పత్రికను నిర్వహిస్తున్నాను.

వారినుండి నాభర్త ఆశించేదల్లా వారు మరింత బాగా పత్రికను నిర్వహించి దాని సర్క్యులేషన్ ని పెంచాలనేది. సాహసించి ఆ విషయాన్ని నొక్కిచెప్పడానికి నేను గర్వ పడుతున్నాను. అదే ఆయనకు కావలసింది.

అందులో ఎవ్వరికీ కష్టం కలిగించేదిలేదు. ఎన్నడూ, ఎంతటి భయానక సమయాల్లోనైనా భవిష్యత్తుపై ఆయన విశ్వాసం సడలలేదు అని వ్రాసారు ఆమె.

అయితే ఈ లేఖలో ఆమె ఎక్కడా నిరాశకు, నిస్పృహకు తావివ్వలేదు. ఎంతో సాహసవంతులైన విప్లవకారులు సహితం నిరాశా నిస్పృహలకు లోనౌతున్న భయానక పరిస్థితులు ఆనాటివి. మార్క్స్ రెట్టింపు శక్తితో పని చేయవలసి వచ్చింది. అప్పుడే జెన్నీ ప్రదర్శించిన అవగాహనా ఇందుకు ఎంతో తోడ్పడింది. రోజువారీ బాధలతో ఆమె సతమతమవుతున్నా ఆ బాధలను మార్క్స్ దాదాపులకు రానీయకుండా చూచేది. అందువల్ల ఆయన తన రాజకీయ కర్తవ్యాల నిర్వహణపై పూర్తిగా తన శక్తిని కేంద్రీకరించ గలిగారు.

ఆ రోజుల్లో ఆమె జీవితం ఎంతో భాదాకరంగా ఉండేది. ఆమె ఆరోగ్యం చెడింది. వస్తువులు కుదువపెట్టుకునే వ్యాపారుల ఇండ్ల చుట్టూ తిరిగేందుకు ఆమె ఎంతోకాలం వృధా చేసింది. బట్టలు, ప్లేట్లు, పనిముట్లు ఏవి వీలుంటే వాటన్నిటిని కుదువబెట్టేది. ఎవరైనా అతిథులు వస్తే ఆ బోసి ఇంటిని చూచి నవ్వుతారేమోనని ఆమెకు భయం. అందువల్ల ఏ మాత్రం అవకాశం వున్నా కొన్నింటినైనా విడిపించి ఇంటిలో సామాను ఉన్నట్లు ఏర్పాటు చేసేది. ఆ విధముగా తాము అను భవిష్యత్తు దారిద్ర్యాన్ని కనిపించకుండా ఉండేందుకు ఒక తెరవేసేందుకు ఆమె కృషి చేస్తుండేది. జెన్నీ తల్లి వ్యాధిగ్రస్తురాలైంది. సవతి సోదరుడు పాలకపక్షంలో వున్నాడు. తల్లికి సేవలు చేసేందుకు ట్రైయర్ వెళ్ళింది. జెన్నీ తల్లి 82 వ ఏట మరణించింది. ఆమె మరణంతో జెన్నీ తల్లి ఆస్తి వంద పౌన్లు వచ్చింది. దానితో పాత అప్పులు తీర్చింది.

కుదువలో వున్న వస్తువులను విడిపించింది. బిడ్డలకు కొత్త బట్టలు కొన్నది. అదే సమయంలో మరొక వారసత్వపు ఆస్తి కూడా రావలసి వుంది కానీ సవతి సోదరుడు ఆ డబ్బు రాకుండా అడ్డుకున్నాడు. కేంబ్రిడ్జ్ టౌన్ లో ఒక ఇంటికి మారారు. ఇందుకు ఏంగెల్స్ ఎంతో సహాయం అందించారు. ఆ ఇల్లు వారి పాలిట రాజప్రాసాదంగా కనిపించింది. అప్పటివరకు వారు” నక్క బొక్కల” వంటి ఇండ్లలోనే వుండవలసి వచ్చింది. ఈ క్రొత్త ఇంటిని చూచి జెన్నీ ఎంతో ఆనందపడింది. బాకీలు తీరినాయి. ఎదుగుతున్న పిల్లలకు కనీస అవసరాలైన బట్టలు కొన్నారు. ఎప్పుడూ ఎవరోఒకరు వచ్చిపోయే ఇల్లు. వచ్చినవారికి ఆతిథ్యం ఇవ్వడమే మహా ఇబ్బందిగా వున్న ఇంట్లో వున్నారు ఇప్పటివరకు వారు. కొత్త ఇంట్లో పాత సామానుల అంగడి నుండి కుర్చీలు కొన్నారు. ఎవరో వదిలేసి వెళుతున్న డైనింగ్ టేబుల్ తీసుకున్నారు. ఈ అన్ని ఖర్చులకు డబ్బు చాల్లేదు, 15 పౌనులు బాకీ పడ్డారు. కానీ ఆర్థిక జీవితంలో ఆనందం పొందిన సమయం ఇదే - తనదంటూ వున్నదంతా విప్లవోద్యమానికి అంకితం చేయటంతో మళ్ళీ ఆకలి, దారిద్ర్యం వరించింది. ఆ కుటుంబంకు అప్పులు పెరుగుతున్నాయి చుట్టూతా మధ్యతరగతితోపాటు. జీవితం సాగాలి. నోటికి, చేతికి దూరం ఎక్కువౌతున్న ఆర్థిక పరిస్థితి వారిది. ఈ జీవిత విధానం ఎన్నాళ్ళు సాగుతుంది? రోజువారీ ఇబ్బందులను ఎలా తట్టుకోవాలి? అనే భయం వచ్చిన కాలం అది. అలాంటి సమయంలో ఏంగెల్స్ వారికి అండగా వచ్చారు. ప్రతినెలా కొంత డబ్బు పంపే ఏర్పాటు చేసారు. ఆ విధంగా ఈ ఇబ్బందులు ఒక మేరకు తగ్గాయి. రోజువారీ ఇబ్బందుల నుండి మార్క్స్ దృష్టిని మరల్చి

సిద్ధాంత నిర్ణయాలు చేసేందుకు అనువైన ప్రశాంత వాతావరణం జెన్నీ కల్పించేది. అంతేకాదు ఆమె మార్క్స్ కు గల సలహాదారు, కార్యదర్శి. ఆయన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు ఆమె జరిపేది. మార్క్స్ చేతివ్రాత బాగుండేది కాదు. దాన్ని ఆమె మాత్రమే సక్రమంగా చదవగలిగేది. తన ప్రతి సిద్ధాంత నిర్ధారణను ఆమెతో చర్చించే వాడు మార్క్స్. ఆమె అంతటి మేధావి. ఆయన రచనలన్నిటినీ ఆమె అచ్చుకు అనువుగా తీర్చిదిద్దినట్లు వ్రాసేది.

అంతర్జాతీయ సిద్ధాంత పోరాట రంగంలో మార్క్స్ ఏంగెల్స్ కు ఎంతో సహకరించిన కమిటీ “కొలోన్ సెంట్రల్ కమిటీ”. ఈ సిద్ధాంత పోరాటం ఆ కమిటీ కమ్యూనిస్టు ప్రణాళికని ప్రచురించింది. మార్క్స్ వ్యాసావళిని ప్రచురించింది. మరో కొత్త పత్రికను ప్రచురించేందుకు ఏర్పాట్లు చేసింది. కానీ ఈ ఆనందం ఎంతోకాలం నిలబడలేదు. “1851 మే మధ్యలో కమిటీ సభ్యులనందరినీ జర్మన్ ప్రభుత్వం నిర్బంధించింది. కమ్యూనిస్టు లీగ్ ని నాశనం చేయాలని అందుకు లండన్ లో వుండే మార్క్స్ పైనే గూఢచారులను నియమించింది. “మార్క్స్ పార్టీని కుట్రకేసులో ఇరికించి అరెస్టు చేసినా కమ్యూనిస్టుల వద్ద ఎలాంటి ఆధారాలు దొరకలేదు. అయినా పార్టీలకు ద్రోహచింతకు పాల్పడింది”.

ఈ ప్రయత్నంలో ఏడాదికి పైగా ఎలాంటి విచారణ జరగనీయకుండా కమ్యూనిస్టులను నిర్బంధంలో ఉంచింది. ప్రభుత్వం సాగిస్తున్న ఈ కుట్రను భగ్గుం చేయడానికి మార్క్స్ తన బాధ్యతగా తీసుకున్నారు. ఆయన అప్పటిలో అనేక వ్యాసాలు రాసారు. పర్షియన్ ప్రభుత్వ దుర్మార్గపు, నీచపు ఎత్తుగడలను చీల్చి చెండాడారు. ఈ కేసు ఒక మహాయజ్ఞంగా

మార్క్స్ ఇంటిలో సాగింది. అందులో జెన్నీ భాగమెంతో ఒక్కసారి ఆలోచించండి. “ఒక పురుషుడి విజయం వెనుక ఒక స్త్రీ ఉంటుంది.” అనేదానికి నిలువెత్తు నిదర్శనం జెన్నీ.

ఈ సమయంలోనే ఇంటి పరిస్థితి గురించి మార్క్స్ ఏంగెల్స్ కు రాసిన వుత్తరం - ఈ నిత్య దారిద్ర్యంలో జీవితం గడపడంలో సరయిన పోషణ లేక ఇంగ్లాండు వాతావరణానికి పిల్లలు జబ్బు పడ్డారు. సంవత్సరం నిండిన హేన్రిచ్ గ్రాయ్ డో 1890 నవంబరు 19న ప్రాణాలే విడిచాడు. నా ప్రాణం విలవిలలాడింది. నేను పోగొట్టుకున్న మొదటి బిడ్డ వీడు. ఇంకా మరెన్ని కష్టాలు మేం గడపాల్సివుందో - మొదటిబిడ్డ మరణం మనస్సు నుండి తొలనే లేదు ఏడాదిన్నర వయసు చిన్న కూతురు ప్రాంజిస్కా పాపం పసిది మూడు రోజులు మృత్యువుతో పోరాడి మరణించింది. వెనుక రూంలో ఆ విగతజీవి శరీరం ఉంచి మేమంతా ముందు రూమ్ లోకి చేరాము. రాత్రయింది. నేలమీద నడుం వాలాము. నికృష్టమైన పేదరికం అనుభవిస్తున్నప్పుడు మరణించింది బిడ్డ. ఆ తల్లి దుఃఖానికి అవధులు లేవు. మా జర్మన్ మిత్రులు సహితం ఆ సమయంలో మమ్మల్ని ఆదుకునే స్థితిలో లేరు. దడదడలాడే గుండెతో ప్రక్కా శివారులలో వుండే ఒక ఫ్రెంచి ప్రవాసితుని వద్దకు వెళ్ళాను. ఆయన మాకు పరిచయస్థుడు. అత్యంత స్నేహబంధంతోను సానుభూతితోనో అతను రెండు పౌనులు అందించాడు. దానితో శవపేటిక కొన్నాము. అదిగో అందులో విశ్రాంతి తీసుకుంటున్నది నా బిడ్డ. పుట్టిన్నప్పుడు ఉయ్యాల ఇవ్వలేక పోయాము. చివరకు తుదిగూడు చాలాసేపు సమకూర్చలేక పోయాం.

ప్రాంజిస్కా మరణించి మూడేళ్లు కాలేదు. ఆ దంపతులు ఇంకా పూర్తిగా తేరుకోనేలేదు. ఇంతలో ఇంటికంతా వెలుగు, ముద్దులు కురిపించే కొడుకు ఎడ్గార్ మరణించాడు. మార్క్స్ చిన్ననాటి మిత్రుడి ఎడ్గార్. అతని పేరు పెట్టారు ఆ బిడ్డకు. తరువాత మురిపాల బిడ్డకు క్షయవ్యాధి సోకి బాధపడి మరణించాడు. ఆ బిడ్డను ముష్ అని పిలిచేవారం ముద్దుగా.

నీ స్నేహం, ఓదార్పు మమ్మలను ఎంత సేదదీర్చిందో చెప్పలేను. ఆ బిడ్డకై నేను పడే వేదన, ఆవేదన నీకు అవగతమే. ఆ బిడ్డ మరణంతో ఇల్లోక అనాధగా మారింది. ఎడారిగా తయారైంది. అనేక ఇక్కట్లు పడ్డాను నేను. కాని నిజమైన ఇక్కట్లు అంటే ఏమిటో ఇప్పుడే అర్థమయింది నాకు అని మార్క్స్ ఏంగెల్స్ కు వ్రాసారు.

వరుసగా బిడ్డలు చనిపోవడంతో ఆమె మానసికంగా వ్యధకు గురైంది. ఆ బాధలు ఆ దంపతులు తట్టుకోలేకపోయారు. మాంచెష్టరు వెళ్లి ఏంగెల్స్ తో కొంతకాలం గడిపి సేదతీరారు. పిల్లలకు నిజం చెప్పాలని, అసత్యాన్ని ద్వేషించమని నేర్పారా తల్లి తండ్రులు. వారు స్కూల్ లో బహుమతులు పొందేవారు. ఇంగ్లీష్ లో వ్యాసాలు వ్రాసేవారు. ఫ్రెంచ్ భాష బాగా మాట్లాడేవారు. జెన్నీకి చిత్రలేఖనం ఇష్టం. లారాకు సంగీతం అంటే ఇష్టం. చక్కగా పాడేది. జెన్నీ లారాల విజయాలతో ఎంతో ఆనందపడిపోయేవారు. ఎలివార్ స్వతంత్రంగా బ్రతకాలని భావించింది.

సాహిత్యమంటే చాలా ఇష్టం. ఆమె కళారాధకురాలు. కాని ఆమెకు అందుకు వుండే సమయం అతితక్కువ. “తల్లిగా, ఇల్లాలుగా” వుండే భాద్యతలు కాకుండా నిత్యదారిద్ర్యంతో పోరాటం సాగించేది. వీటన్నింటితోపాటు జెన్నీ అనేక ఇతర

కర్తవ్యాలు సహితం నెరవేర్చేది. మార్క్స్ కు జెన్నీ కార్యదర్శి. ఆయన రచనలన్నిటినీ ఆమె కాపీ చేసేది. ప్రచురణకర్తలతో పత్రికల వారితో, ఎంతో ఓర్పుతో సంప్రదింపులు సాగించాల్సి వచ్చేది. మార్క్స్ కు ఈ ప్రపంచ పోకడలు ఎక్కేవి కాదు. ఆ బాధ్యత సహితం ఆమె నిర్వహించేది. మార్క్స్ రాయవలసిన జాబులు, సాగించవలసిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు వేలసంఖ్యలో ఉండేవి. అవన్నీ జెన్నీనే సాగించేది. మార్క్స్ తన భార్యను చూచి గర్వపడేవాడు. రాజకీయ నిర్ణయాలలో ఆమె సలహాకు ఎంతో ప్రాముఖ్యమిచ్చేవాడు. సందర్భోచితంగా ప్రవర్తించడంలో ఆమె దిట్ట. “అతి విశ్వసనీయురాలు, స్వార్థరహితురాలు”. ఆయన రచనలు అన్ని ఆమె చదివిన తరువాతనే ప్రచురింపబడేవి. జెన్నీ గుణవంతురాలు. ప్రవాస జీవితకాల మంతా కఠిక దారిద్ర్యంలో గడుపుతూ ఆమె చూపిన మనోధారుడ్యం అపూర్వం. మార్క్స్ భావాలను అభిరుచులను ఆమెలాగా అవగతంచేసుకున్న వారు లేరు. మార్క్స్ రూపొందించే ప్రతి పథకంలోనూ ఆమె భాగస్వామి.

లండనులో “ప్రజలు” అనే పత్రిక ప్రారంభమైంది. మార్క్స్ ఆ పత్రికలో వ్యాసాలు వ్రాయసాగారు. జర్మనీ సమైక్యత అతని ప్రధాన చర్చనీయాంశం. పూర్వజాతి ను రద్దుచేయడం, అంతర్గత చీలికలను అధిగమించడం. ప్రష్యా, ఆస్ట్రేలియా క్రింద నలిగిపోతున్న జర్మన్ ప్రజలకు స్వేచ్ఛనివ్వడం కోసం జర్మన్ సమైక్యత మూలసూత్రమని మార్క్స్ వ్రాసారు. దాంతో అన్ని వ్యతిరేక శక్తులూ ఏకమైనాయి. మార్క్స్ పై నిందా ప్రచారాలు సాగించినాయి. ఇందులో ప్రముఖ పాత్ర కారల్ వార్డ్ ది. అందుకని కమ్యూనిస్టుల పై ఆయన నిందలను ఖండిస్తూ మార్క్స్ ఒక కరపత్రం రాసారు.

ఈ నిందవల్ల జెన్నీ కృంగిపోయింది. ఆ నిందలకు ఆయన సమాధానం రాస్తున్నంతకాలం ఆమె ఉద్విగ్నంగా ఉండేది. అలజడి చెందేది. ఆమెకు “ఇన్ సోమేనియా” పడే పడే సోకింది. ఆ కరపత్రం అచ్చుకు సిద్ధం చేసేందుకు ఆమె కూడా రాత్రింబవళ్ళు కృషిచేసింది. అది పూర్తయ్యేనాటికి రెండుమార్లు టీకాలు వేయించారు. టీకాలు వేయించినా అనుభవించిన దారిద్ర్యం ఆమె రోగనిరోధకశక్తిని హరించి వేసింది. నిందలు, ఆవేదనా ఆమె దారుణ్యాన్ని దెబ్బతీసినవి. అందువల్లే టీకాలు వేసినా మసూచి సోకకుండా పోలేదు. వారాల తరబడి ఆమె మంచంలో పడివుండవలసి వచ్చింది. అంటువ్యాధినుండి పిల్లలను దూరంగా ఉంచేందుకు వారిని లూజ్ బినిక్ట్ ఇంటికి పంపారు. మార్క్స్ కు అదిత అతి భయంకర సమయం. వ్యాధి సోకుతుందనే భయం కూడా లేకుండా ఆయన ఆమెకు అహర్నిశలు సేవచేసారు. ఒక వారం ఆమె బ్రతకటమే కష్టమనిపించింది. అలాంటి పరిస్థితి తరువాత కొంచెం మెరుగైంది. ఉన్న పరిస్థితిలో ఆమె పడక నుండి అలా కాస్త లేచి తిరగసాగింది. కారల్ మార్క్స్ జబ్బుపడ్డారు. ఆందోళన, భాద, కష్టాలు, ఆయనను వ్యాధిగ్రస్తుణ్ణి చేసాయి. ఆయన కాలేయవ్యాధి మొట్టమొదటి సారి మరింత తీవ్రమైంది. కొన్ని వారాల బాధ తర్వాత ఆయన కోలుకున్నారు. ఆయన వ్యాసాలకు “ట్రీబ్యూన్” పత్రిక సగం డబ్బే ఇవ్వసాగింది. పుస్తకం నుండి ఆదాయం రాలేదు సరిగదా ఒక ప్రామిసరీ నోటు వెంటనే చెల్లించాల్సి వచ్చింది.

1864 సెప్టెంబరు 28 సెయింట్ మార్టిన్ హాల్ లో శ్రామిక జనసభ జరిగింది. దాన్ని అంతర్జాతీయ సంస్థ

రూపొందించింది. ఈ సంస్థ నిర్మాణం జెన్నీకి ఎంతో ఆనందాన్నిచ్చింది. ఆమె ఎంతో సాధించినట్లు తృప్తి పొందింది. అప్పుడు ఆమె పొందిన ఆనందాన్ని ఏంగెల్స్ ఇలా వర్ణించాడు. అంతర్జాతీయ సంస్థ ఏర్పడింది. శ్రామిక వర్గ పోరాటం దేశ దేశాలలో పురోగమిస్తుంది. ఆ మహాప్రస్థానపు అగ్రభాగంలో ఆమె భర్త నడుస్తున్నాడు. ఆమె అనేక ఇబ్బందులు పడింది. ఎన్నో కష్టాలు భరించింది. వాటన్నిటికీ పరిహారం లభించే కాలం ఆసన్నమైంది. మార్క్స్ పై విసిరిన నిందలన్నీ గాలికి పొత్తులా యెగిరిపోవడం ఆమె జీవితకాలంలోనే చూడగలిగింది.

జెన్నీ మళ్ళీ జబ్బున పడింది. దానిని క్యాన్సర్ గా భావించారు. అది నయంకాని వ్యాధి. ఆమె జబ్బు అంతకంతకు ముదిరి పోతోంది. 1850 జులైలో ఆమెను మార్లెన్ బర్న్ కు తీసుకువెళ్లారు. తన జబ్బు నయంకాదని ఆమె భావించింది. ఆమె అనారోగ్యం మూలంగా పడిన వేదనలు ఆమెను కృంగదీసాయి. తన కూతురుకి ఇలా రాసారామె. మీ తల్లి క్షేమంపట్ల నీవు ఎంత ఆత్మతగా ఉన్నావో నాకు తెలుసు. నేనీరోజు కాలకృత్యాలకు సహితం ఇతరులపై ఆధారపడుతున్నాను. ఇదే స్థితి ఇదివరలో వచ్చిఉంటే అది నా గౌరవానికి భంగంగా పరిగణించి వుండేదానను. క్యాన్సర్ తో బాధపడుతున్నా ఆమె హాస్యము, చతురోక్తులను మాత్రం వదలలేదు. చివరి క్షణాల వరకు చైతన్యంతో చిరునవ్వు వెదజల్లింది. మాట్లాడలేని సమయంలో మార్క్స్ చేతిని తన చేతిలోకి తీసుకొని గుడ్ బై అన్నది. 1881 డిసెంబర్ 2 వతేదీన జెన్నీ చివరి శ్వాస వదిలింది. స్నేహం, ప్రేమ, మాతృత్వంకు మారుపేరుగా ఆదర్శమూర్తి జెన్నీ అమ్మకి విప్లవ లాల్ సలాం .....

గ్లాడిస్ లోబో

గ్లాడిస్ లోబో బర్మా దేశస్థురాలు. ఆమె రంగూన్ లో జన్మించారు. రంగూన్ మెడికల్ కాలేజీలో చదువుతున్నప్పుడు రెండో ప్రపంచ యుద్ధం వచ్చింది. ఆ యుద్ధంలో బర్మామీద జపాన్ దాడిచేసింది. ఆ క్లిష్ట సమయంలో అనేకమంది బర్మా ప్రజలు శరణార్థులుగా భారతదేశం వచ్చారు. వారిలో గ్లాడిస్ లోబో ఒకరు. మామూలుగా అయితే అది చదువు ఆగిపోవల్సిన పరిస్థితి. కానీ లోబో ప్రతిభను, వైద్యవృత్తి పట్ల ఆమెకున్న ఆసక్తిని, అంకిత భావాన్ని గమనించిన బర్మా ప్రభుత్వం ఆమెకు స్కాలర్షిప్ ఇచ్చి సహాయపడింది.

లోబో బాంబేలోని జి.ఎస్. మెడికల్ కాలేజీలో చదువు పూర్తిచేయగలిగారు. స్కాలర్షిప్ తీసికొని చదువుకుంటే, కనీసం 5 సంవత్సరాలు బర్మాలో పనిచేయాలని నిబంధన ఉండటంతో డాక్టర్ లోబో బర్మా వెళ్లిపోయారు. కొద్దికాలంలో రెండో ప్రపంచ యుద్ధం ఆగిపోయింది. 1950వ సంవత్సరంలో బర్మా ప్రభుత్వంతో చేసిన ఒప్పందం తీరిపోవటంతో డాక్టర్ లోబో బొంబాయి వచ్చారు. అక్కడ గైనకాలజీ అండ్ ఆబ్స్ట్రెక్టిస్ లో యం.డి చేశారు. ఆ తర్వాత

6 నెలల పాటు బళ్లారి మిషనరీ హాస్పిటల్లో పనిచేశారు.

గుంటూరులో జీసస్ మేరీ సొసైటీ నిర్వహిస్తున్న సెయింట్ జోసెఫ్ ఆసుపత్రిలో పనిచేసి పదవీ విరమణ చేయబోతున్న మేరీగ్లోరీ డాక్టర్ లోబోను అక్కడ పూర్తికాలపు గైనకాలజీ కన్సల్టెంట్ గా పనిచేయమని కోరారు. 1956వ సంవత్సరంలో గుంటూరు సెయింట్ జోసెఫ్ ఆసుపత్రిలో చేరిన డాక్టర్ లోబో ఇప్పుడు కూడా ఆ ఆసుపత్రిలోనే పనిచేస్తున్నారు. ఇన్ని సంవత్సరాలపాటు తన వృత్తిలో మహిళలకు సేవచేయటం తప్ప ఆమె మరి దేనినీ పట్టించుకోలేదు. ఆసుపత్రే సర్వస్వంగా ఆమె ఆ వృత్తికి అంకిత మయ్యారు. 45మంది మహిళా డాక్టర్లకు పూర్తి శిక్షణ ఇచ్చారు. ఆ డాక్టర్లు కూడా స్త్రీలకూ, పిల్లలకూ సేవచేస్తూ ఉన్నారన్న సంతోషమే తనకు అన్నిటికన్నా విలువైనదని అంటారు డాక్టర్ లోబో.

స్త్రీలకు ప్రసవ సమయంలో కావాల్సిన ధైర్యం అందించటం, తల్లి పిల్లలు నురక్షితంగా ఉండేలా జాగ్రత్తలు తీసుకోవటం, వీటిలో ఎంతో ఆనందం,

తృప్తి ఉంటాయని, వాటిని ఎంతోకాలం పొందానని అంటున్న లోబో “నిజానికి ఇప్పుడు నాకు అంత సంతోషం లేదు. గుంటూరు పరిస్థితి మారిపోయింది. కొత్త శిశువు పుట్టినప్పుడు నాకనిపిస్తుంది మరో గూండాను సమాజంలోకి తెస్తున్నామని. అందులో గర్వపడవలసిందేమీ లేదు” అని కూడా అనటంలో ఆమెకు గుంటూరు సాంఘిక, రాజకీయ పరిస్థితుల మీద ఉన్న అవగాహన, గుంటూరు పట్టణం మీద ఉన్న అభిమానం తెలుస్తున్నాయి.

తన దేశం కాదు, తను చదివిన ప్రదేశం కాదు. తనకు బొత్తిగా పరిచయంలేని సమాజంలోకి వచ్చి, వైద్యవృత్తిని పూర్తిగా సేవకే అంకితం చేసి, నిస్వార్థ జీవితం గడుపుతున్న వ్యక్తి డాక్టర్ లోబో.

లీటర్ పెట్రోల్, డీజిల్ పై రూ. 4 శాతం వసూలు చేస్తున్న ఏ.పి

రాష్ట్ర ప్రజలపై ఏటా రూ. 2260 కోట్ల అదనపు భారం దేశంలోని ఏ రాష్ట్రంలో అమలుచేయని విధంగా మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పెట్రోలు, డీజిల్ పై అదనపు పన్ను వేసి వినియోగదారుల నడ్డివిరుస్తోంది. రాష్ట్రంలో ఏటా సుమారు 450 కోట్ల లీటర్ల డీజిల్, 115 కోట్ల లీటర్ల పెట్రోలు వినియోగిస్తున్నట్లు అంచనా. పెట్రోల్, డీజిల్ పై వేసే వ్యాట్ కాకుండా ప్రతి లీటరుకు అదనంగా వినియోగదారుల జేబులో నుంచి మరో నాలుగు రూపాయలు లాగేస్తున్నారు. దీంతో 450 కోట్ల లీటర్ల డీజిల్ పై రూ. 1,800 కోట్లు, అదేవిధంగా 115 కోట్ల లీటర్ల పెట్రోలుపై రూ. 460 కోట్లు మొత్తం కలిపి

రూ. 2260 కోట్ల మేరకు ప్రతి ఏటా వినియోగదారుల నుండి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముక్కు పిండి వసూలు చేస్తోంది. ఈ లెక్కన వినియోగదారులకు తెలియకుండానే నెలకు రూ. 188.33 కోట్లు వారి జేబుకు చిల్లు పడుతోంది. ఇలా మూడేళ్లుగా నాలుగు రూపాయల అదనపు పన్ను వసూలు చేస్తుండటంతో ఆ ప్రభావం నిత్యావసర వస్తువుల ధరలపై కూడా కనిపిస్తోంది. ఎన్నికల ముందు ధరలు తగ్గిస్తానని హామీ ఇచ్చి అధికారంలోకి వచ్చిన చంద్రబాబు.. హామీని మరచిపోయి అదనపు పన్ను వేయడం అన్యాయమని వినియోగదారులు ఆందోళన వ్యక్తం చేస్తున్నారు. అంతర్జాతీయంగా తగ్గిన

క్రూడాయిల్ ధరలను పరిశీలిస్తే రాష్ట్రంలో లీటరు పెట్రోల్ రూ. 35 ప్రకారం విక్రయించాల్సి ఉండగా రూ. 76.27లకు విక్రయిస్తున్నారు. కేరళలో లెప్టే సర్కారు పెట్రో ఉత్పత్తులపై వ్యాట్ తగ్గించింది. కేంద్రం 1శాతం తగ్గించాలని రాష్ట్రాలకు సూచన చేస్తే అందరికన్నా ముందుగా కేరళ సర్కారు 5శాతం తగ్గించింది. ఏపీలో డీడీపీ, బీజేపీ ప్రభుత్వం దేశంలో అందరికన్నా ఎక్కువ పన్నులు వేసి పెట్రో భారం ప్రజలపై మోపుతుండగా కమ్యూనిస్టు కేరళ సర్కారు ప్రజలకు ఉపశమనం కల్పించింది. ప్రజల కోసం కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వం. కార్పొరేట్ లాభాల కోసం బాబు, బీజేపీ సర్కారు.

క్రీస్తుపూర్వం రెండువేల సంవత్సరాలకు ముందే ఎంతోమంది మహిళలు అత్యంత సమర్థవంతంగా రాజ్యపాలన చేసిన చరిత్ర మనది. ఇప్పటికీ మన దేశ ప్రజలు పురాణకాలాల్లోని లక్ష్మి, పార్వతి, సరస్వతులను త్రిశక్తి స్వరూపాలుగా కొలుస్తున్నారు. ద్వాపరయుగంలో సత్యాదేవి శ్రీకృష్ణునికి ఇష్టసఖే కాక యుద్ధరంగంలో కూడా భర్తకు తన సహకారాన్ని సమర్పించింది. రాజుల కాలంలో శాతవాహన, గుప్తయుగాల్లో స్త్రీలు అద్భుతంగా రాజ్యపాలన చేశారు.

నాగనిక: శాతవాహనుల కాలంలో ఈమె మొదటి శాతకర్ణి ఇల్లాలు. ఈమె వ్రాయించిన శాసనమే శాతవాహనుల చరిత్ర తెలిపే మొదటి శాసనం.

గౌతమీ బాలశ్రీ: ఈమె బౌద్ధమతాన్ని ఆచరించిన మొదటి స్త్రీ. ఈమె శాతవాహన రాజ్యంలో అగ్రగణ్యుడైన గౌతమీ పుత్ర శాతకర్ణి తల్లి. ఈమె సుదీర్ఘకాలం జీవించి గొప్ప రాజ్యనేతగా కీర్తి ప్రతిష్ఠలు అందుకుంది. తల్లుల పేర్లు తమ పేర్లకు ముందుగా ధరించే ఆచారానికి ఈమె ఆద్యురాలు. ఆ కాలంలో స్త్రీలు ఎంతటి ఉన్నత స్థానాల్ని అనుభవించారో దీనిని బట్టి అవగాహన చేసుకోవచ్చు.

చారుదేవి: ఈమె పల్లవరాణి. భర్త విజయబుద్ధవర్మ యుద్ధంలో మరణించగా ఈమె రాజ్యపాలన చేపట్టి అమరావతిని సుభిక్షంగా పరిపాలించింది.

కుందమాంబ: వేంగీ దేశ రాణి. ఈమె కాలంలో చోళరాజ్యం మహా సామ్రాజ్యంగా మారింది. ఈమె కుమారుడే రాజు రాజనరేంద్రుడు.

మగువ మాంచాల: ఈమె పల్నాటి పౌరుషానికి మారుపేరు. ఈమె పల్నాటి వీరుడైన బాలచంద్రుని భార్య. పల్నాటి చరిత్రలో ఈమెను గొప్ప వీరవనితగా భావిస్తారు.

నాయకురాలు నాగమ్మ: ఆంధ్ర స్త్రీలలో గొప్ప నాయకురాలిగా, రాజనీతి దురంధరురాలిగా, మంత్రిగా, పౌరుషశాలిగా ప్రసిద్ధి చెందింది ఈమె. ఈమెకు దేవాలయం కూడా నిర్మించారు. నేటికీ ఆమె పూజలందుకుంటోంది. ఒక రాజ్యానికి మంత్రిగా ఉండి యంత్రాంగం చేసిన ఏకైక స్త్రీ నాగమ్మ.

రాణి రుద్రమదేవి: భారతజాతి గర్వించదగ్గ స్త్రీ రుద్రమదేవి. ఈమె జీవితంలో పరాజయ మెరుగదు. యాత్రికుడు మార్కోపోలో ఆంధ్ర దేశాన్ని దర్శించి ఈమె గొప్ప పరిపాలనాధ్యక్షురాలని కీర్తించాడు.

మహారాణి వత్సవాయి బుచ్చి సీతాయమ్మ గారు: ఈమె పెద్దాపురం సంస్థానాన్ని పాలించింది. ఈమె రెండు అన్న సత్రాలను నిర్మించి నిత్య అన్నదానం చేయు పద్ధతిని ఏర్పాటుచేసింది. ఇవి నేటికీ ఉచ్చస్థితిలో కొనసాగుతున్నాయి. అన్నపూర్ణకే వన్నెతెచ్చిన మహారాణి ఈమె.

రాజా వత్సవాయి వెంకట సుభద్రయమ్మ: ఈమె తుని రాజాగారైన వత్సవాయి వెంకట సింహాద్రి జగపతి బహదూర్ గారి పట్టమహిషి. ఈమె తునిలో బాలికల పాఠశాల స్థాపించారు. నేటికీ ఈ స్కూలు నడుస్తున్నది. ఈమె గొప్ప దేశభక్తురాలు. ఈమె ఏమాత్రం జంకుగొంకు లేకుండా ఇంగ్లీషువారికి వ్యతిరేకంగా కాంగ్రెస్ సభ్యులను ఆదరించి ఆతిథ్యం ఇచ్చేవారు.

ఇలా ఎందరో స్త్రీలు చరిత్రలో రాజ్యస్థానంలో అగ్రస్థానంలో నిలిచారు. కానీ ప్రస్తుత మన దేశ పాలకులు మాత్రం గత స్త్రీ పాలకుల చరిత్ర తెలిసి కూడా బధిరులయ్యారు. గతంలోనిదే భవిష్యత్తు లేదు. స్త్రీలకు చట్టసభల్లో పరిపాలనాధికారం ఇచ్చుటకు జాప్యం జరుగుతోంది. ఇదే భారత స్త్రీలపై రాజ్యాంగపరంగా సాగుతున్న

పైకి కనిపించని అణచివేత. పురుషాధిక్య భావజాలమే మహిళా బిల్లుకు అడ్డుగా ఉంది. మాతృదేవోభవ-పితృదేవోభవ, తల్లి-తండ్రి, భార్య-భర్త, స్త్రీలు-పురుషులు అని శాస్త్రీయంగా పడిన ముద్రలివి. మగ మహారాజులని విప్రవీగితే పరిపాలనా యంత్రాంగంలో సగభాగం నట్లు ఊడిపోయినట్లే. ఇది గుర్తించలేకపోతే సమాజానికి అధోగతే. తల్లి తన బిడ్డలందరూ బాగుండాలని కోరుకుంటుంది. నలుగురు తిని పదిమంది ఆకలితో ఉంటే సహించలేదు. ఎందుకంటే బిడ్డ ఆకలి తల్లికి తెలుస్తుంది కాబట్టి.

ఇంకా వివరాల్లోకెళితే ఎందరో స్త్రీల ఔన్నత్యం, పరిపాలనాదక్షత తెలుసుకోవచ్చు. ఉదాహరణకు వ్యాపార రంగంలో ఐసిఐసి బ్యాంకుకు నేతృత్వం వహించిన చందా కొచ్చర్, యాక్సిస్ బ్యాంక్ అధినేత శిఖా శర్మ, పెప్సీకో చైర్మన్ ఇంద్రానూయిలు తమ మేధాశక్తితో అగ్రస్థానానికి చేరుకున్నారు. అలాగే ఐ.ఎ.ఎస్ అధికారులుగా తమదైన ముద్రవేసిన మహిళలు ఎందరో ఉన్నారు. ఇలా ఎందరో మహిళలు పరిపాలనా రంగంలోని స్త్రీలు తమ శక్తిని రుజువు చేసుకుంటున్నారు. వ్యక్తిగతంగా ఉన్నత స్థానాలకు వెళ్లడమే కాక కీలకమైన నిర్ణయాలు చేయగలిగిని రాజకీయ రంగంలో మహిళల పాత్ర సామూహికంగా పెరగాల్సి ఉంది. దేశమంటే కుటుంబం. కుటుంబం నడవాలంటే స్త్రీ పురుషులిద్దరూ కలిసి నడవాలి. జనాభాలో సగం స్త్రీలున్నారు కానీ పరిపాలనలో మాత్రం 9 శాతమే. దేశం కూడా ఇల్లువంటిదే. దీపంలేని ఇల్లు, స్త్రీ పాలకులు లేని దేశం ఒకటే. పురుషాధిక్య భావజాలంతో ఉన్న పాలకుల అధికార మత్తు వదిలి స్త్రీ శక్తి సామర్థ్యాలను గుర్తించి మహిళా రిజర్వేషన్ బిల్లు అమలుచేస్తే స్త్రీలు ఎన్నో రంగాల్లో పురుషులతో కలిసి సమన్వయంతో పనిచేసి విజయాలు సాధించగలరనేది వాస్తవం.

- అల్లూరి.మన్మోహినిగారి సౌజన్యంతో...

కార్టూనిస్ట్ మోహన్ గారికి శ్రద్ధాంజలి

మోహన్ కు జోహార్లు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా కార్మికోద్యమ నేత తాడి అప్పలస్వామి గారి కుమారుడు. తండ్రి వారసత్వాన్ని పుణికిపుచ్చుకున్న మోహన్ గారు జీవితాంతం శ్రమ జీవుల పక్షాన నిలిచారు. కోనసీమ కొబ్బరి తోటల్లో సూర్యకారం దట్టించి ఆకాశంలోకి వదిలిన తారాజువ్వలాంటివి మోహన్ గీతలు. ఆ తారాజువ్వలని ఏ సందర్భాల్లో ఎక్కడ వదలాలో తెలిసిన చిత్రకారుడు ఆయన. ప్రజా నమన్యలపై బ్యానర్ల నుండి సైన్ బోర్డుల వరకు రాసిన చేయి తిరిగిన చిత్రకారుడాయన. కార్టూన్ అయినా, క్యారికేచర్ అయినా, ఆయన చేతిలో రాటుతేలి పాఠకులకు దగ్గరయ్యింది. చాలామంది జూనియర్, సీనియర్ ఆర్టిస్టులు ఆయన జాడల్లోనే నడుస్తారు. ఎంతోమంది ఆర్టిస్టులను తన పేరు, గ్లామర్ తో హైదరాబాద్ బాట పట్టించి గీతోపదేశం చేసిన గీత కార్మికుడాయన. “కార్టూన్ కబుర్లు” గా తెచ్చిన పుస్తకం ఒకటే కాదు ఆయన జగమెరిగిన రచయిత అని తెలియజేయడానికి. రాసేవారు బొమ్మలు వేయలేరు-బొమ్మలు వేసేవారు రాయలేరు

అనే స్టేట్ మెంట్ ను నమూనంగా తుడిచిపెట్టారు మోహన్. కార్టూనిస్ట్, పెయింటర్, యానిమేటర్, పత్రికా రచయిత అయిన మోహన్ యానిమేషన్ లో సాంకేతికంగా సృజనాత్మకత ఉన్న వ్యక్తి. నిజాన్ని తన కలంతో పదునుగా చెప్పగలిగిన వ్యక్తి మోహన్. ఐన్ స్టీన్, చార్లీ చాప్లిన్, టాల్ స్టాయ్, గాంధీ ఎమ్.ఎస్. సుబ్బలక్ష్మి వీరి నరసన మోహన్ ని కూడా మనం చేర్చుకోవచ్చు. ఆయన బొమ్మలో ఒదిగిన శ్రమజీవులు బిగించి, ఉద్యమించిన ఒక బలమైన పిడికిలి లాంటివారు. పొలిటికల్ కార్టూనిస్టుగా మోహన్ తెలుగుపత్రికలకు ఆదారినే విరుచుకుపడటం అంటారు.

“పదండి ముందుకు పదండి తోసుకు” అంటూ తమ పిడికిలిని బిగించుకుంటూ వీధులన్నీ దద్దరిల్లేలా చేసిన చిత్రాలు మోహన్ ఆస్తి. ఐసియులో ఉండి పడిపడి నవ్వుకుంటూ ప్రశాంతంగా తుదిశ్వాస విడిచిన మహానుభావుడు మోహన్. వ్యంగ చిత్రాలను చిత్రించడంలో ఆయన అందెవేసిన చెయ్యి. ఆయన బొమ్మల ప్రభావం నేటి కార్టూనిస్టులకి రహదారివంటిది. కార్టూనింగ్ కలంపై

కొందరికి ఉండే చిన్నచూపుని ఆర్టిస్టులపై కొందరి అభిప్రాయాన్ని దాచుకోకుండా నిర్భయంగా వెలిబుచ్చిన వ్యక్తి మోహన్. కొందరు ఎందుకు పుడతారో? కొందరు ఎందుకు పోతారో? తెలియని ఈ జనరణ్యంలో మోహన్ లాంటివారు రాతల్లో చేతల్లో జీవించినా, మరణించినా చిరంజీవులుగానే ఉంటారు. ఒక మనిషే ఒక కమ్యూన్ గా మారడాన్ని మోహన్ గారిలోనే చూశాను అంటారు ప్రసాద్ మూర్తి. ఆయన ఇప్పుడు లేకపోయినా మన మనస్సుల్లో చిరస్థాయిగా మిగిలిపోతారు. చైతన్యమానవి పత్రిక లోగో కూడా ఆయన కుంచెలో రూపుదిద్దుకున్నదే. ఐదా ఆయనకి హృదయపూర్వక నివాళి అర్పిస్తోంది.

ఎప్పటికీ

సత్యాన్ని బొమ్మగా ఎగరేసినోడికి
చావేటి మోహన్ అన్నా!
కరెన్సీనోట్ల కిందపడి
మగ్గిపోయి, మాసిపోయా
బొగ్గులల్లే పదున్న గీతలని
రాకాసి బొగ్గుచేసి రగిలించినోనికి
చావేటి మోహన్ అన్నా!
ఒంటరి మనుషులు
వేరువేరు దుఃఖాలు
పెనేసి కలేసి పోరుదారి చూపిన గీతలకి
చావేటి మోహన్ అన్నా!

గీతాలకు తాపి

వంగిన నడుములున్న బ్రష్లు
వెలసి రంగులున్న బ్రష్లు
మద్యాన పొంగేటి హంగులున్న బ్రష్లు
రంగంమీద వీరంగం చేసే కాలాన
పేదల డొక్కల ఉగ్ర కన్నీళ్లకి ఊపిర్లాదిన
నీకు చావేటి మోహన్ అన్నా!
శివసాగర్ తోనో
పతంజలిసారుతోనో
కలేకూరి, తేరేష్లతోనో
ఏకంగా.. చిత్త ప్రసాద్ తోనో

కరచాలనం చేసేందుకు పరుగెత్తినవాడా,
విస్ఫులించే ఫాసిజం పొడగిట్టనివాడా
మట్టి మనుషుల కతల లోగుట్టు
విప్పినవాడా
మోహనుడా,
మనోహర నవ్వుల రేడా
నీకు మరణం ఏమిటి?
నీ బొమ్మల్లో
పురి విప్పిన పోరాటంలో
నువ్ నిటారుగా నిలబడే ఉంటావ్!
జనపోరాటాల దారుల్లో
ఎక్కడో కోరన్ ఇస్తూనే ఉంటావ్! !

మా తాతలు సంస్కర్తలు అని
విప్రవీగే ఓ బ్రాహ్మణ సమాజమా!

మా చరిత్ర ఘనమైన పరంపర అని
బోర విరుచుకునే ఓ హైందవ సమాజమా!

వీరేశలింగం సతీ సహగమనాన్ని
నిరోధించాడనీ, విధవా వివాహాలను
ప్రోత్సహించాడనీ రోమ్ములు చరుచుకునే ఓ
వికృత వర్గ వ్యవస్థ!

రోమ్ముల పరిమాణాన్ని బట్టి దళిత
స్త్రీల మీద పన్నువిధించిన పశువులు మీరని
మీకు తెలుసా? రోమ్ముల సైజును
ఎప్పుడంటే అప్పుడు కొలుచుకుని పన్ను
రాబట్టడానికి అనుకూలంగా దళిత
అమ్మలకు రవిక తొడుక్కునే హక్కుని లేకుండా
చేసిన వారసత్వం మీదని ఎరుగుదురా?

రండి ఈ పూట మీకు మాయమ్మ
నంగేలీ కథ చెబుతాను.

కాలం: పందొమ్మిదో శతాబ్దం.

ప్రదేశం: ట్రావెన్కూర్- కేరళ

ములక్కారం - చన్నులమీద పన్ను.
ట్రావెన్కూర్ ప్రభువుల వికృత పరిపాలనకు
ఇది ఒక ఉదాహరణ మాత్రమే. ఇంటింటికీ
తమ వసూలు దాదాలను పంపి, ఇంట్లో ఉ
న్న స్త్రీలను బయటకు లాగి వారి చన్నుల
పరిమాణాన్నిబట్టి వారి వద్దనుండి పన్నులు
వసూలు చేసే పద్ధతిని అరాచకంగా అమలు
చేస్తూ తమ ఇష్టదైవమైన పద్మనాభుని
బొక్కసాన్ని నింపడంలో తరించిపోయిన ఈ
ఏలికల పాలనలోనే ఆ దేవుడు అంతటి
ఐశ్వర్యవంతుడు కాగలిగాడు.

నంగేలీ చేర్తాళలోని ఏజవా జాతికి
చెందిన ఒక దళిత ఆడపడుచు. ఎప్పటిలానే
వసూళ్ళ దాదాలు ఇంటిముందు నిలబడి

రోమ్ములను చూపించడానికి ఆ తల్లిని
బయటకు రావల్సిందిగా అరుస్తున్నారు. ఎంత
అవమానవడిందో... గుండె ఎంత
చివుక్కుమందో.. మారని తమ తలరాతలను
చూసుకుని ఎంత వ్యధచెందిందో తల్లి..
ఇంట్లో వున్న కత్తి తీసుకుని తన రోమ్ముల్ని
కోసి అరిటాకులో పెట్టి దాదాల ముందుకు
తెచ్చి అక్కడే నేలకొరిగింది. రక్తస్రావాన్ని
చూసిన దాదాల గుండెలదిరి అక్కడినుండి
పరుగందుకున్నారు. గూడెం రగిలిపోయింది.
వార్తతో ఆ ప్రాంతమంతా అగ్గయ్యింది.
తీవ్రమైన ఈ కోపాన్ని నిరోధించడానికి
ఏలికలు ఆ పన్నును ఎత్తివెయ్యక తప్పలేదు.

కాని నంగేలీ అమ్మ రక్తస్రావంతో,
నొప్పితో విలవిలలాడుతూ మరణించింది.
శోకాన్ని తట్టుకోలేని ఆమె నిస్సహాయ భర్త
అదే చితిలో దూకి తనువు చాలించాడు.
చరిత్రలో రికార్డైన మొట్టమొదటి పతీ
సహగమనం అది.

ఇప్పుడు చెప్పండి, బ్రాహ్మణ సంస్కర్తల
పేర్లను భజనచేసే నయా మనువులారా...
ఎవరి జీవితాలను ఎవరు సంస్కరించారూ?
మీ కులాల్లో స్త్రీలను అణగదొక్కడానికి మీరు

ఏర్పరచుకున్న మీ దురాచారాలను మీరే
సంస్కరించుకుని అది మీరు మొత్తం
సమాజానికి చేసిన సేవగా ప్రచారం
చేసుకోడానికి సిగ్గు లేదూ? సతీ సహగమనం,
వరకట్నం, విధవా వివాహాలు లేకపోవడం
మా సమస్యలు కానే కాదు. అవి దళిత జాతిలో
ఆచరించిన దురాచారాలు కానే కావు.

దళితులమీద మీరు అమలుచేసిన
అకృత్యాలను ఎన్నిటినో చరిత్రనుండి మీరు
చెరిపేసినా నంగేలీ అమ్మ కథ మాత్రం
ఇప్పటికీ చరిత్రలో లిఖితపూర్వకంగా
నిలబడి పోయింది. ఆమె ప్రాణత్యాగంతో
అభిమానాన్ని కాపాడుకున్న ఆ ప్రాంతపు
పడుచులు ఆ ప్రదేశానికి పెట్టుకున్న పేరే
ములాచ్చిపురంబు (రోమ్ములున్న అమ్మల
దేశం).

మరెప్పుడూ ఇక మీ సంస్కర్తల
గురించీ, మీ వైదిక వైభవాల గురించీ, మీ
తాతల నేతుల మూతుల గురించీ ఆట్టే
విప్రవీగకండి. సిగ్గుంటే అనంత పద్మనాభుని
ఐశ్వర్యాన్ని కరిగించి అసలు హక్కుదార్దైన
ఆ దళిత ప్రజలకు పంచిపెట్టండి.

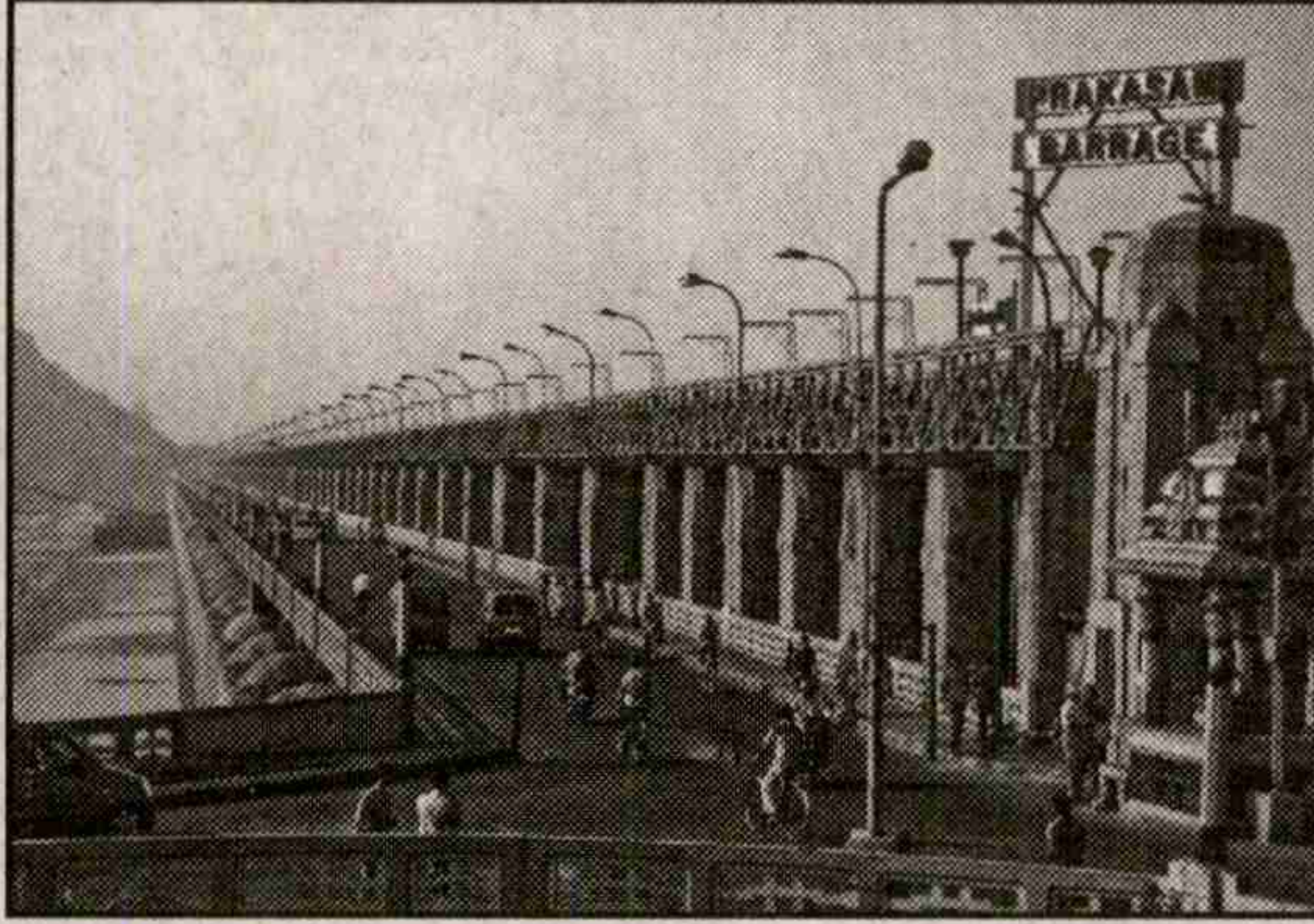
నా జ్ఞాపకాల్లో బెజవాడ

ఎల్.వాసవి

విజయవాడ -

గుంటూరు మధ్య రాజధాని వస్తుందని, కొత్తగా ఏర్పడిన రాష్ట్రానికి రాజధాని ఏర్పాటు చేయడానికి చంద్రబాబు నాయుడు ఏర్పరచిన కమిటీ భూసేకరణకై రైతులను సంప్రదిస్తున్నదని టీవీ ఛానల్స్ అన్నీ కోడై కూస్తుంటే విసుగొచ్చి ఆఫ్ చేశాను. కానీ నా ఆలోచనలు నా పాత జ్ఞాపకాల మీదకు మళ్లాయి. ఏయ్ బాబీ! గుళ్లో అలా పరుగెత్తకూడదు. అమ్మా సౌమ్య! తమ్ముడిని పట్టుకో అంటూ నాన్నగారు నన్ను పిలిచారు. అప్పుడు నావయస్సు 8 సంవత్సరాలు. తమ్ముడి వయస్సు నాలుగు సంవత్సరాలు. తమ్ముడ్ని చేయి పట్టుకొని తీసుకొస్తుంటే పంతులుగారు నీపేరేమిటమ్మా అని అడిగారు. సౌమ్య జయదేవ్ అని గర్వంగా చెప్పాను. వెంటనే పంతులుగారు నాన్న కేసి చూసి జయదేవ్ గారూ! వీళ్లు మీ పిల్లలా? అని అడిగారు. ఔనండీ అంటూ తలూపారు నాన్న.

ప్రతి ఆదివారం ఉదయం నాన్న మా ఇద్దరినీ మాచవరం ఆంజనేయ స్వామివారి గుడికి తీసుకెళ్లి హనుమాన్ చాలీసా చదివించటం అలవాటు. మా నాన్నగారు సూర్యారావుపేటలో ఆంధ్రా బ్యాంకులో క్యాషియర్ గా పనిచేసేవారు. బ్యాంకు పక్కనే మా స్కూలు. మా ఇల్లు కూడా అక్కడే. శనివారం వస్తే ఇంట్లో ఒకటే హడావుడి. నాన్నకు ఆఫ్ డే అవడంతో సాయంత్రం సినిమాకు వెళ్లేవాళ్లం. శైలజా థియేటర్, అవ్వరా థియేటర్లలో కొత్త సినిమాలు చూసేవాళ్లం. ఆదిత్య 369, క్షణక్షణం, గూండా, ఖైదీ నెం.1 సినిమాలన్నీ ఇప్పుడు టీవీలో చూస్తుంటే నాకు ఆ థియేటర్లే గుర్తొస్తాయి. కొన్నాళ్లకు మా నాన్నగారికి హైదరాబాద్ కి బదిలీ అయింది. మా చదువులకు ఇబ్బంది కలుగకుండా అమ్మా మేము విజయవాడలోనే ఉండిపోయాము. ఇల్లెగిరిపోయేలా ఏడుస్తున్న తమ్ముడ్ని అమ్మ ఓదారుస్తోంది. వచ్చేవారం నాన్న వచ్చాక సినిమాకు వెళదాం అని బుజ్జగిస్తోంది. కానీ నేను ఇవాళే వెళ్లాలంటు

న్నాడు. ఇంతలో నానమ్మ కలుగ జేసుకుంది. సినిమాకోసం వాడు రావాలా? నేను తీసుకువెళతాలే. విజయా టాకీస్ లో కానీ, వెంకటేశ్వరా టాకీస్ లో కానీ వాడికి నచ్చిన సినిమాకు తీసుకెళ్తానని మా ఇద్దరిని తీసుకెళ్లింది. కాలక్రమంలో నా టెన్స్, ఇంటర్, డిగ్రీ అయిపోవడంతో సాఫ్ట్ వేర్ ఉద్యోగి కిరణ్ తో నా వివాహం జరిగి పోయింది. మరికొన్ని రోజులకు తమ్ముడు ఉద్యోగరీత్యా కెనడా వెళ్లిపోయాడు.

అంతా ఆనందంగా ఉన్న సమయంలో నాన్నగారు స్వర్గస్తులయ్యారు. మేడం! ఏమిటంత దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తున్నావ్! నాలుగేళ్ల మా బాబునెత్తుకొని మావారు నన్ను అడుగుతున్నారు. ఏమీ లేదు కిరణ్. ఒక్కసారి మా ఊరు విజయవాడ వెళ్లాలని అడిగాను. నీ పాత జ్ఞాపకాల్లోకి మళ్లి వెళ్లిపోయావా అని వెక్కిరించాడు. మొత్తంమీద 15 రోజుల తర్వాత వారంతంలో 4 రోజులు సెలవుపెట్టి విజయవాడ బయలుదేరాము. మా మేనత్త ఇంటికి వెళ్లి అందరం కలిసి కనకదుర్గమ్మ గుడికెళ్లాము. 10 సంవత్సరాల క్రితం నేను చూసిన గుడి ఇదా! అని దిక్కులు చూశాను. ఆ క్యాలెన్డర్ కాంక్రీటు కట్టడాల మధ్య అమ్మవారి దర్శనం చేసుకొని దిగి వచ్చాము. అప్పటి మెట్లు లేవు. ఏమిటో బ్రిడ్జిలట. అప్పటి ప్రశాంతతే లేదు. ప్రకృతి సౌందర్యం అసలేలేదు. ఏమండీ! మన పెళ్లి జరిగిన కళ్యాణమండపానికి వెళదామని అడిగాను. సరేఅని ఆటో పిలిచి అతనికి అడ్రసు చెప్పారు. మధు కళ్యాణమండపమా? అదెక్కడ? అనడిగాడు ఆటో డ్రైవర్ సీరియస్ గా. నేను

చూపిస్తాలే పద అని ధైర్యంగా ఆటో ఎక్కాము. తీరా అక్కడికి వెళితే కళ్యాణమండపానికి బదులు ఏదో కార్ల షోరూమ్ ఉంది నన్ను వెక్కిరిస్తూ. టేకిట్ ఈజీ! పోనీ మీరు ఉన్న ఇంటికి వెళదాము అన్నాడు కిరణ్. అక్కడికి వెళితే నాలుగంతన్నల అపార్ట్ మెంట్ దర్శనమిచ్చింది. ఇంటి యజమాని ఆ స్థలాన్ని డెవలప్ మెంట్ కు ఇచ్చేశారంట. సాయంత్రం మంగళగిరి రోడ్డులో ఉన్న నా చిరకాల మిత్రురాలి ఇంటికి వెళ్లాము. చిన్న కొద్దిపాటి పొలం మధ్యలో వర్షశాల లాంటి పెంకుటింటిలో నేను నా స్నేహితురాలు ఎన్నో కబుర్లు కలబోసుకునే వాళ్లం. అవన్నీ గుర్తుచేసు కోవాలని దానికి చెప్పకుండానే వెళ్లాను. పెంకుటింటి స్థానంలో పెద్ద బంగళా కనిపించింది. స్నేహితురాలికి ఫోన్ చేశాను. అయ్యో నువ్వు ఎప్పుడొచ్చావ్? నాకు చెప్పలేదేమి? చాలా ధర వచ్చిందని ఆ పొలం అమ్మేసి సిటీలోకి వచ్చేసామని, ఇప్పుడు తనున్న అడ్రసు చెప్పి వెంటనే అక్కడకు రమ్మంది. కానీ నాకు మనస్ఫురించక వెళ్లేదు. రాత్రి అత్త ఇంట్లో భోంచేస్తుంటే అత్తయ్య ఏంటమ్మా అలా ఉన్నావు! అనడిగింది. నా బాధంతా అత్తయ్యకు చెప్పాను. ఒసేయ్ పిచ్చి మొఖమా! ఈ రోజుల్లో కళ్యాణమండపాల్లో ఎవరు చేస్తున్నారు పెళ్లి? స్టార్ హోటళ్లలో చేస్తున్నారు.

ఐమాక్స్, ఐనాక్స్ లు రాజ్య మేలుతుంటే వెంకటేశ్వర, విజయ థియేటర్లు ఎక్కడుంటాయి! మధు కళ్యాణ మండపం ఎక్కడుంటుంది? అంది. అయ్యో! శ్రీమతికి నెమరువేసు కునేందుకు జ్ఞాపకాలు లేవుగా అని నవ్వాడు కిరణ్. నామనస్సంతా బాధతో నిండిపోయింది. మర్నాడు నాన్నగారు నాకు తమ్ముడికి కొన్న స్థలం చూడడానికి రామవరప్పాడు వెళ్లాను. అదొక్కటే నా చిన్నప్పటి జ్ఞాపకంగా మిగిలుంది. తిరిగి వస్తూ ఆంజనేయస్వామి కోవెలకు వెళ్లాను. అక్కడ చిన్ననాటి పంతులు గారు కనిపించారు. సౌమ్య బాగున్నావా! అని అడిగారు. ఆయనతో నా బాధంతా వెళ్లబోసుకున్నాను. ఎందుకమ్మా అంత బాధ? ఈ స్వామి లేరా మేమంతా లేమా! ఆ స్వామి చల్లని చూపు నీ జ్ఞాపకాలని వసివాడనీయ లేదు. కొత్తనెప్పుడూ ఆహ్వానించాల్సిందే. గతమెప్పుడూ జ్ఞాపకాల్లోనే.... అన్నారు.

రచ్చగెలిచారు-ఇంట గెలవండి

నా పేరు రామారావు. వ్యవసాయం, రియల్ ఎస్టేట్ వ్యాపారం నా వృత్తి. నేను స్వశక్తితో కష్టపడి ఆస్తిని సంపాదించుకున్నా. నేను ఏ పని చేసినా దానికి తిరుగుండదు. నాకు అంత శక్తి ఉంది. ఇంట గెలిచి రచ్చ గెలవమన్నది శాస్త్రం. కాని నేను ఇంట్లో ఓడిపోతున్నా. ఈ పరిస్థితి నాకు చాలా బాధగా ఉంది. నాకు ఇద్దరు ఆడపిల్లలు. ఇద్దరినీ చదివించా కాని వారు ఉద్యోగం చేయడం నాకు నాకిష్టంలేదు. వారి సంపాదన నాకు అవసరం లేదు. నేను బాగా చదువుకున్నా కాబట్టి నాకు చదువు విలువ బాగా తెలిసి వారిని చదివించాను. నా బ్యాంక్ అకౌంట్ లన్నీ నా పెద్దకూతురు పేరున ఉన్నాయి. నా భార్యకు కూడా వ్యాపారంలో మెళకువలు నేర్పించి ఆమెకి కూడా స్థానాన్ని ఏర్పరిచాను. నెల రోజుల క్రితం నాకు వరుసకి మేనల్లుడైన అబ్బాయికి నాకూతురు నిచ్చి వివాహం చెయ్యాలని, అతడు వ్యాపారంలో నాకు అండగా ఉంటాడని ఆశించి నా భార్య, పిల్లలకి అతడి ఫోటో చూపించా అంతే! అప్పటినుంచి మా ఇంటి వాతావరణం మారిపోయింది. నేను వద్దన్నా పిల్లలిద్దరు ఉద్యోగానికి వెళ్లారు. నా భార్య నాతో మాట్లాడటం మానేసింది. నా డబ్బు నాకు ఇవ్వరు. నన్ను ఒక రాక్షసుడిగా చిత్రీకరిస్తున్నారు. వృత్తిరీత్యా నేను కఠినంగా మాట్లాడటం చేస్తుంటాను. అంతేకాని నేను చెడ్డవాడిని కాదు. నాకు ఏ వ్యసనాలు లేవు. డబ్బు సంపాదనే నా వ్యసనం. నా యీ పరిస్థితి వల్ల నా చుట్టూ సమాజంలో నేను చులకన అవుతున్నా. పిల్లల పెళ్లిళ్లు నేను చెయ్యగలనా అనే భయం పట్టుకుంది. చేతిలో డబ్బులేక నా పనులన్నీ ఆగిపోయాయి. నా పరిస్థితి ఇది. నా సంసారాన్ని ఒక దారిలో

పెట్టండి. ఐదవ లీగల్ సెల్ కు వచ్చిన ఒక వ్యక్తి తన ఆందోళనను తెలిపాడు.

ఐదవ సభ్యులు ఆయన భార్య శ్రీలక్ష్మికి లెటర్ పంపించారు. అంత వెంటనే ఆమె రాలేదు. రెండు మూడు సార్లు ఫోన్ చేసి ఐదవ బాధ్యులు ఆమెను రప్పించారు. రామారావుగారు తన ఆవేదనను మాకు చెప్పారు. మీరు కూడా మీ అభిప్రాయాన్ని చెబితే మీ కుటుంబానికి న్యాయం చెయ్యగలం అని అడిగితే తరువాత తన బాధను చెప్పింది. నాభర్త మంచివాడేనండి. వ్యసనాలు ఏమీ లేవు. మాకు కావల్సినంత డబ్బు ఉంది. నా పేరున నాలుగైదు స్థలాలు, ఇళ్లు రాశారు. అలాగే పిల్లలిద్దరి పేర్ల మీద కూడా ఆస్తులు ఉంచారు. ఆయన దృష్టిలో పిల్లలు చదువుకొని పెళ్లిళ్లు చేసుకోవాలి. కాని అది వాళ్లకి ఇష్టంలేదు. చదువుకునేది ఎందుకు ఉద్యోగం చేయడానికే కదా అని తిరగబడి వెళ్లిపోయారు. ఉద్యోగంలో మొదటి నెల సంపాదనలో మాకు బట్టలు తీసుకొని ఎంతో ఆనందంతో ఆనందంగా వచ్చారు. పిల్లలు తన మాటవినలేదని, తాను చూసిన అబ్బాయిని చేసుకోలేదని కోపంతో రగిలి పోతూ ఆ బట్టల్ని నా భర్త తగలబెట్టాడు. పిల్లలు కోపంతో ఇలా అన్నారు- మేము ఐ.టి. ఉద్యోగస్థులం. మాకు ఐ.టి. ఉద్యోగస్థులనే చూడండి. వ్యాపారస్థులు మాకు వద్దు. మా పెళ్లి మాకు నచ్చిన వ్యక్తితోనే కదా చెయ్యాలి అని వెంటనే బయలుదేరి వెళ్లిపోయారు. అప్పటినుంచి మా ఇద్దరి మధ్య రావణకాష్టమే జరుగుతుంది. నేను పిల్లల్ని సరిగ్గా పెంచలేదంటారు. నేను సరిగ్గా పెంచకపోతే పిల్లలు ఈ స్థితిలో ఉంటారా? పిల్లలని వదిలి నేను వుండలేను. అందుకే నేను పుట్టింటికి వెళ్లిపోయాను.

అక్కడికే పిల్లలు వచ్చి నన్ను చూసి వెళ్తున్నారు. నాకు డబ్బు అవసరం లేదు. వ్యాపారంలో స్థానం అవసరంలేదు. ఆయన డబ్బు ఆయనకి ఇచ్చేస్తాను. దయచేసి పిల్లల జీవితాల్ని చక్కదిద్దండి. ఇంటి పరిస్థితి ఇలా ఉంటే నాకు డిప్రెషన్ వస్తుంది. ఇది నా పరిస్థితి అని ఆమె చెప్పింది. ఐదవ సభ్యులు ఆమెకు ధైర్యం చెప్పి పిల్లల్ని పిలిపించి మాట్లాడారు. వారు మాకు మా తండ్రి అంటే ఇష్టమే. మేమంతా కలిసి ఉండాలనే మా కోరిక. కాని అందరూ ఆయన మాటే వినాలని అనుకుంటారు. మా పెళ్లిళ్ళు మా తల్లితండ్రులే చెయ్యాలి. మేము ఎవరినీ ప్రేమించలేదు. ఉద్యోగస్థులకిచ్చి చెయ్యమంటున్నాం అంతే. మీరు ఎలా చెయ్యమంటే అలా చేస్తాము అని చెప్పి వారు వెళ్లిపోయారు. రామారావుని శ్రీలక్ష్మిని కూర్చోబెట్టి ఐదవ సభ్యులు వారికి ఇలా చెప్పారు - మీ ఇద్దరి వాదనా కరణ్ కాని చెప్పే విధానంలో తేడా వుంది. కాని భార్య భర్తలిద్దరు తగవులాడుకుంటే పెళ్లిళ్లు ఎలా అవుతాయి అనే రామారావు గారి వాదన. వ్యాపారంలో పెట్టాల్సిన సొమ్మును వారికి ఇవ్వకపోతే వ్యాపారం ఎలా అవుతుంది? మీరు ఒక అవగాహనకి వచ్చి పాత అకౌంట్ లో ఉన్న డబ్బు రామారావుకు ఇచ్చేయమన్నారు. శ్రీలక్ష్మి అందుకు ఒప్పుకోలేదు. ఆ డబ్బు నావద్ద ఉంటే నాకు ఆర్థికంగా భరోసా ఉంటుంది. కుటుంబ విషయాలలో నేను చాలా ఆందోళనగా ఉండి నాకు మతి పోయేలా ఉంది. ఆయన చాలా మొరటు మనిషి అని చెప్పిందామె. ఐదవ సభ్యులు రామారావుకి ఇలా చెప్పారు “అమ్మాయి ఇష్టప్రకారమే అమ్మాయి పెళ్లి” ఆమె నిర్ణయానికి వ్యతిరేకంగా ఏమీ

చెయ్యవద్దు. మీ అభిప్రాయాలను వారిపై రుద్దకండి. అలాగే మీ వైపునుండే కాకుండా మీ భార్య, పిల్లలవైపునుండి కూడా ఆలోచించండి. మీ నలుగురు కూర్చుని మీకుటుంబ సమస్యలను మాట్లాడుకోండి. భయపెట్టి సాధించలేనిదాన్ని ప్రేమతో సాధించవచ్చు. ఇరుగుపొరుగువారు నవ్వుతారనో, నా పిల్లల పెళ్లిళ్లు కావనో తొందరపడి వారి జీవితానికి నష్టం చేయవద్దు. వారి భవిష్యత్తుకు వేసిన సరియైన బాట ఇది. భార్య బిడ్డలతో ప్రేమగా ఉండాలి. తిట్టడం, కొట్టడం వల్ల ఏమీ సాధించలేము. మీరేమీ శత్రువులు కారు. మీ ఆలోచనా ప్రభావం పిల్లల్ని ఆందోళనకు

గురిచేస్తుంది. ముందు మీరిద్దరు ఒకరిని ఒకరు అర్థం చేసుకొని పిల్లలను దగ్గర చేసుకోండి. వారి ఉద్యోగాలు మానెయ్యమని ఎప్పుడూ సలహాలు ఇవ్వద్దు. వారు చెప్పినట్లు ఉద్యోగస్థలను ఇచ్చి పెళ్లి చెయ్యండి. అది సమస్య కాదు. తప్పొప్పులు మీ ఇద్దరిలోనే ఉన్నాయి. ఒకరినొకరు అర్థం చేసుకోవడంలో విఫలమయ్యారు. తల్లి తండ్రులుగా మీరు మీ పిల్లలకు అండగా నిలబడాలి. మీరిద్దరు ఒక్కటై మీ పిల్లల వివాహ భాద్యతలను నిర్వహించండి. అది మీ పిల్లల భవిష్యత్తుకు ఎంతో మంచిది. మీరిద్దరు చదువుకున్నవారు. సమస్యను అర్థంచేసుకొని పిల్లల జీవితాలకు అందమైన

తిట్టడం, కొట్టడం వల్ల ఏమీ సాధించలేము. మీరేమీ శత్రువులు కారు. మీ ఆలోచనా ప్రభావం పిల్లల్ని ఆందోళనకు గురిచేస్తుంది. ముందు మీరిద్దరు ఒకరిని ఒకరు అర్థం చేసుకొని పిల్లలను దగ్గర చేసుకోండి. వారి ఉద్యోగాలు మానెయ్యమని ఎప్పుడూ సలహాలు ఇవ్వద్దు.

బాట వెయ్యండి. వారిని చూసి మీరు ఆనందించండి. ఇదే జీవన సత్యం.

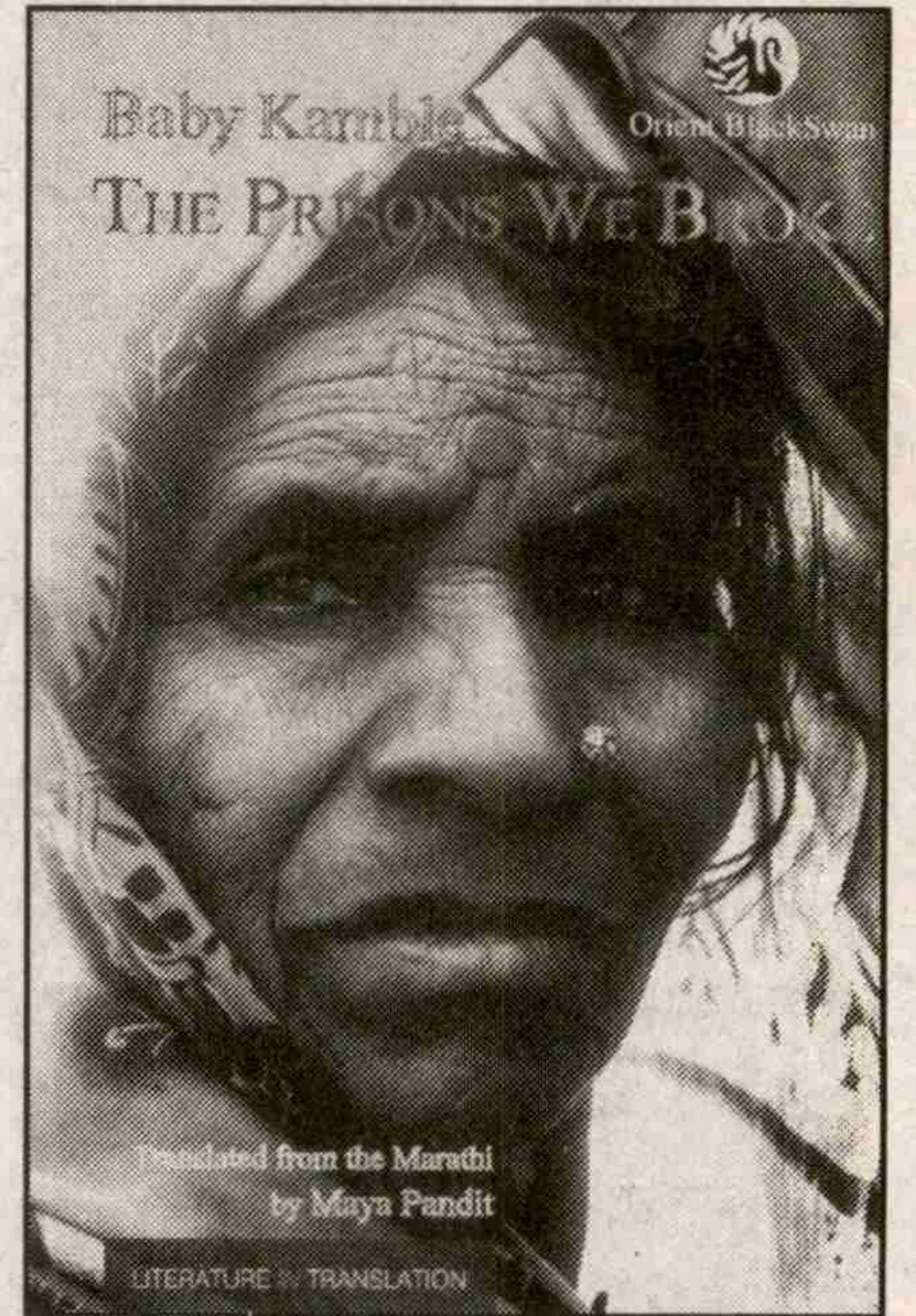
సమాచారం

దళిత స్త్రీ తొలి ఆత్మకథ

మరాఠీ దళిత సాహిత్య చరిత్రలో ఆత్మకథలు రాసుకోవడం ఒక ప్రత్యేక ప్రక్రియగా తయారయ్యింది. ప్రముఖుల వ్యక్తిగత జీవిత చరిత్రలే ఆత్మకథలనే అభిప్రాయానికి కాలం చెల్లింది. అరకొర చదువులతో సాధారణ వ్యక్తులైన దళితులు, తమ జీవితాలనే కథావస్తువుగా చేసుకుని ఆత్మకథలు రాయడం ప్రారంభించారు. అయితే ఇలా వచ్చిన ఆత్మకథలన్నీ దళిత పురుషుల దృష్టికోణం నుంచి దళిత జీవితాన్నీ, సమాజాన్ని విశ్లేషిస్తారు. బేబీ కాంబ్లే రాసిన 'మా బతుకులు' మరాఠీ సాహిత్యంలో, బహుశా భారతీయ భాషల్లోనే దళిత మహిళ రాసిన మొదటి ఆత్మకథగా గుర్తించవచ్చు. 'మా బతుకులు' దళిత మహిళ దృష్టికోణం నుంచి, దళిత మహిళల జీవిత కేంద్రంగా దళిత జీవితాన్ని, మొత్తంగా సమాజపు స్వభావాన్ని కళ్ళకు కట్టినట్లు చూపిస్తుంది. అగ్రకుల ఆధిపత్యంపై

విశ్లేషణతో పాటు దళిత సమాజంలో వున్న అసమానతల్ని, వివక్ష రూపాల్ని, హింసని కలిపి చిత్రించడం ఇందులో కనిపిస్తుంది. సమాజంలోని హింసా దౌర్జన్యాలు, పితౄస్వామ్య ధోరణులు, లింగ వివక్ష, దళిత సమాజంలో కూడా ప్రతిఫలించిన తీరును ఆమె తెలియజేసారు.

'మా బతుకులు'లో మహారాష్ట్రలో అంటరాని కులస్థులైన మహర్ల జీవితాన్ని రెండు భాగాలుగా విభజించి చూపారు. మొదటి భాగంలో మహర్ల సాంప్రదాయక సంస్కృతి - జీవితం, రెండవ భాగంలో అంబేద్కర్ ఉద్యమ వెలుగులో మహర్లు ఆధునికత వైపు అడుగులువేయడాన్ని చూడవచ్చు. ఈ ఆత్మకథలో అంబేద్కర్ ఒక పాత్రగా చారిత్రక వ్యక్తిగా, ఉద్యమ ప్రతీకగా కనిపిస్తారు. ఇందులో బేబీ కాంబ్లే తన వ్యక్తిగత జీవిత వివరాలకంటే మహర్ కుల పరాజయాల జీవిత చరిత్రకే ప్రాధాన్యత

నిచ్చింది. ఈ పుస్తకం మరాఠీ నుండి ఆంగ్లంలోకి అనువాదం జరుగుతున్న సమయానికి బేబీ కాంబ్లే జీవించి ఉన్నందువల్ల, అనువాదకురాలు మాయా పండిట్ ఆమెను కలిసి ఒక వివరమైన ఇంటర్వ్యూ చేసారు. దాన్ని అనుబంధంలో చేర్చడం వల్ల పుస్తకానికి కొంత సమగ్రత ఏర్పడింది. బి. అనురాధ అనువాదం బాగుంది.

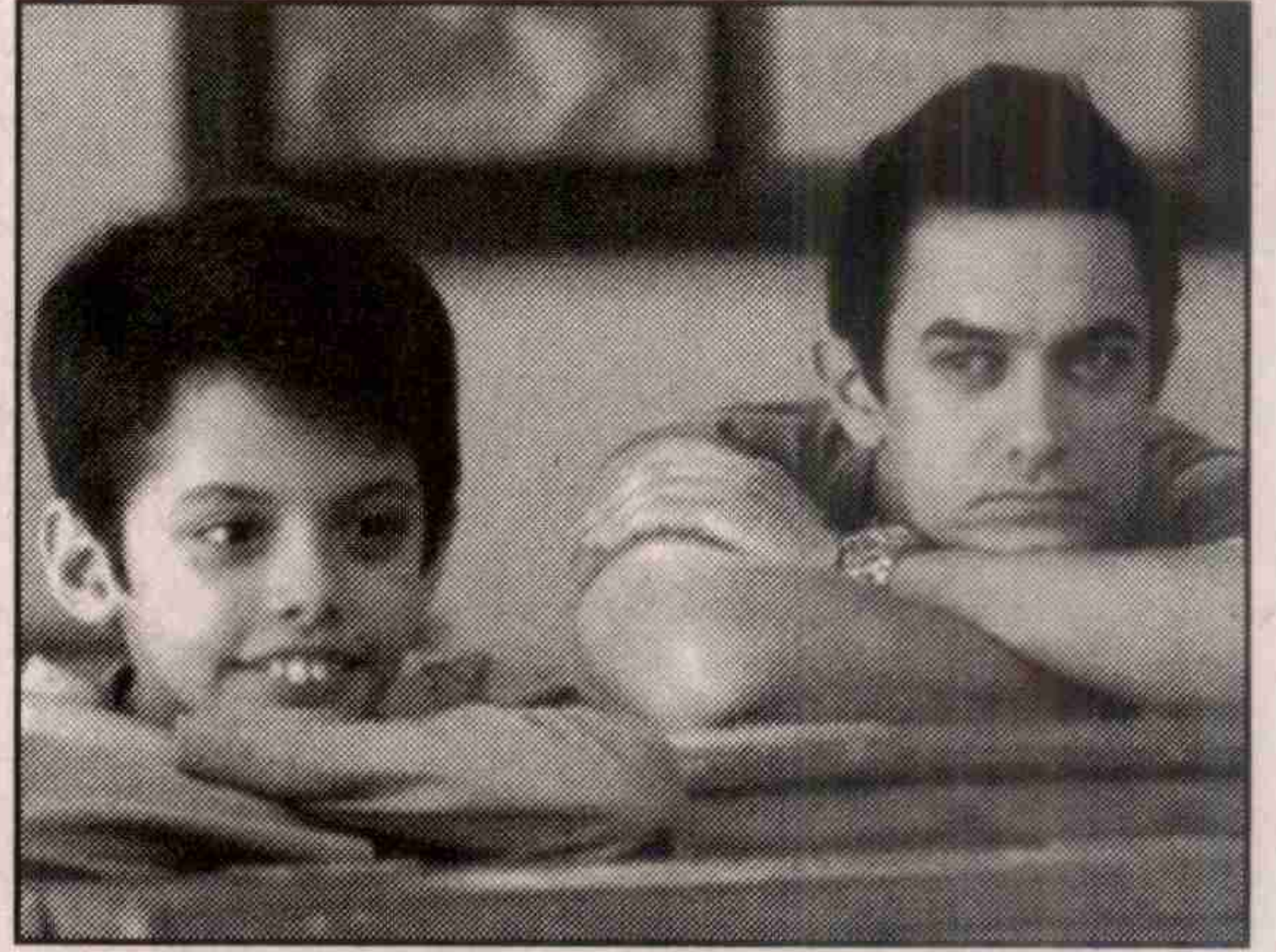
మనం ఎన్నో సినిమాలను చూస్తుంటాం. కొన్ని పర్వాలేదనిపిస్తాయి. కొన్ని నచ్చతాయి. ఇంకొన్ని చాలా కాలంపాటు గుర్తుండిపోతాయి. కానీ ఎప్పటికో ఒక సినిమా వస్తుంది... జీవితకాలం పాటు మనతో ప్రయాణిస్తుంది. ఆ సినిమాలోని పాత్రలను మనం ప్రేమిస్తాం. ఆ రెండున్నర గంటల సినిమాకి మన హృదయంలో కొంత ఖాళీని ఎప్పటికీ అలానే ఉంచుతాం. 'తారే జమీన్ పర్' సరిగ్గా అలాంటి సినిమానే అని చెప్పొచ్చు. ఈ సినిమాను కనీసం ఒక్కసారి అయినా చూడలేదూ అంటే... "ఇది కచ్చితంగా మన జీవితంలో ఉండాలి అనిపించే ఒకదానిని కోల్పోయినట్టే". ఈ సినిమా పిల్లలను ప్రేమించడం నేర్పుతుంది. మన అరచేతిని మోసుకెళ్లి పిల్లల హృదయాలకు షేక్ హ్యాండ్ ఇప్పిస్తుంది. మన చిన్నారుల మానసిక ఒత్తిడినీ, వారు మనతో ఎలా పంచుకోవాలో తెలియని అనేకానేక భావనలనూ హృద్యంగా చూపించారు. ఇప్పటికీ ఈ సినిమాను చూడకపోతే... వీలుచూసుకుని మరీ చూడండి. ఇప్పటికే చూసుంటే మరోసారి చూడండి.

ఈ సినిమా అంతా ఇషాన్ అనే ఎనిమిదేళ్ల అబ్బాయి చుట్టూ తిరుగుతుంది. రంగులు కనవడగానే బొమ్మలు గీసుకుందామనుకునే అమాయకత్వం, చేప పిల్లలు కనవడగానే హత్తుకునే ప్రేమతత్వం, గాయలతో ఎదురైన కుక్కపిల్లకు మందురాసే ఉన్నత హృదయం. ఇన్ని అందమైన లక్షణాలతో పాటు చదువులో చిన్నచిన్న లోపాలున్న ఇషాన్ అనే అబ్బాయి

కథే ఈ సినిమా.

ఇషాన్ అందరిలాంటి పిల్లాడే. ప్రతి పదీ, పాతిక మంది పిల్లల్లో తప్పక ఒక ఇషాన్ ఉండితీరుతాడు. చాలా విషయాల్లో చురుకుగా ఉండే ఇషాన్... చదువులో వెనకబడి ఉండేవాడు. టైంట్ బుల్ అస్సలు ఫాలో అయ్యేవాడు కాదు. సాయంత్రం ఆడివచ్చాక అవే మట్టి చేతులతో స్నాక్స్ తినేస్తాడు. ఎప్పుడూ దెబ్బలు తగిలించుకుని ఇంటికి వస్తాడు. తనకు దెబ్బలు తగిలినా, తప్పు తనది లేకపోయినా... ఇంటికొచ్చాక అమ్మానాన్నలు తిట్టేస్తే ఒంటరిగా మేడ మీదకు వెళ్లి ఏడుస్తాడు. క్లాస్ లో అందరకంటే తక్కువ మార్కులు. ఎక్కువగా ఫెయిల్ అవుతూ ఉంటాడు. టీచర్స్ అంతా పనిష్ మెంట్స్ ఇస్తునే ఉంటారు.

ఇలా అయితే లాభం లేదనుకునీ, ఇషాన్ ని పూర్తిగా అర్థం చేసుకోని తల్లిదండ్రులు ఇషాన్ ని హాస్టల్ లో వేస్తారు. తను హాస్టల్ కు వెళ్లనూ అని ప్రాధేయ పడే సన్నివేశం అందరనీ ఏడిపిస్తుంది. అక్కడ కూడా ఇలానే ఉంటున్న ఇషాన్ కు గురువుగా అమీర్ ఖాన్ ఎదురవుతాడు. అమీర్ ఇషాన్ లోని చిన్ని మానసిక జబ్బును (డిప్లెక్సిక్) తెలుసుకుని... మన చిన్ని ఇషాన్ ను అన్నింటిలోనూ పర్ఫెక్ట్ గా ఎలా మారుస్తాడా అన్నదే మిగతా కథ. ఈ అందమైన ఎమోషన్ ని తప్పక చూసి తీరాల్సిందే. ప్రారంభ సన్నివేశం నుండి పతాక సన్నివేశం వరకూ ఎమోషన్ క్యారీ అవుతూనే ఉంటుంది. మన గుండెలను

తడిచేసే సినిమా ఇది.

ఇషాన్... ఇషాన్... ఇషాన్ ... బహుశా ఇకపై ఈ పేరు ఎప్పుడు విన్నా ఈ పిల్లాడే గుర్తుకొస్తాడు. కొంచెం ఆకతాయిగా ఏ పిల్లోడు కనిపించినా ఇషాన్ లా భలే ఉన్నాడు కదూ అనిపిస్తాడు. ఇషాన్ పాత్రను దార్శిన్ సఫారీ మాగీనూడిల్స్ చేసినంత ఈజీగా చేసిపడేశాడు. యాక్టర్ గా అమీర్ గురించి కొత్తగా చెప్పుకునేది ఏముంటుంది. ఎప్పటిలానే ఆ పాత్రకు ఏమేమి చేయాలో అంతా చేసేశాడు.

డైరెక్టర్ గా అమీర్ గురించి మాత్రం ప్రత్యేకంగా చెప్పుకుని తీరాల్సిందే. పిల్లల హృదయాలను తడిమి తడిమి చూసి ఈ సినిమాను తీసినట్లు తెలిసిపోతుంది. వారి ప్రపంచంలోకి మనల్ని తీసుకెళ్లడానికి అమీర్ వేసిన ప్రతి అడుగులోనూ సఫలం అయ్యాడు. ఇలాంటి సినిమా తీయడానికి టన్నుల టన్నుల టాలెంట్ తో పాటు, అవసరమైన డబ్బుతో పాటు, గొప్ప మనసుండాలి.

ఇది హృదయంతో తీసినా సినిమా... హృదయాలను తడిచేసే సినిమా... మన హృదయాలు చూడవలసిన సినిమా... ఇది మన సినిమా ...

“బిజెపి సోషల్ మీడియా దుష్ట సేన”

గుట్టు రట్టు

- ప్రబీర్ పురుకాయస్థా

స్వాతి చతుర్వేది రాసిన ‘అయామ్ ఎ ట్రోల్’ అనే పుస్తకం కొద్దిరోజుల క్రితం మార్కెట్లోకి వచ్చింది. అంతర్జాలం (ఇంటర్నెట్)లోని తన ప్రత్యర్థులపై ఒక ప్రణాళిక ప్రకారం బిజెపి ఎలా దాడులు చేస్తుందో ఈ పుస్తకం కళ్ళకు కట్టినట్టు వివరించింది. బిజెపి నడుపుతున్న దుష్టసేన నిజస్వరూపాన్ని బట్టబయలు చేసింది. అంతర్జాలంలో నిత్యం బిజెపి చేస్తున్న దాష్టీకం, దౌర్జన్యం గురించి మనకు తెలుసు. ఇలా జరుగుతున్నదాని వెనుక ఆర్ఎస్ఎస్, బిజెపిల నేతృత్వంలో పనిచేసే బృందం ఒకటుందని మనకు ఇప్పుడు తెలుస్తున్నది. అబద్ధాలను ప్రచారంలో పెట్టటం, విద్వేషాలను కొంచెం కొంచెంగా రేకెత్తించటం, మహిళలపై అత్యాచారం చేస్తామని బెదిరించటం వంటి పనులను ఈ అంతర్జాల దుష్టసైన్యం చేస్తుంటుంది. ఇలాంటి పనులు చేయటానికి 50 మందితో కూడిన ఐటి సెల్ లేక నేషనల్ డిజిటల్ ఆపరేషన్స్ సెంటర్(ఎన్డిఓసి) అరవింద్ గుప్తా నాయకత్వంలో పనిచేస్తున్నది. ఈ సెల్ లేక సెంటర్ ఢిల్లీలోని అశోకారోడ్డులో 11వ నంబర్ భవనంలో గల బిజెపి కేంద్ర కార్యాలయంలో ఉన్నది.

ప్రణాళికాబద్ధంగా సాగుతున్న దుష్ట ప్రచారం

అరవింద్ గుప్తా నియంత్రణలో 20 వాటాప్ గ్రూపులు ఈ దుష్ట ప్రచారాన్ని సాగిస్తున్నాయి. వీరు 200 సభ్యులుగల కోర్ గ్రూపుకు సందేశాలను పంపుతారు. ఈ 200 మంది తిరిగి ఇవే సందేశాలను ఆన్లైన్లో పనిచేస్తున్న బిజెపికి చెందిన వేలాదిమంది అంతర్జాల దుష్ట సైన్యానికి పంపుతారు. ఆన్లైన్లో ఎవరి వెంట బడాలి, దాడిలో వాడవలసిన విషయం ఏమిటి, ఏ

సమయంలో ఉపయోగించాలి వంటి సమాచారంతో ఈ సందేశాలు సవివరంగా ఉంటాయి. ప్రధాని నరేంద్రమోడీతోనూ, బిజెపి అధ్యక్షుడు అమిత్ షాతోనూ, ఆర్ఎస్ఎస్ నుంచి ప్రత్యేకంగా నియుక్తుడైన ప్రధాన కార్యదర్శి రామ్ మాధవ్తోనూ అరవింద్ గుప్తా ప్రత్యక్ష సంబంధంలో ఉంటాడు.

ట్యిట్టర్లో బెయిన్జాల్ అనే పేరుతో హ్యాండిల్ గల స్వాతీ చతుర్వేది ఒక జర్నలిస్టు. ఆమె బిజెపి దుష్టసైన్యం గురించి గత రెండు సంవత్సరాలుగా పరిశోధన చేశారు. మోడీ అధికారిక హ్యాండిల్ పేరుతో 26 ట్రోల్స్ ఉన్నట్టు ఆమె తన గ్రంథంలో ఎత్తిచూపారు. బిజెపినిగానీ, మోడీనిగానీ విమర్శించేవారిని ఈ ట్రోల్స్ అత్యంత నీచ, వరుష పదజాలంతో నిందిస్తుంటారు. అలాంటి బూతుల ట్వీట్స్కు చెందిన ఉదాహరణలను ఆమె అందించారు. ప్రధాని పేరున గల ట్యిట్టర్ హ్యాండిల్ ద్వారా అలాంటి నీచమైన దాడులు జరుగుతున్నాయనేందుకు కావలసిన సాక్ష్యాలను ఆమె తన పుస్తకంలో సోదాహరణంగా వివరించారు. ప్రధాని హ్యాండిల్ పేరుతో ఇలాంటి కార్యకలాపాలు కొనసాగటం ఏదో పొరపాటున జరిగింది కాదు. వీరందరినీ ప్రధాని తన ఇంటికి ఒక కార్యక్రమానికి ఆహ్వానించి వీరిని ‘అంతర్జాల యోధులు’గా కీర్తించారు.

సాధ్య భోస్లా వెల్లడించిన వివరాలు చతుర్వేది గ్రంథాన్ని ఒక విస్ఫోటనంగా మార్చాయి. అరవింద్ గుప్తా కోర్ టీంలో స్వాతి ఉన్నారు. ఆన్లైన్లో ప్రతిరోజూ చేయవలసిన పనుల గురించి సవివరంగా టీం సభ్యులకు వాట్సాప్ ద్వారా ఆదేశాలు జారీ చేస్తారు. ఈ ఆదేశాలను తూ.చా తప్పకుండా టీం సభ్యులు పాటించవలసి ఉంటుంది. గుప్తా వాట్సాప్ నిర్దేశాల వాస్తవ

రూపం గురించి తెలియజేయటానికి స్వాతీ చతుర్వేది పుస్తకంలో స్క్రీన్ షాట్స్ ఉన్నాయి. అవి నిస్సిగ్గుగా ఇలా ఉన్నాయి. అమీర్ఖాన్, గాంధీ, రాజ్ దీప్ సర్దేశారు. బరాదత్లపై దాడి చేయండి. ఇలా పట్టిక కొనసాగుతుంది. అమీర్ఖాన్తో సంబంధాలు తెగ్గట్టుకోమని స్నాప్ డీల్పై ఒత్తిడి తేండి. అసహనంపై విమర్శనాత్మక వ్యాఖ్యలు చేయటానికి ధైర్యం చేసినందుకు షారుక్ఖాన్పై దాడి చేయండి. బిజెపి ఎవరినైతే శత్రువులుగా భావిస్తుందో వారిపై నిరంతర యుద్ధం కొనసాగు తుంటుంది. వాస్తవంలో బిజెపి శత్రువుల జాబితా చాలా పెద్దది. బిజెపిని విమర్శించే వారి పట్ల దాని ప్రతిస్పందనలు ఇలాగే ఉంటాయి. నోట్ల రద్దును విమర్శిస్తే నల్ల ధనానికి మద్దతు అనీ, పొరుగు దేశాలతో శాంతి, సామరస్యాలు నెలకొనాలంటే అది దేశద్రోహం అనీ, కాశ్మీర్ ప్రజలకు సహానుభూతిని వ్యక్తం చేస్తే అది జాతి వ్యతిరేకమైనదనీ విమర్శలు వెల్లువెత్తుతాయి.

మహిళల గురించి, ఆంగ్ల భాషా పరిజ్ఞానం తగినంతగా లేకపోవటం గురించి బిజెపికి తీవ్రమైన అభద్రతా భావం ఉందనీ, అందుకనే అసభ్యకరమైన భాషను ఉపయోగించటం ద్వారా అది తన ‘మగతనాన్ని’ ఇంటర్నెట్లో ప్రదర్శించదలచిందని ప్రముఖ నవలా రచయిత చేతన్ భగత్ పేర్కొన్నారు. మోడీ ఆకర్షణకు పునాది అభద్రతలోనే లేదు. అది హిందూత్వ అస్తిత్వంలోనూ, మితవాద ఆర్థిక విధానాలలోనూ ఉందని నవ్వే మధ్యతరగతిని ఆకర్షించటంపై ఆధారపడి ఉన్నది. బిజెపి దుష్టసేన నిర్వహిస్తున్న స్త్రీ విద్వేష ప్రచారంతో స్వాతి భ్రమలు తొలగిపోయాయి. అంతిమంగా భారతీయులందరూ ఇవ్వవడే అమీర్ ఖాన్, షారుక్ఖాన్ను ముస్లింలని, శత్రువులని

ప్రచారం చేయటంతో స్వాతి భరించలేకపోయారు.

ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్ ఆధ్వర్యంలో జరిగిన ఒక కార్యక్రమంలో లోతుగా చీలిన భారతదేశంలో తమ బిడ్డ భవిష్యత్తు గురించి తన భార్య కిరణ్ కలతచెందుతున్నదని అమీర్ చెప్పటం జరిగింది. కవులు, కళాకారులు తమ తమ అవార్డులను తిరిగి ప్రభుత్వానికి అప్పగించటానికి దారితీసిన మొహమ్మద్ అఖ్లాక్ను తొక్కి చంపిన ఉదంతం నేపథ్యంలో అమీర్ ఆ వ్యాఖ్యను చేశాడు. అమీర్ఖాన్ ఆ వ్యాఖ్య చేయగానే అరవింద్ గుప్తా టీం కార్యరంగంలోకి దూకిన తీరు గురించిన వివరాలను స్వాతి అందించారు. అమీర్పై దాడిని ఎలా కొనసాగించాలో చెప్పే వాట్సాప్ సందేశాలకు చెందిన స్క్రీన్ షాట్స్ను స్వాతి తన గ్రంథంలో పొందుపరిచారు. అమీర్ను తన వ్యాపార ప్రకటనలలో వాడుకునే స్నాప్ డీల్ ఆయనతో వ్యాపార సంబంధం తెగ్గొట్టు కునేలా విద్వేష ప్రచారాన్ని నిర్వహించటం జరిగింది. ఈ ప్రచారాన్ని బిజెపి కేంద్ర కార్యాలయం నేతృత్వంలో ప్రత్యక్షంగా నిర్వహించటం జరిగింది. ఇప్పుడు ఈ గ్రంథంతోను, సాధ్య బహిరంగపర్చిన వాస్తవాలతోను మనకు ఏమి జరుగుతున్నదో తెలుస్తున్నది.

సోషల్ మీడియాలోగానీ, వార్తలకు సంబంధించిన వెబ్సైట్స్లోగానీ బిజెపికి, మోడీకి వ్యతిరేకంగా ఏమైనా విమర్శలుంటే తక్షణమే వాటికి ప్రతిస్పందనగా బండబూతులతో సమాధానాలు, కామెంట్స్ ఉంటాయి. విమర్శలలో విషయాలను పట్టించుకొనకుండా 'సిక్యూలర్' (నిజమైన లౌకికవాదాన్ని ఎద్దేవా చేయడానికి హిందూత్వ శక్తులు వాడే పదం), 'ప్రెస్టిట్యూట్' వంటి బూతులు వాడటానికి సిద్ధంగా ఉంటాయి. రచయిత ఏమి రాశాడు లేక రాసిందీ పట్టించుకోకుండా ఏకంగా ఆయన లేక ఆమె వ్యక్తిత్వం మీద దాడిచేయటంగా

ఇది ఉంటుంది. ఇదంతా నిమిషాలలో జరిగిపోతుంది. మనం ఊహించినదాన్ని స్వాతీ చతుర్వేది పుస్తకం వాస్తవమని నిగ్గు తేల్చింది. మోడీని లేక బిజెపిని విమర్శించిన వారిని క్షణాల్లో వేటకుక్కల్లా వేటాడటం యాదృచ్ఛికం కాదు.

బిజెపి ఐటి సెల్లోని ఒక బృందం మోడీ, రాహుల్ గాంధీ, ఇతర పేర్లతో ఇంటర్నెట్ను శోధిస్తారు. ఆ తరువాత సంబంధిత టీవీటీఎస్ను, వ్యాసాలను నిర్ధారిస్తారు. అనుకూల వ్యాఖ్యల సంఖ్యను పెంచటం లేక ప్రతికూల టీవీటీఎస్పై పరుష పదజాలంతో విరుచుకుపడటం ఆ బృందం చేయవలసిన పనిగా ఉంటుంది. దీనితో ఇంటర్నెట్లో మోడీకి, బిజెపికి విపరీతమైన మద్దతు ఉందని, అందుకేవారు అప్పటికప్పుడే విమర్శకులపై విరుచుకు పడుతున్నట్లు కనిపిస్తుంది. అలా టీవీటీఎస్ను, వ్యాఖ్యలను చూచినవారికి బిజెపికి, ఆర్ఎస్ఎస్కు ప్రజలలో విపరీతమైన ప్రజాభిమానం ఉందనే భావం కలుగుతుంది. కేవలం కొద్దిమంది సంఘటితంగా వృత్తి నైపుణ్యంతో తయారు చేస్తున్న ఈ పని ప్రజలకు అర్థం కావటం కష్టం.

కృత్రిమంగా తయారుచేయబడిన మద్దతు

సోషల్ మీడియాలో తనకు మద్దతు ఉన్నట్లుగా బిజెపి చేస్తున్న కుయుక్తులపై ఉన్న మునుగును ఈ గ్రంథం లాగిపారేసింది. బిజెపి కార్యకర్తలుగా చెప్పుకుంటున్న వీరందరూ వృత్తిపరంగా జీతంకోసం పనిచేస్తున్నవారనీ, వీరు వివిధ ప్రభుత్వ విభాగాలలో పనిచేస్తుండటమో లేక ప్రభుత్వం నుంచి సోషల్ మీడియా కాంట్రాక్టులను పొందటమో జరుగుతున్నదని స్వాతీ చతుర్వేది వివరించారు. బిజెపి దుష్టసేన చేసిన విద్వేషపూరిత టీవీటీఎస్ను క్రమంతప్పకుండా స్టార్టప్ ఇండియా, డిజిటల్ ఇండియా వంటి ప్రభుత్వ, పాక్షిక ప్రభుత్వ సంస్థలు తిరిగి టీవీటీఎస్ చేస్తుంటాయి.

ఇలా విమర్శనాత్మక దృక్పథం గలవారిని ఆన్లైన్లో ట్రోల్ చెయ్యటంవల్ల సోషల్ మీడియాలో చర్చంటూ లేకుండా పోతుంది. బిజెపి పట్ల విమర్శనాత్మక వైఖరి కలిగివున్నా లేక లౌకిక భారతదేశం కోసం వాదించినా ఆ వాణి వినబడకుండా చేయటం జరుగుతున్నది. వీరు ఎంత పలుకుబడి గలవారైతే అంత నీచంగా దాడులు ఉంటాయి. సోషల్ మీడియాలో ట్రోల్ చేయటాన్ని ఆర్ఎస్ఎస్ ఆధ్వర్యంలోగల అనేక రకాల సేనలు చేస్తున్న మూక సెన్సార్షిప్గా మనం చూడాలి. ఇది చాలా పెద్ద ఎజెండాలో భాగం. భండార్కర్ ఇన్స్టిట్యూట్ వంటి సంస్థలపై భౌతికంగా దాడిచేయటం, ఎమ్ఎఫ్ హుస్సేన్ వంటి వ్యక్తులపై దాడిచేయటం, స్వల్ప కారణాలకే సినిమాలను ఆడకుండా చేయటం, సిఆర్పిసిలోని వివిధ సెక్షన్ల కింద దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలలో కేసులు నమోదు చేయటం వంటి దాడులు ఈ ఎజెండాలో భాగంగా ఉన్నాయి.

ఈ మధ్యకాలంలో పశ్చిమదేశాల మీడియా సత్యానంతర సమాజం(పోస్ట్ ట్రూత్ సొసైటీ) గురించి మాట్లాడుతున్నది. ఈ సమాజ సృష్టికర్తలు తప్పుడువార్తలు రాయటంవల్ల అమెరికాలో ట్రంప్ గెలిచాడు. బ్రిటన్లో బ్రెక్సిట్ విజయవంతమయింది. అయితే వేలాది సంవత్సరాలకు పూర్వమే ప్లాస్టిక్ సర్జరీతో వినాయకుని తలను మార్చారని, విమాన ప్రయాణం ఉందనీ ట్రంప్, బ్రెక్సిట్లకు చెందిన సత్యానంతర సమాజం రూపుదాల్చుకముందే ప్రకటించి నరేంద్ర మోడీ విదేశీయులకు మనమేమీ తక్కువకాదని చెప్పారు. ఈ 'సత్యానంతర సమాజానికి' నిజమైన నాయకుడు అమెరికా, బ్రిటన్లు కాదు. మన ప్రధాని నరేంద్ర మోడీ నమర్థ వంతమైన నాయకత్వంలో భారతదేశమే అసలు సిసలు నాయకుడని ప్రకటించటమే సమంజసమేమో!

ఉద్యమాల బాటలో....

ప్రజా సమస్యలపై జాతీయ సదస్సు: ప్రజల ఐక్యత, ప్రజల హక్కులు. ప్రజా ప్రతిఘటన నినాదంతో ప్రజాసంఘాల జాతీయ సమావేశం సెప్టెంబరు 18న ఢిల్లీలో జరిగింది.

ఫలో విజయవాడ: సెప్టెంబర్ 15 న మద్యంకు వ్యతిరేకంగా మద్య వ్యతిరేక పోరాట ఐక్యవేదిక ఆధ్వర్యంలో తుమ్మలపల్లి కళా క్షేత్రం నుండి లెనిన్ సెంటర్ వరకు భారీ ర్యాలీ జరిగింది. ర్యాలీ అనంతరం సభ జరిగింది. ఈ సభలో నాయకులు మాట్లాడుతూ.. ఈ రాష్ట్రంలో మందు అలవాటున్న ప్రతి కుటుంబము 15,000/- ల చొప్పున రాష్ట్ర ప్రభుత్వ నిర్వహణకు ఆదాయాన్ని సమకూరుస్తున్నదని వారికి ప్రభుత్వం ఇచ్చే సహాయం ఏముందని అఖిల భారత ప్రజాతంత్ర మహిళా సంఘం జాతీయ ఉపాధ్యక్షురాలు ఎస్.పుణ్యవతి రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని ప్రశ్నించారు. మీ కుమారుడు ఉన్నత స్థాయిలో ఉన్నట్లే తన బిడ్డ కూడా బాగా బ్రతకాలని ప్రతి తల్లి

ఐక్యవేదిక ఈరోజు విజయవాడ ధర్మా చౌక్లో జరిగిన సభలో ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్న ఆమె ప్రభుత్వం మద్యాన్ని నియంత్రణ చేయకపోతే ఇది రానున్న ఎన్నికల ఎజెండాగా మారుతుందని హెచ్చరించారు.

ఎన్.ఎఫ్.ఐ.డబ్ల్యు జాతీయ నాయకులు శ్రీమతి వనజ మాట్లాడుతూ జనావాసాలలో షాపులు తరలించేవిధంగా తక్షణం జి.ఒ చెయ్యాలని, అక్రమ బెల్ట్ షాపులు అక్కడక్కడా మూతబడినా అత్యధిక ప్రాంతాలలో నడుస్తున్నాయని వాటిని తక్షణం

మూసివేయాలని ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేశారు. పి.ఒ.డబ్ల్యు రాష్ట్ర కార్యదర్శి పి.లక్ష్మి మాట్లాడుతూ చంద్రబాబునాయుడు మద్యం మీద ఆధారపడి ప్రభుత్వాన్ని నడపడం సిగ్గుచేటని, పేదల కష్టాధింతతో దర్జా వెలగబెడుతున్నారని ఎద్దేవా చేశారు. కాంగ్రెస్ మహిళా రాష్ట్ర కార్యదర్శి శ్రీమతి సుంకర పద్మశ్రీ ఆందోళన చేస్తున్న మహిళలపై పెట్టిన అక్రమ కేసులను ఎత్తివేయాలని జిల్లా కలెక్టర్ హామీ మేరకు ప్రసాదంపాడు షాపును అలాగే ఇతర చోట్ల షాపులను ఎత్తివేయాలని డిమాండ్ చేశారు. శ్రీమతులు పి.దుర్గా భవాని, బి.ప్రభావతి, ఆర్.గంగా భవాని అధ్యక్షత వహించించిన ఈ సభలో మద్య నియంత్రణ వేదిక నాయకులు వి.లక్ష్మణరెడ్డి, ఐప్యా నాయకులు నాగమణి, సి.యం.ఎస్ నాయకులు రాజ్యలక్ష్మి, సిపోర, మనోరమ, సాయుధ, అబ్దుల్ బషీర్ తదితర నాయకులు ప్రసంగించారు. సభకు ముందు ప్రభుత్వ ఆసుపత్రి నుండి ధర్మాచౌక్ వరకు భారీ ప్రదర్శన జరిగింది. ప్రదర్శన అగ్రభాగాన ఆయా సంఘాల నాయకులు పాల్గొనగా మద్యాన్ని నియంత్రించలేని ప్రభుత్వం సిగ్గు సిగ్గు! మద్యం మహమ్మారిని పారద్రోలే వరకు పోరాడదాం పోరాడదాం! అంటూ

కోరుకుంటుందని, మీలాగే వారి మనవడి పుట్టినరోజు ఉన్నంతలో బాగా జరుపుకోవాలని ప్రతి తాత కోరుకుంటాడని కాని మద్యం షాపులతో నిండిన ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో తాగుడు అలవాటైన బిడ్డ తండ్రి జేబులో డబ్బే దొంగిలిస్తుంటే గుండె బద్దలైన తల్లిదండ్రులతో రాష్ట్రం రోధిస్తుందని ఆమె పేర్కొన్నారు. 18 సంవత్సరాలుగా నడుస్తున్న వినాయక బార్ అండ్ రెస్టారెంట్ ను మూసివేయమని 74 రోజులుగా ఆందోళన చేస్తున్న మహిళలను, తండ్రులను కలసి మాట్లాడానని, అమరావతి పక్కనే ఉన్న గుంటూరు, విజయవాడ ప్రక్కన ఉన్న ప్రసాదంపాడు ప్రజలు సాగిస్తున్న ఆందోళన ముఖ్యమంత్రి చెవులకు వినిపించడంలేదా అని ప్రశ్నించారు. మద్య వ్యతిరేక పోరాట

ఉవ్వెత్తున నినాదాలతో మహిళలు పాల్గొన్నారు. రాష్ట్రం నలుమూలల నుంచి వచ్చిన మహిళలు ఆయా జిల్లాల బ్యానర్లతో పాటు ప్రసాదంపాడు, క్రాంతి బార్ మరియు రెస్టారెంట్, స్వాతివైస్, గుంటూరులోని వినాయక, కాసినో బార్లు ఎత్తివేయాలన్న బ్యానర్లతో ప్రదర్శన ఆకర్షణీయంగా చూపరులను ఆకట్టుకుంది. మధ్యం పోయేదాకా ఉద్యమించాలని పాదాచారులు వ్యాఖ్యానించారు. మంచి పని చేస్తున్నారని ఉత్సాహపరిచారు. 10 లక్షల సంతకాలతో గవర్నర్ కు మహా రాయబారం నడపాలనే తీర్మానాన్ని శ్రీమతి డి.రమాదేవి పెట్టారు. శ్రీదేవి వక్తలను వేదికపైకి ఆహ్వానించగా దుర్గాంబ వందన సమర్పణ చేశారు.

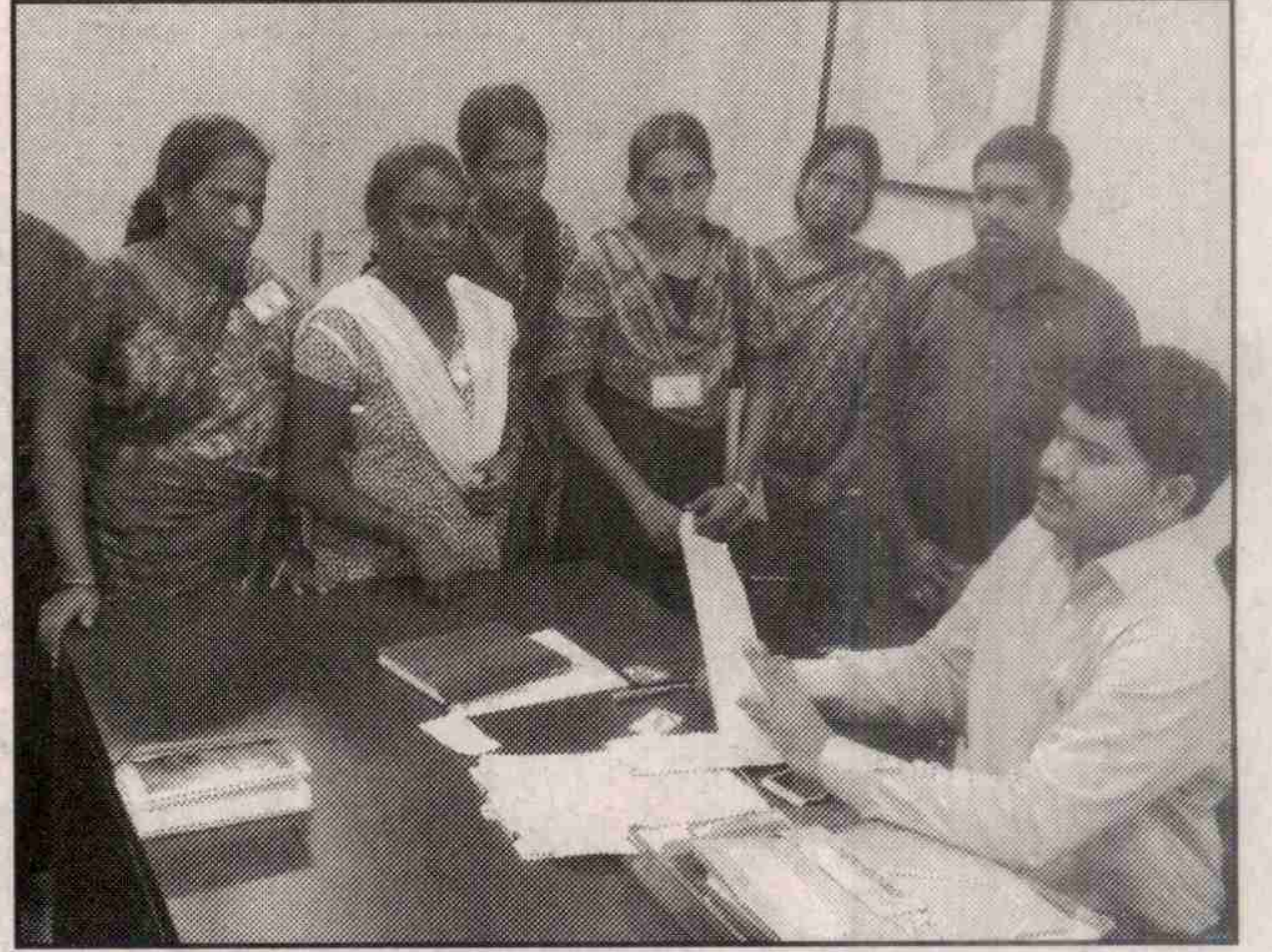
14-9-17న ఛలో విజయవాడ సందర్భంగా శ్రీకాకుళంలో మూడు మండలాల్లో వెయ్యి కరపత్రాలు పంపిణీ చేస్తూ పాదయాత్రలు చేశారు. విశాఖ నుండి 62 మంది, తూర్పు కృష్ణా నుండి మధ్యం ర్యాలీకి 80 మంది, పశ్చిమ కృష్ణా నుండి 230మంది పాల్గొన్నారు విశాఖ సిటీలో. రెండు ఏరియాల్లో ఈ సందర్భంగా పాదయాత్ర చేశారు. కాకినాడ నుండి 40 మంది గుంటూరు నుండి 138 మంది ప్రకాశం నుండి 30 మంది, నెల్లూరు-80మంది, కర్నూలు నుండి 30 మంది పశ్చిమ గోదావరి నుండి 40 మంది పాల్గొన్నారు.

పోరాటాలు-విజయాలు : విశాఖ సంతోష్ నగర్ నివాస ప్రాంతాల్లో మధ్యం షాపు తొలగించాలని పోరాటం జరిగింది. స్థానిక ఎమ్మెల్యే తప్పనిసరి పరిస్థితుల్లో మన పోరాటానికి మద్దతునిచ్చి మధ్యం

షాపును తొలగించడానికి సహకరించారు. ఇక్కడ నిబంధనలకు వ్యతిరేకంగా గవర్నమెంటు కాలేజీకి వందమీటర్ల లోపే మధ్యం షాపుకు లైసెన్సు ఇచ్చారు. నగరంలో ఏడు ప్రాంతాల్లో ప్రజా బాలెట్ నిర్వహించారు. 5వేల మంది ఓటింగ్ లో పాల్గొన్నారు. 4954 మంది వద్దని ఓటువేశారు. 5వేల కరపత్రాలు పంచారు. ఐక్యవేదిక ఆధ్వర్యంలో జి.వి.ఎం.సి గాంధీ విగ్రహం దగ్గర ప్రదర్శన నిర్వహించారు. 100 మంది పోలీసులను మొహరించి చంద్రబాబు

సిటీలో ఉన్నాడని పాదయాత్రను అడ్డుకున్నారు. కాకినాడలో సామర్లకోట రోడ్డును ఆనుకొని గతంలో విస్తరణకోసం ఇళ్లు తొలగించిన ప్రాంతంలో బ్రాందీషాపు ఏర్పాటుకోసం ప్రయత్నం చేశారు. కానీ ఆ షాపు అక్కడ వద్దంటూ ఐదవ ఆధ్వర్యంలో ఎక్సైజ్ అధికార్లను, జెసిని, ఆర్ అండ్ బి ఎస్ ఇ గారిని, మున్సిపల్

కమీషనర్ గారిని కలిశారు. సెప్టెంబరు 3వ తేదీన తహశీల్దార్ గారికి వినతిపత్రం ఇచ్చారు. తహశీల్దార్ గారు స్పందించి సర్వే చేయించారు. అక్కడి షాపు ఎత్తివేశారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఐదవ నాయకులు జి.భవాని. కె.సుభాషిణి, నాగదేవి, పద్మ, సిహెచ్.విజయ్ కుమార్, సి.హెచ్. భాస్కర్. జుత్తుగ శ్రీనివాస్, జి.శ్రీను (సిపియం) తదితరులు పాల్గొన్నారు.

తూర్పుగోదావరి జిల్లా కాకినాడలో, జగ్గంపేట మండలం గురప్పాలెం పంచాయితీ పరిధిలో యదేచ్ఛగా నాటుసారా

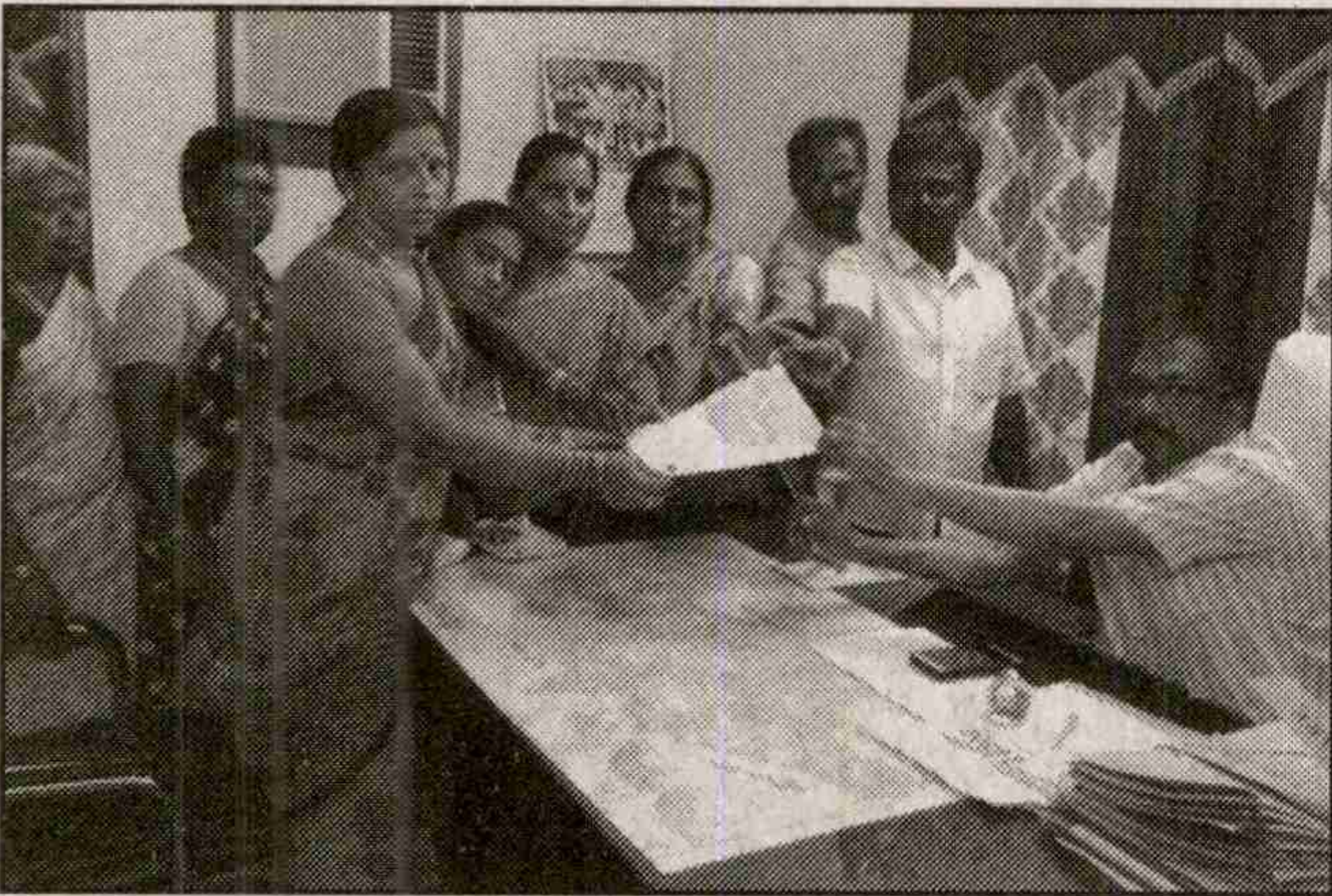

తయారవుతుందని ఎక్సైజ్ అధికారులు ఎన్నిసార్లు ఫిర్యాదుచేసినా పట్టించుకోవడం లేదని తక్షణం నాటుసారా అరికట్టాలని కలెక్టరేట్ ముందు ధర్నా చేశారు.

తూర్పు కృష్ణ పెడనలో 3 నెలలుగా మద్యం షాపుకు వ్యతిరేకంగా పోరాటం చేసి అధికారులకు మెమోరాండాలు ఇచ్చి, ధర్నా చేయగా ఆ పోరాటాలకు ఫలితంగా ఆ షాపును వేరే ప్రదేశానికి మార్చారు. ఈ సందర్భంగా విజయోత్సవ సభ జరిగింది. ఈ సభకు హైకోర్టు లాయరు సురేష్ గారు, ఐదవ రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షురాలు స్వరూపరాణి, జిల్లా ఐదవ నాయకులు పి.విజయ పాల్గొన్నారు. 95 రోజులుగా ప్రసాదంపాడులో మద్యం షాపుకు వ్యతిరేకంగా పోరాటం కొనసాగుతోంది. దీనిపై 2 సార్లు కలెక్టర్ గారికి మెమోరాండం ఇచ్చారు. తదుపరి ఆ మద్యం షాపును అదే స్థలంలో ముందుకు జరుపుతామన్న యాజమాన్యానికి వ్యతిరేకంగా డిప్యూటీ కమీషనర్, ఎక్సైజ్ సూపర్ టెండెంట్ కి మెమోరాండం ఇవ్వటం జరిగింది. హైకోర్టు లాయర్ సురేష్ గారు, కె.వి.పి.యస్ నాయకులు మాల్యాద్రి, రాష్ట్ర ఐదవ ఉపాధ్యక్షురాలు బి.ప్రభావతి శిబిరానికి వెళ్లి మద్దతు తెలిపారు. కంకిపాడులో, యనమలకుదురులో జిల్లా కమిటీ మరియు 3 కమిటీ సమావేశాలు జరిగాయి.

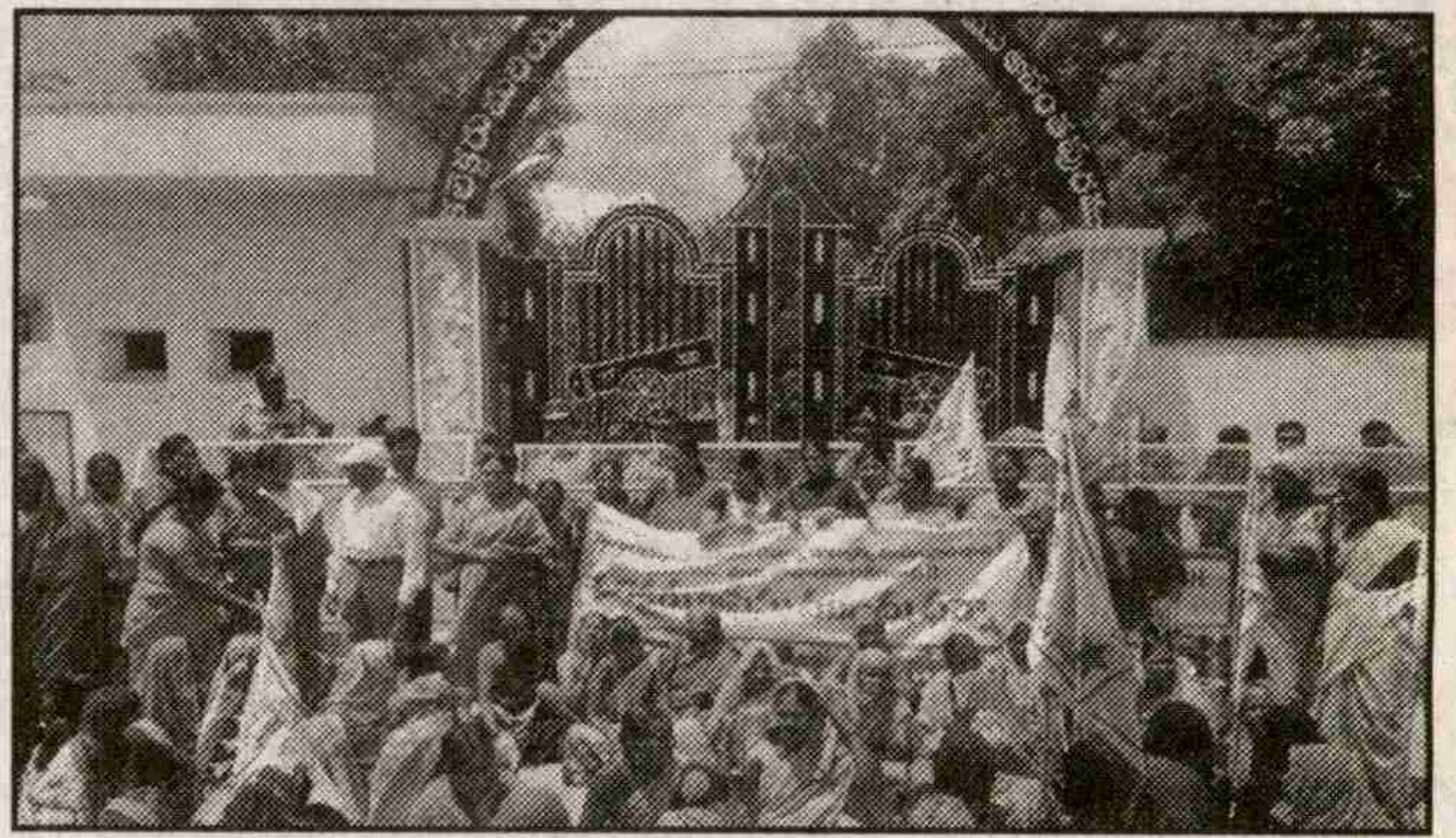
గుంటూరు జిల్లాలో సత్తెనపల్లి డివిజన్ లోని నకిరేకల్లు మండలంలో 26-9-17న చేజర్ల గ్రామంలో 150 ఇళ్లను సర్వే చేయగా సంతకాల సేకరణ చేసిన మెమోరాండంను తహసీల్దార్ కు

ఇచ్చారు. 20-9-17న వెన్నాడేవిలో 80 సంతకాలు, గుడిపూడిలో 80 సంతకాలు చేయించారు. సత్తెనపల్లి ముప్పాళ్ల మండలం దమ్మలపాడులో బెల్టు షాపులు మన ఆందోళనతో తొలగించాము. భట్టిప్రోలు మండల కేంద్రంలో ఎమ్.డి.బి, ఎమ్.ఆర్.వో ఆఫీసు ప్రక్కన రెండు గుడుల మద్య బ్రాండ్ షాపు ఏర్పాటును అడ్డుకున్నారు. రాస్తారోకో చేశారు. ఎక్సైజ్ అసిస్టెంట్ కమీషనర్ కి ఐదవ రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షురాలు బి.ప్రభావతి శిబిరానికి వెళ్లి మద్దతు తెలిపారు. కంకిపాడులో, యనమలకుదురులో జిల్లా కమిటీ మరియు 3 కమిటీ సమావేశాలు జరిగాయి.

తెలియజేశారు. తాము వ్యతిరేకిస్తున్నా షాపు నిర్వహకులు అధికారపార్టీ అండతో దుకాణాన్ని నిర్మిస్తున్నారని స్థానిక మహిళలు ఆవేదన చెందారు. జి.ఓలను సహితం మారుస్తూ ప్రభుత్వం మద్యం షాపులను యధేశ్వగా నిర్వహించుకునేలా వ్యవహరిస్తోందని, నివాసాలు, ఆఫీసులు, దేవాలయాల పక్కన పెట్టిన షాపు ఎత్తివేసేవరకు ఆందోళన మినహా మరో మార్గం లేదని తెలియజేశారు.

సెప్టెంబరు 11న అనంతపురంలో జిల్లా కలెక్టరు కార్యాలయం వద్ద మద్యాన్ని నియంత్రించాలని కోరుతూ ధర్నా జరిగింది. ఈ

కార్యక్రమంలో రాష్ట్ర కార్యదర్శి డి.రమాదేవి, వి. సావిత్రి, మానవ హక్కుల వేదిక నాయకులు గోవిందరాజులు వైసిపి కౌన్సిలర్ గిరిజ తదితరులు పాల్గొన్నారు. అనంతరం కలెక్టర్ ను కలిసి ప్రజలకు ఇబ్బందిగా ఉన్న షాపుల వివరాలతో కూడిన మెమోరాండం అందించారు. ఈ ధర్నాకు ముందుగా జిల్లాలో బెల్ట్ షాపులు ఎత్తివేయాలని, మద్యాన్ని నియంత్రించాలని కోరుతూ జిల్లా యాత్ర నిర్వహించారు. 28 చోట్ల సభలు జరగగా 4,300 మంది పాల్గొన్నారు. రాయదుర్గం గ్రామస్తులు ఐదవ రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షురాలు బి.ప్రభావతి శిబిరానికి వెళ్లి మద్దతు తెలిపారు. కంకిపాడులో, యనమలకుదురులో జిల్లా కమిటీ మరియు 3 కమిటీ సమావేశాలు జరిగాయి.

గాంధీ జయంతి: విశాఖ సిటీలో ఐక్య వేదిక ఆధ్వర్యంలో బ్యానర్ పై సంతకాలు చేయించారు. గుంటూరు జిల్లా భట్టిప్రోలులో

ఐదవగా మధ్యం నియంత్రించాలని గాంధీ విగ్రహానికి మెమోరాండం దండ వేయటం జరిగింది. కృష్ణా జిల్లా వెస్ట్ లో మధ్య వ్యతిరేక పోరాట ఐక్యవేదిక ఆధ్వర్యంలో వన్ టౌన్ గాంధీ బొమ్మ దగ్గర గాంధీ గారికి వినతిపత్రం ఇచ్చి మద్యానికి వ్యతిరేకంగా సంతకాల సేకరణ జరిగింది.

గౌరీ లంకేష్ హత్యపై : అన్ని జిల్లాల్లో గౌరీ లంకేష్ హత్యకు

వ్యతిరేకంగా అన్ని ప్రజా సంఘాలు, మహిళా సంఘాలతో జరిగిన నిరసనలు, ర్యాలీల్లో ఐదవ పాల్గొంది.

విద్యార్థినులపై బెనారస్ యూనివర్సిటీలో లాఠీఛార్జి : అనంతపురం జిల్లాలో లాఠీఛార్జికి వ్యతిరేకంగా వైస్ఛాన్సలర్ ను సస్పెండ్ చేయాలని దిప్తిబొమ్మ దగ్గం చేశారు.

గురజాడ జయంతి : సెప్టెంబరు 21వ తేదీన విశాఖ నగరంలో ఎవిఎన్ కాలేజి, విజేత స్కూల్స్ (మద్దిలపాలెం), గవర్నమెంటు స్కూల్ (అరిలోవ) లలో దేశమును ప్రేమించుమన్నా గేయాన్ని పాడించారు. మధ్యం పోరాట కేంద్రమైన సంతోషనగర్ లో కూడా గురజాడ జయంతి సభ జరిగింది.

ఆక్వా ఫుడ్ పార్క్ పై : తుందురులో ఆక్వా కాలుష్యాన్ని అరికట్టాలని నిరహార దీక్షలు, క్యాండిల్ ర్యాలీలు, బాలల దీక్షలు జరిగాయి. ఈ పోరాటాల్లో మహిళలు పెద్ద సంఖ్యలో పాల్గొన్నారు. డి.కళ్యాణి, సత్యవతి, వాణి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

హింసపై : ప్రకాశం జిల్లా కనిగిరిలో ఒక విద్యార్థినిపై అత్యాచార యత్నానికి పాల్పడి ఆ దృశ్యాలను సెల్ ఫోన్ లో చిత్రీకరించి సోషల్ మీడియాలో పెట్టిన నిందితులను కఠినంగా శిక్షించాలని కోరుతూ ఐదవ, ఎస్.ఎఫ్.ఐ, డివై.ఎఫ్.ఐ ఒంగోలు గాంధీనగర్ లో నిరసన తెలియజేశారు. నిందితులను కఠినంగా శిక్షించటంతోపాటు

ఇటువంటి ఘటనలు పునరావృతం కాకుండా చర్యలు చేపట్టాలని కోరారు. ఈ కార్యక్రమంలో కె.రమాదేవి, బి.గోవిందమ్మ, హరికృష్ణ, సుధాకర్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా ఇరగవరంలో 10-9-17న 9 సంవత్సరాల పాప పాలకు వెళ్లగా అమ్మమ్మ తీసుకురమ్మందని చెప్పి ఒక కామాంధుడు ఆ పాపపై అత్యాచారం చేశాడు. తీవ్రమైన రక్తస్రావమవుతున్న పాప చెప్పిన వివరాలతో కేసును నమోదు చేశారు. మన సంఘం నాయకులు కె. నాగరత్నం, పి.లక్ష్మి, మహిళా సాధికారిత కన్వీనర్ ఎస్.మనోరమ, శ్రామిక మహిళా డివిజన్ కన్వీనర్ ఎస్.అజయకుమారి తదితరులు ఆ కుటుంబాన్ని

పరామర్శించారు. అత్యాచారం చేసిన నిందితుడిని అరెస్ట్ చేసి శిక్షించాలని, బాలికకు విద్యనందించి, ఆ కుటుంబానికి తగు సహాయం చేయాలని కోరుతూ, ఎస్.ఐ, ఎమ్.ఆర్.ఓలకు సంఘం నాయకత్వం పిటీషన్ ఇచ్చారు.

పశ్చిమగోదావరి జిల్లా నర్సాపురంలో మధ్యం మత్తులో అత్యాచారాలు చేసి కుటుంబాల్ని సర్వ నాశనం చేస్తున్న మృగాలకు కఠిన శిక్ష విధించాలని ఐదవ డివిజన్ కమిటీ డిమాండ్ చేసింది.

కమిటీ సమావేశాలు: శ్రీకాకుళం జిల్లాలో మూడు మండలాల్లో 7 కమిటీలు వేశారు. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో ఎ. మణమ్మ, ఎమ్.నాగమణి, బి. శ్రీదేవిలను కమిటీ సభ్యులుగా ఎన్నుకోవటం జరిగింది. 20వ వార్డు చింతలమూరి వారి వీధిలో సి.హెచ్.అన్నపూర్ణ, పి.రమాదేవి, ఎల్. మంగతాయారు, డి.అరుణ, జి. పాపాయమ్మను వార్డు సభ్యులుగా ఎన్నుకోవటం జరిగింది. కొమ్మాయి చెరువుగట్టు 14వ వార్డులో ఐదవ వార్డు కమిటీ సమావేశం జరిగింది. కృష్ణా వెస్ట్ నందిగామ బి.ఆర్. అంబేద్కర్ కాలనీలో ఇళ్ల

తరలింపుకు వ్యతిరేకంగా మహిళలతో 2 జనరల్ బాడీలు నిర్వహించి 2 కమిటీలు వేశారు.

జెండా ఆవిష్కరణలు: పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా కొమ్మాయి

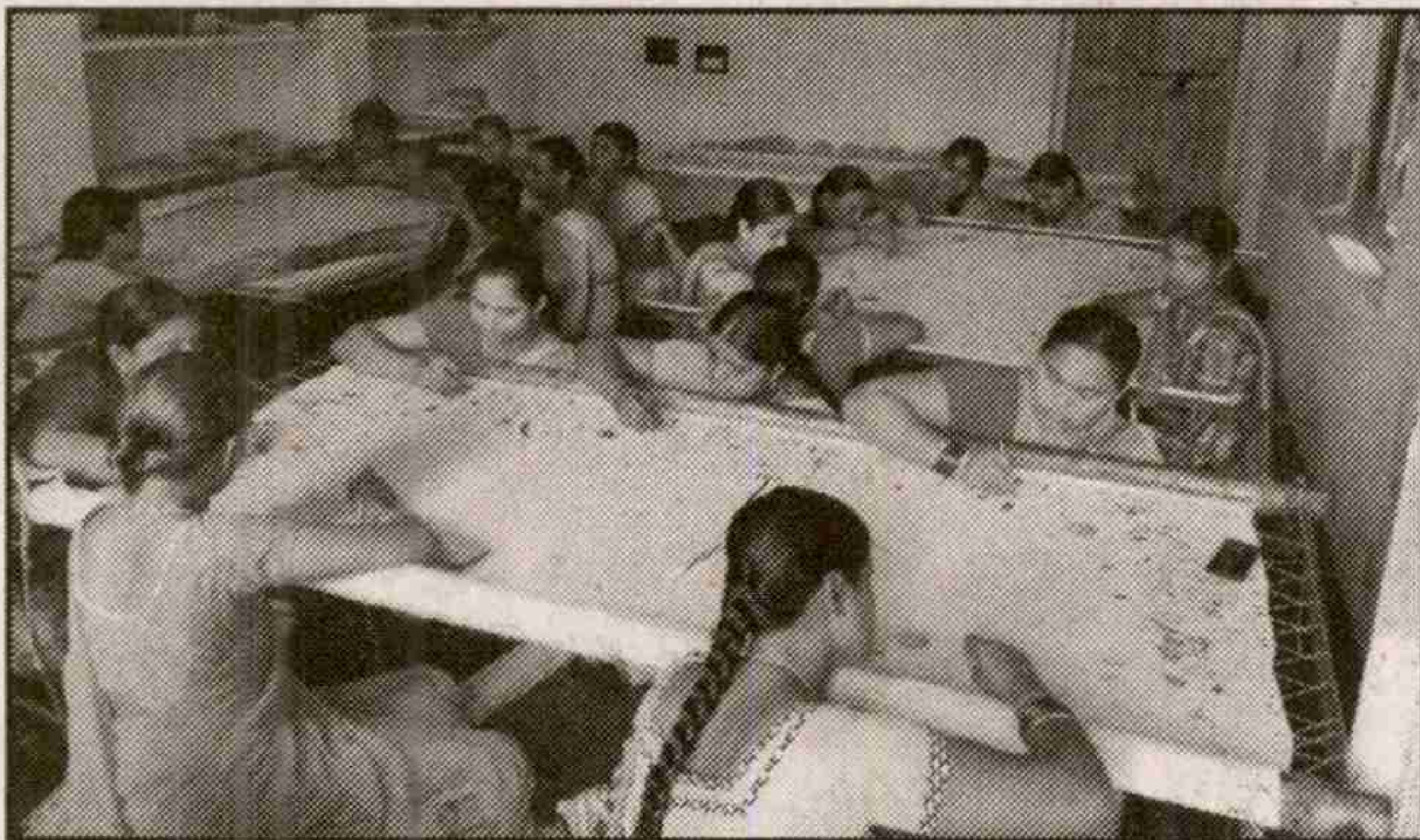

చెరువుగట్టు దగ్గర మహాసభల సందర్భంగా జెండా ఆవిష్కరణ చేశారు.

సభ్యత్వం : శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 2వేల సభ్యత్వం చేశారు. మానవి 10 సంవత్సర చందాలు చేయించారు.

క్లాసులు: శ్రీకాకుళం జిల్లాలో సెప్టెంబరు 19, 20 తేదీల్లో జిల్లా స్థాయి మహిళా సంఘం క్లాసులు నిర్వహించారు. విశాఖలో కొత్త సంబంధాలకు స్టడీసర్కిల్ జరిగింది. కృష్ణా సెంటర్ పరిధిలో మహిళలకు ఉపాధి శిక్షణ (మగ్గం వర్క్) జరుగుతుంది. ఈ శిక్షణ తరగతుల్లో 80 మంది పాల్గొంటున్నారు.

ఒంటరి మహిళలు: ఇళ్లు కేటాయించాలని విజయవాడ సెంటర్ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో ప్రెస్ మీట్ మరియు వెస్ట్ కమిటీ

ఆధ్వర్యంలో రౌండ్-టేబుల్ సమావేశం జరిగాయి.

ఇంటిపనివారు: కృష్ణా జిల్లా వెస్ట్ లో ఇళ్లు కేటాయించాలని కోరుతూ వెస్ట్ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో సదస్సు జరిగింది. ఈ సదస్సుకు

70 మంది హాజరయ్యారు.

స్థానిక సమస్యలు: శ్రీకాకుళం జిల్లాలో వంశధార నిర్వాసితుల పోరాటం చేస్తున్న నాయకుల అక్రమ అరెస్టులకు నిరసనగా బ్లాక్ రిబ్బన్స్ తో మాన నిరసన తెలిపారు. ఆదివాసీ మహిళ పార్వతి మృతికి నిరసనగా ఆమె కుటుంబ సభ్యులు నిరాహార దీక్షలు చేపట్టగా ఐదవ వారికి మద్దతు తెలియజేసింది.

విశాఖ పట్నం అనకాపల్లిలోని గాంధీ మార్కెట్ లో 150 మంది మహిళలు వ్యాపారం చేస్తున్నారు. ప్రతి సంవత్సరం లక్షల రూపాయలు పన్ను కడుతున్నారు. కానీ కనీసం మంచినీళ్లు, మరుగుదొడ్లు కూడా లేవు. దానితో మహిళలు ఆందోళన చేశారు. కలెక్టర్ ను ఐదవ అధ్యక్షురాలు బి.ప్రభావతి, డ్రాక్సాయణి మరికొంత మంది నాయకులు కలిసి పరిస్థితిని తెలియజేశారు. కృష్ణా వెస్ట్ లో ఐదవ, ప్రజా సంఘాల ఆధ్వర్యంలో ఇళ్లు కేటాయించాలని కోరుతూ ఎమ్.ఆర్.ఒ ఆఫీసు వద్ద ధర్నాచేయగా ఈ కార్యక్రమంలో 2000 మంది పాల్గొన్నారు. ఈ సందర్భంగా డివిజన్ లో జరిగిన గ్రూపు మీటింగులు 60 జరగగా ఈ మీటింగ్ కు 1000 మంది హాజరయ్యారు. వెస్ట్ కమిటీ పరిధిలో 27వ డివిజన్ లో అల్లుడిపేటలో మంచినీటి పైపు లీక్ అవుతున్న సందర్భంగా ఐదవ ఆధ్వర్యంలో ధర్నాచేసి సమస్యను పరిష్కరించారు. ఈ కార్యక్రమంలో 40 మంది పాల్గొన్నారు. అనంతపురంలో స్థానిక ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో డెంగ్యూ, చికెన్ గున్యా, రకరకాల విష జ్వరాలతో 14 మంది చనిపోగా, ఆసుపత్రి ముందు ఐదవ, సిపియం కలిసి నిరసన తెలిపారు. 124 జి.ఓ అమలు చేయాలని, చనిపోయినవారికి 10 లక్షల ఎక్స్ గ్రేషియా ఇవ్వాలని కోరారు.

సందే సందడి: విజయవాడ సెంటర్ కమిటీ పరిధిలోని 44వ డివిజన్ లో సందే సందడి పేరుతో 6 నెలల నుండి ఐదవ, ప్రజానాట్యమండలి ఆధ్వర్యంలో డాన్స్ కార్యక్రమం జరుగుతోంది. దీనిలో 40 మంది విద్యార్థులు పాల్గొన్నారు.

వెస్ట్ కృష్ణాలో గాంధీ విగ్రహానికి వినతిపత్రం అందిస్తున్న విద్యా నాయకులు

గాంధీ విగ్రహానికి వినతిపత్రం అందిస్తున్న విద్యా నాయకులు

విశాఖలో మద్యం నియంత్రణ బ్యానర్ పై సంతకాల సేకరణ చేస్తున్న విద్యా నాయకులు

మద్యంపై యుద్ధం కార్యక్రమంలో గాంధీజీ విగ్రహానికి వినతిపత్రం అందిస్తున్న విద్యా నాయకులు

విశాఖలో గురజాడ జయంతి సందర్భంగా...

గురజాడ జయంతి సందర్భంగా ఎవిఎన్ కాలేజీలో గీతాలాపన చేస్తున్న విద్యా నాయకులు

విశాఖలో గురజాడ జయంతి సందర్భంగా విద్యార్థినులతో గీతాలాపన చేస్తున్న విద్యా నాయకులు

తిరుపతి, సుందరయ్య నగర్ లో గురజాడ జయంతి..

ఫులో విజయవాడ

విశాఖలో గురజాడ జయంతి సందర్భంగా విద్యార్థినులతో గీతాలాపన చేస్తున్న విద్యా నాయకులు

విజయవాడలో మద్యం వ్యతిరేక పోరాట విక్యవేదిక నిరసన ర్యాలీ

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనావట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	CMV06A163
పుస్తకం పేరు	మౌనీకా
తారీఖు	21-8-2023
ముందు అట్ట	Yes
వెనుక అట్ట	Yes
మొత్తం పేజీలు	41
పెద్ద సైజు పేజీలు	No
ఖాళీ పేజీలు	No
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	Mounika
పేజీలు విడదీసినది	Mounika
సాన్ చేసినది	Sandhya
పరీక్ష చేసినది	RAMYA
పేజీలు పరిశీలించినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
సాన్ చేయబడినది	
తప్పులు	NO
పరిస్థితి	Good